

DEN EUROPÆISKE UNIONS
DOMSTOL

Årsrapport
2022

Årsoversigt

Den Europæiske Unions Domstol, garant for beskyttelsen af EU-retten.

Den Europæiske Unions Domstol er en af de syv EU-institutioner.

Som Unionens retsinstans har institutionen til opgave at sikre overholdelsen af EU-retten, således at traktaterne fortolkes og anvendes ensartet, og at varetage legalitetskontrollen af de retsakter, der vedtages af Unionens institutioner, organer, kontorer og agenturer.

Institutionen bidrager gennem sin retspraksis til at bevare Unionens værdier og til at fremme den europæiske opbygning.

Den Europæiske Unions Domstol består af to retsinstanser: »Domstolen« og »Retten«.

Årsrapport 2022

Årsoversigt

Indholdsfortegnelse

●	Præsidentens forord	4
1	2022 i hovedtræk	9
	A Året i billeder	10
	B Året i tal	20
	Institutionen i 2022	20
	Det judicielle år (Domstolen og Retten)	21
	Sprogtjenesten	22
2	Den judicielle virksomhed	25
	A Domstolen i 2022	26
	Domstolens virksomhed og udvikling	26
	Medlemmerne af Domstolen	32
	B Retten i 2022	36
	Rettens virksomhed og udvikling	36
	Retslige nyskabelser	40
	Medlemmerne af Retten	42
	C Retspraksis i 2022	46
	Fokus Forordning, der gør udbetaling af EU-midler betinget af overholdelse af retsstatsprincippet, er gyldig	46
	Fokus Retten til at handle i retssager for miljøbeskyttelsesforeninger	50
	Fokus Retten til at blive glemt over for retten til oplysninger	52
	Fokus Krig i Ukraine: forbud mod udbredelse pålagt visse pro-russiske medier og ytringsfrihed	56
	Fokus Rekordstor bøde på 4,125 mia. EUR til Google for at pålægge fabrikanter af Android- mobilenheder restriktioner	58
	Et tilbageblik på årets vigtige domme	60

3	70 år i borgernes tjeneste og en retsunion	91
	A Institutionens virksomhed i 2022	92
	B Årets højdepunkter	96
	Domstolens 70 år i Den Europæiske Union: tilbageblik på et jubilæumsår	96
	Builders of Europe: ungdommen i fokus ved Domstolen	98
	Streaming af retsmøderne – et skridt mod at bringe Domstolen tættere på borgerne	99
	Teaterforestilling i Domstolens store retssal	102
	C Forholdet til offentligheden	104
4	En miljøvenlig institution	109
5	Et blik mod fremtiden	113
6	Følg Domstolen online!	117

Koen Lenaerts

Præsident for Den Europæiske Unions Domstol

2022 har markeret Den Europæiske Unions Domstols 70-års jubilæum. I denne anledning har institutionens årsrapport fået et nyt look. Uden at ændre på kvaliteten er der valgt et mere koncist format, der giver et mere direkte og mere tilgængeligt overblik over de vigtigste punkter i institutionens udvikling og retspraksis.

Den periode, som denne oversigt dækker, har været markeret af en tilbagevenden til normale forhold efter to år, der blev kompliceret af den sundhedsmæssige krise i forbindelse med covid-19-pandemien. De teknologiske værktøjer, der blev implementeret under krisen, vil ganske vist fortsat være en del af vores daglige arbejdsmiljø, men det var af afgørende betydning at få genoplivet institutionen internt ved at genoprette den spontanitet i det interne samspil og samarbejde, der er så vigtigt for de to retsinstitutters arbejde.

Fejringen af Den Europæiske Unions Domstols 70-års jubilæum over temaet »Et retsvæsen tæt på borgeren« blev markeret med en række begivenheder og arrangementer såsom den særlige Åbent hus-dag den 8. oktober 2022, det særlige dommerforum, der fandt sted fra den 4. til den 6. december 2022 og kulminerede i et højtideligt retsmøde under overværelse af H.K.H. Arvestorhertugen af Luxembourg, højtstående repræsentanter for EU-institutionerne, de luxembourgske myndigheder, den juridiske verden og diplomatkorpsen, udgivelsen af en smuk illustreret bog, det luxembourgske postvæsens udgivelse af et særligt frimærke, premieren på en film

om Domstolens historie og ændringen af navnene på nogle af institutionens bygninger med henvisning til fremtrædende personligheder i retsvæsenets historie.

I 2022 fyldte institutionen 70 år, men året var også jubilæumsår for vigtige milepæle i opbygningen af Europa: 30-året for Maastrichttraktaten, som er den tekst fra EU-grundlæggernes hånd, hvori der udtrykkeligt henvises til de demokratiske værdier, og dermed retsstatsprincippet, 25-året for Amsterdamtraktaten, der udvidede »fællesskabsmetoden«, navnlig Domstolens kompetence med hensyn til området med frihed, sikkerhed og retfærdighed, samt 20-året for euroens indførelse.

Alle disse fejringer bør dog ikke kaste et slør over de realiteter, som vi står over for.

Sundhedskrisen blev desværre, i slutningen af februar 2022, efterfulgt af udbruddet af krigen i Ukraine. De rystende billeder af ofre og ødelæggelser, som man havde håbet var et overstået kapitel på det europæiske kontinent, mindede om, at fred og frihed er værdier, der ikke erhverves én gang for alle, uanset hvor »indlysende« de er for dem, der arbejder for det europæiske projekt.

Den Europæiske Union og dens institutioners legitimitet anfægtes jævnligt af EU-skeptiske eller populistiske strømninger eller gennem angreb på de demokratiske værdier, som er fundamentet for selve det europæiske projekt. I en situation, hvor Den Europæiske Union som følge af ændringer i traktaterne er blevet tillagt nye kompetenceområder, er det vigtigere end nogensinde, at institutionen træffer retsafgørelser på følsomme områder. Uanset om det drejer sig om bevarelse af de iboende værdier såsom retsstaten, miljøbeskyttelsen, bekæmpelse af

forskelsbehandling, beskyttelse af privatlivets fred og personoplysninger, de store IT-giganters overholdelse af konkurrencereglerne, forbrugerbeskyttelse eller prøvelsen af lovligheden af de restriktive foranstaltninger, der vedtages som reaktion på grove overtrædelser af menneskerettighederne eller folkeretten, berører Domstolens og Rettens afgørelser de centrale politiske prioriteter i verden i dag.

I en geopolitisk kontekst, hvor selve fundamentet for vores demokratiske samfund oftere og oftere udsættes for angreb, indebærer virkningen af disse afgørelser en særlig kommunikativ og pædagogisk indsats med henblik på at forhindre misforståelser eller »misinformation«, men også for, at læren fra EU's retspraksis indarbejdes korrekt i de forskellige nationale retsordener.

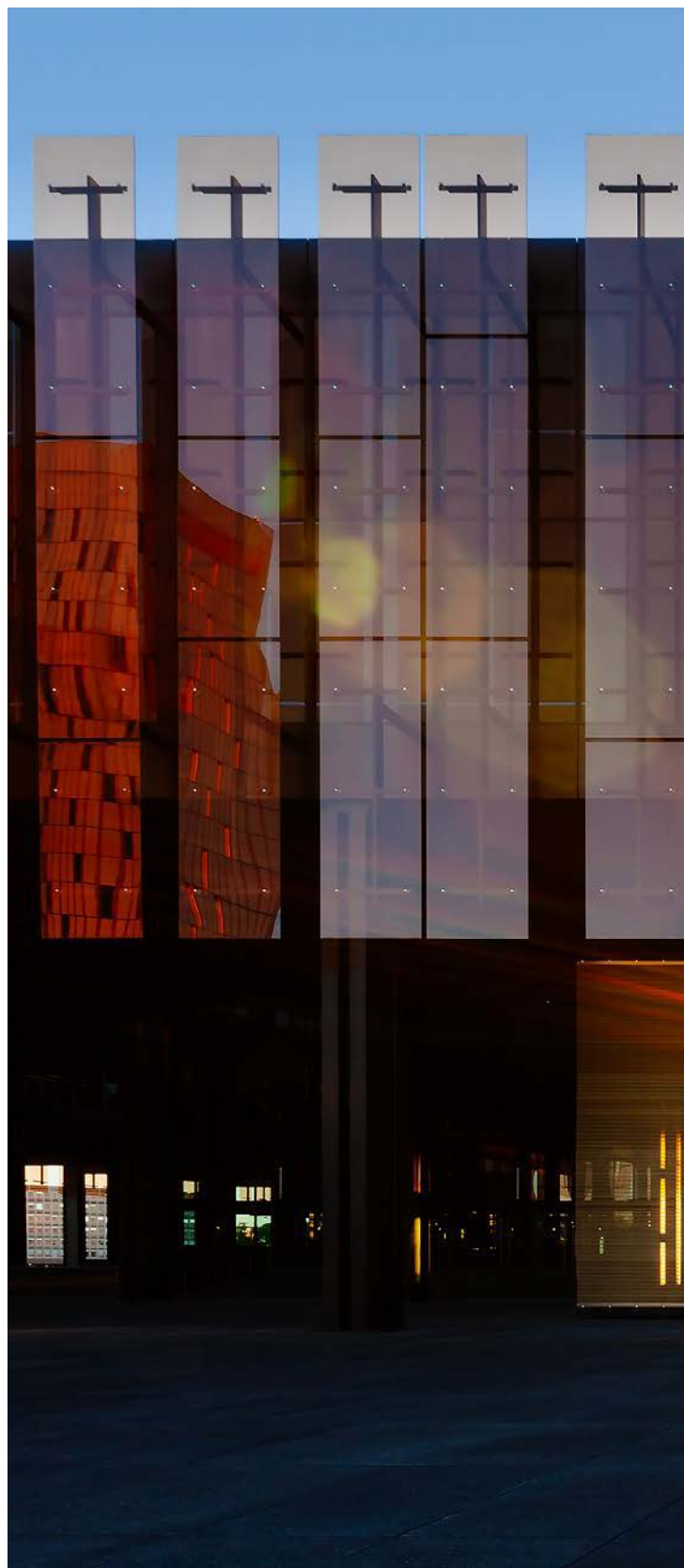
Statistisk set er antallet af sager anlagt ved de to retsinstanser stort set det samme i 2022 som i det foregående år (1 710 i 2022 mod 1 720 sager i 2021). Antallet af afsluttede sager ved Domstolen og ved Retten er faldet lidt (1 666 i 2022 mod 1 723 i 2021). Som følge heraf er det samlede antal af verserende sager steget lidt (2 585 i 2022 mod 2 541 i 2021).

Antallet af anlagte sager ved Domstolen er på trods af et lille fald i forhold til det foregående år (806 i 2022 mod 838 i 2021) forblevet højt i dette år, navnlig antallet af præjudicielle sager. I øvrigt vedrører et stigende antal af de sager, der anlægges ved Domstolen, følsomme og komplicerede spørgsmål, som kræver grundige overvejelser og tid.

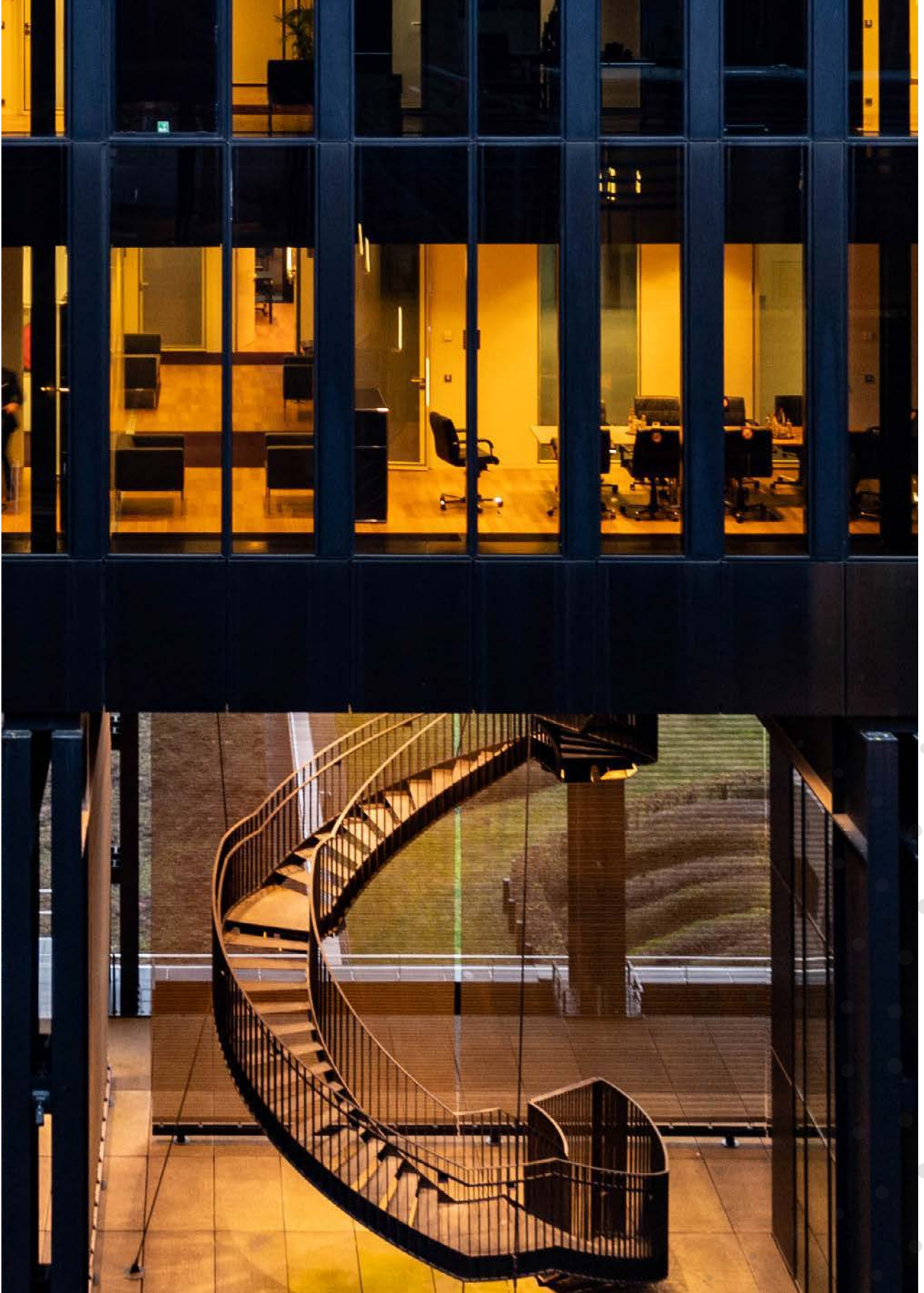
For i denne forbindelse at bevare sin evne til at træffe sine afgørelser inden for en rimelig frist har Domstolen den 30. november 2022 gjort brug af den mulighed, som traktaterne giver, og tilstillet EU-lovgiver en anmodning om overførsel til Retten af

kompetencen til at træffe afgørelser i præjudicielle sager på visse specifikke områder samt om en udvidelse af ordningen med forudgående bevilling af appel af Rettens afgørelser.

Jeg benytter denne lejlighed til at takke mine kolleger og institutionens personale for det fremragende arbejde, de har ydet i det forgangne år, og foruden hvilket utallige af årets markante resultater ikke var blevet opnået.

A handwritten signature in blue ink, reading "K. Lenaert". The signature is fluid and cursive, with a long horizontal stroke extending to the right.

2022

i hovedtræk

1

A Året i billeder

Januar

Den Europæiske Unions Domstols 70-års jubilæum

Domstolen påbegynder fejringen af sit 70-års jubilæum. Det gennemgående tema for begivenhederne året igennem er »Et retsvæsen tæt på borgeren«. På Mastodon og Twitter ser Domstolen hver uge tilbage på de begivenheder, der har markeret dens eksistens gennem de seneste 70 år.
#CJUEen70jours #CJEUin70days

Marts

Introduktion af en elektronisk signatur

Med henblik på en acceleration af digitaliseringen anvendes en kvalificeret elektronisk signatur til at underskrive Rettens domme og kendelser.

Anlæggelse af sagen *RT France mod Rådet*

I forbindelse med krigen i Ukraine og de sanktioner mod Rusland, som Rådet for Den Europæiske Union havde vedtaget, anlægger kanalen RT France sag ved Retten til prøvelse af det forbud mod udsendelse, som den er blevet pålagt ([T-125/22](#)).

April

Anlæggelse af sagen *Hamoudi mod Frontex*

En syrisk statsborger anlægger erstatningssøgsmål mod Det Europæiske Agentur for Grænse og Kystbevogtning (Frontex) på grund af dets ulovlige handlinger i forbindelse med tilbagedrivelsesoperationen i Det Ægæiske Hav, der fandt sted den 28. og den 29. april 2020 ([T-136/22](#)).

Anlæggelse af sagen *Polen mod Kommissionen*

Polen anfægter ved Retten den af Kommissionen iværksatte inddrivelse af tvangsbøden på 500 000 EUR om dagen pålagt ved Domstolens kendelse ([C-121/21 R](#)) i sagen om udvinding af brunkul i »Turów-minerne« ([T-200/22](#) og [T-314/22](#)).

Streaming af Domstolens retsmøder

Domstolen indvier et system til streaming af mundtlige forhandlinger, domsafsigelser og fremsættelse af forslag til afgørelse for at give enhver mulighed for at deltage i et retsmøde, uanset hvor vedkommende befinder sig.

Maj

Indgivelse af anmodning om præjudiciel afgørelse i *Tez Tour-sagen*

I forbindelse med covid-19-pandemien anmoder Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Litauen) Domstolen om at fortolke direktivet om pakkerejser og sammensatte rejsearrangementer med henblik på at præcisere betingelserne for opsigelse af en aftale om en pakkerejse uden at betale et gebyr ([C-299/22](#)).

Finalen i konkurrencen »European Law Moot Court«

European Law Moot Court blev afholdt første gang i 1988 og er verdens største debatkonkurrence inden for EU-ret. Vinderen af 2022-udgaven er holdet fra Lunds universitet (Sverige).

Europadagen

For at fejre jubilæet for Schuman-deklarationen tager Domstolen imod borgere i Esch-sur-Alzette, den europæiske kulturhovedstad i 2022. På gaderne i den europæiske landsby lytter Domstolens hold af frivillige til borgerne og besvarer deres spørgsmål. Dette tiltag fortsætter på de sociale medier EU Voice og Twitter med offentliggørelser med hashtaggene #ECJDidYouKnow om en sags behandling og #AskCuria som svar på spørgsmål, der er stillet af borgerne.

Juni

En delegation fra Domstolen aflægger officielt besøg i Kroatien

Medlemmer af Domstolen mødes med premierministeren, medlemmer af regeringen og præsidenterne for den kroatiske øverste domstol og den kroatiske forfatningsdomstol. Under en konference i Zagreb diskuteres emner som retsligt samarbejde, den præjudicielle procedure, de øverste domstoles rolle i forbindelse med sikring af den ensartede retsanvendelse, de urimelige vilkår i forbrugerftaler og den europæiske arrestordre.

Hyldest af dommerne G. Falcone og P. Borsellino

I anledning af 30-året for de italienske mafiabekæmpende dommeres, Giovanni Falcone og Paolo Borsellino, død, og som hyldest til alle, der forsvare retsstaten, anvendes Domstolens store retssal til en opførelse af stykket *L'Ultima estate – Falcone e Borsellino trent'anni dopo* af Claudio Fava.

Interinstitutionelle innovationsdage

Domstolen tager imod Det Interinstitutionelle Udvalg for digital omstilling (ICDT): EU-institutionernes ansvarlige på området for teknologi og information drøfter spørgsmål om digital suverænitet, deling af digitale ressourcer, kunstig intelligens og cybersikkerhed.

Juli

Besøg af Katerina Sakellariopoulou, præsident for Den Hellske Republik

Domstolens præsident og medlemmer af Domstolen er vært for et arbejds møde med K. Sakellariopoulou, præsident for Den Hellske Republik. Hun deltager i en generel præsentation af institutionen og f ersprogetheden.

Møde i Den Europæiske Unions Domstolsnetværk (JNEU)

Medlemmerne af Den Europæiske Unions Domstolsnetværk, der er oprettet for at fremme dialogen mellem medlemsstaternes øverste domstole og forfatningsdomstole, mødes for navnlig at drøfte emnet »Et retsvæsen tæt på borgeren«.

Indgivelse af anmodning om præjudiciel afgørelse i sagen RTL Nederland og RTL

Nieuws

Nederlandenes justits- og sikkerhedsminister nægter af fortrolighedshensyn at give aktindsigt i oplysningerne om nedstyrtingen af flyet MH17 (nedskudt i 2014 over Ukraine) til presseorganet RTL Nederland. Raad van State (Nederlandene) spørger Domstolen, om dette afslag er foreneligt med informationsfriheden og ytringsfriheden ([C-451/22](#)).

September

Domstolen i forhold til sundhedskrisen

Den Europæiske Revisionsret roser i sin rapport Domstolen for dens udholdenhed under covid-19-pandemien, idet institutionen på grundlag af de investeringer, som allerede var foretaget med henblik på en digital omstilling, reagerede hurtigt og smidigt.

Domstolen på besøg i Rom

Domstolens medlemmer og den italienske forfatningsdomstol mødes for at drøfte emnerne national identitet, medlemsstaternes lighed over for traktaterne, EU-retten og dommernes uafhængighed samt EU-rettens forrang.

Valg af præsident, vicepræsident og afdelingsformænd for Retten samt delvis fornyelse af Retten

I anledning af den delvise nybesættelse af hvervene ved Retten genvælges Marc van der Woude (Nederlandene) af sine dommerkolleger som præsident for Retten for en periode på tre år. Det samme gælder for Savvas S. Papasavvas (Cypern), der genvælges som vicepræsident for Retten. Dommerne ved Retten vælger ligeledes af deres midte ti afdelingsformænd for en periode på tre år.

Oktober

Anmodning om præjudiciel afgørelse i sagen *Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl*

Verwaltungsgerichtshof (Østrig) ønsker oplyst, om kvinders situation i Afghanistan efter talibanernes magtovertagelse udgør forfølgelse, der giver ret til status som flygtning ([C-608/22](#)).

»Åbent hus«

For at øge offentlighedens bevidsthed om Domstolens rolle og Unionens værdier modtages borgerne af Domstolens personale og medlemmer som led i Åbent hus-dagen. Borgerne får indsigt i institutionen og i, hvordan den fungerer, men også i en sags behandling og tjenesternes arbejde.

November

Ceremoni for mindefrimærke i anledning af Domstolens 70-års jubilæum

I samarbejde med Domstolen udgiver det luxembourgske postvæsen et mindefrimærke for at markere institutionens 70-års jubilæum. Dette initiativ indgår i en lang tradition for at fejre Domstolens vigtige mærkedage.

December

Delegation fra Ukraines øverste domstol besøger

Domstolen

Domstolen tager imod en delegation fra Ukraines øverste domstol i forbindelse med proceduren for landets tiltrædelse af Den Europæiske Union, idet Ukraine siden juni 2022 har haft status som kandidat til tiltrædelse. Formålet med dette møde er at etablere et samarbejde mellem de to jurisdiktioner, bl.a. om Unionens grundlæggende værdier.

Ekstraordinært dommerforum

Til dette årligt tilbagevendende møde arrangerer Domstolen et særligt forum med præsidenterne for medlemsstaternes øverste domstole, præsidenterne for Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol og EFTA-Domstolen samt tidligere medlemmer af Domstolen som hovedgæster. Med temaet »Et retsvæsen tæt på borgeren« indledes forummet med en visning af en kortfilm, der skildrer Domstolens historie gennem arkivfotos, indlæg fra medlemmer af institutionen og interviews med juraprofessorer.

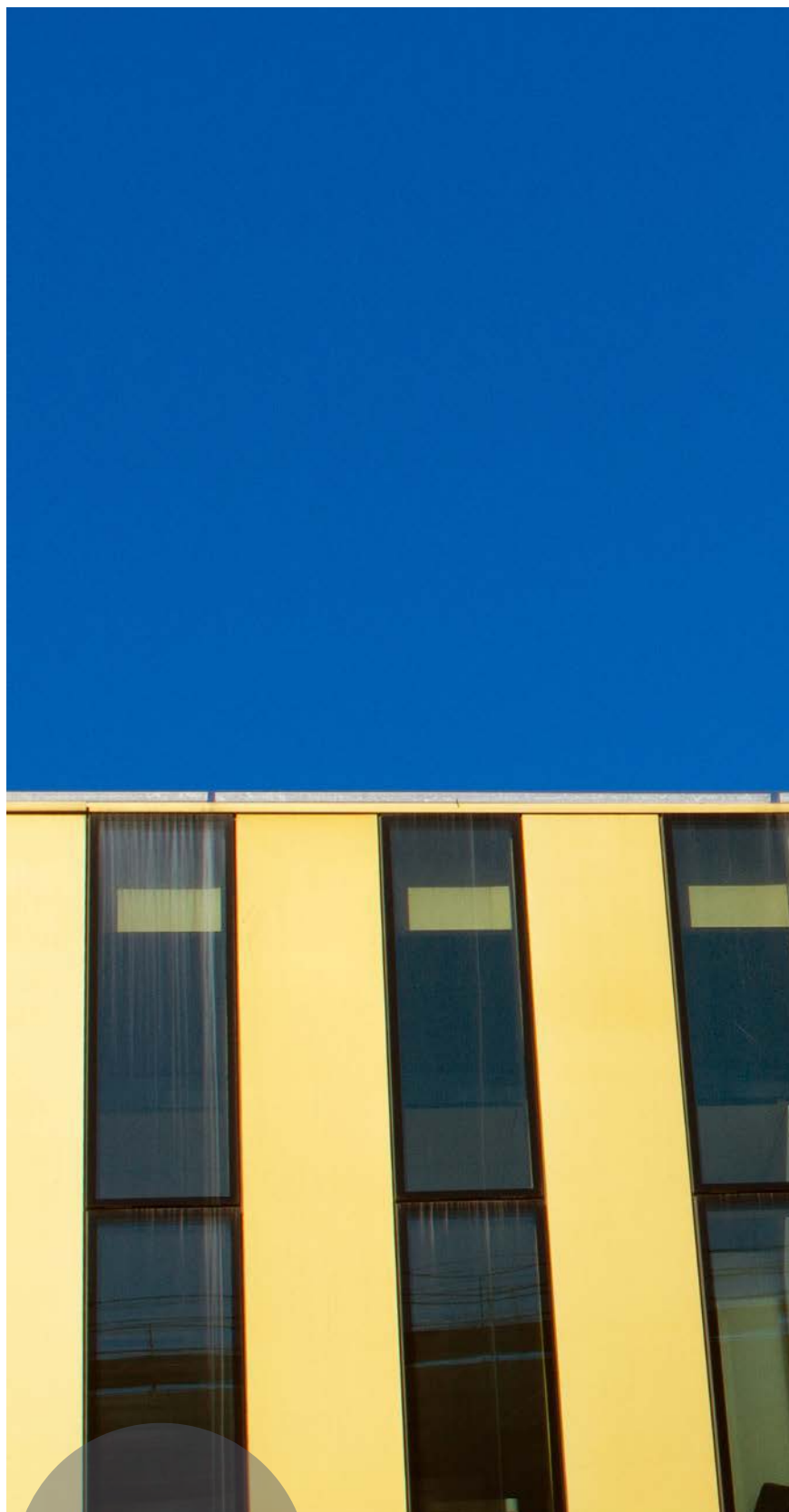
Højtideligt retsmøde i anledning af 70-års jubilæet

Domstolen indbyder de øverste luxembourgske myndigheder, højtstående repræsentanter for Den Europæiske Unions institutioner og deltagerne i dommerforummet til et højtideligt retsmøde, der transmitteres direkte, for at fejre 70-året for det højtidelige retsmøde i anledning af oprettelsen af Det Europæiske Kul- og Stålfællesskabs Domstol (EKSF).

Konferencen »Vi bygger Europa«

Festlighederne afsluttes med et interaktivt møde mellem gymnasieelever fra forskellige medlemsstater, der enten er fysisk til stede eller deltager via videokonference, og højtstående ledere af EU-institutioner.

B Året i tal

Institutionen i 2022

Budgettet for 2022: **465** mio. EUR

81 dommere

11 generaladvokater

fra

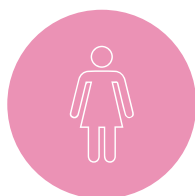
27

medlemsstater

2 254

tjenestemænd og
ansatte

60%

1 361 kvinder

40%

893 mænd

Antallet af kvinder i ledende stillinger i administrationen placerer Domstolen over gennemsnittet i de europæiske institutioner.

Kvinder er beskæftiget i:

54%

af stillingerne som fuldmægtig

40%

af lederstillingerne (mellem- og lederniveau)

Det judicielle år (Domstolen og Retten)

1 710
anlagte sager

1 666
afsluttede sager

2 585
verserende sager

173 288 procesdokumenter registreret
i Justitskontorenes registre

Retssagernes gennemsnitlige varighed: **16,3** måneder

16,4 måneder for Domstolen

16,2 måneder for Retten

Procentdelen af procesdokumenter indgivet via e-Curia

87% Domstolen

94% Retten

9 365 e-Curia-adgangskonti

e-Curia er en IT-applikation udviklet af Den Europæiske Unions Domstol til repræsentanterne for parter i sager for Domstolen og Retten samt sager for de nationale domstole i forbindelse med en anmodning om præjudiciel forelæggelse for Domstolen, der gør det muligt at udveksle procesdokumenter med Justitskontorerne ad elektronisk vej.

e-Curia: den computerapplikation, der gør det muligt at udveksle procesdokumenter

[Se videoen på YouTube](#)

Sprogtjenesten

Som flersproget institution skal Domstolen være i stand til at behandle en sag, uanset hvilket officielt EU-sprog sagen indbringes på. Domstolen skal derefter sikre, at dens retspraksis offentliggøres på alle Unionens officielle sprog.

24 proceduresprog

552 sprogkombinationer

612 juristlingvister til
at oversætte de skriftlige
dokumenter

1 281 000 sider skal oversættes

1 279 000 sider oversat

71 tolke til retsmøder og møder

526 retsmøder og møder, hvor der
er gjort brug af simultantolkning

Ved Domstolen oversættes der efter en bindende sprogordning, som giver mulighed for at benytte alle Den Europæiske Unions 24 officielle sprog. Alle dokumenterne til oversættelse er juridiske tekster af høj faglig karakter. Dette er grunden til, at Domstolens sprogtjeneste udelukkende beskæftiger **juristlingvister** med en afsluttet juridisk uddannelse og med et indgående kendskab til mindst to officielle sprog foruden deres modersmål.

**Flersprogethed ved EU-Domstolen –
sikring af lige adgang til domstolene**

[Se videoen på YouTube](#)

Den judicielle virksomhed

2

A Domstolen i 2022

Følgende sager kan i princippet indbringes for Domstolen:

- **anmodninger om præjudiciel afgørelse**

Når en national ret er i tvivl om fortolkningen af en EU-retlig bestemmelse eller om dens gyldighed, udsætter den nationale ret den sag, der verserer for den, og forelægger sagen for Domstolen. Når den nationale ret har fået en afklaring i kraft af Domstolens afgørelse, kan den derefter træffe afgørelse i den tvist, der er indbragt for den. I sager, der kræver et svar inden for meget kort tid (f.eks. sager vedrørende asyl, grænsekontrol, barnebortførelser osv.), er der fastsat en **præjudiciel hasteprocedure** (»PPU«)

- **direkte søgsmål**, der tilsigter:

- at opnå annullation af en EU-retsakt (»**annullationssøgsmål**«) eller
- at det fastslås, at en medlemsstat ikke har overholdt EU-retten (»**traktatbrudssøgsmål**«). Såfremt medlemsstaten ikke efterkommer den dom, som statuerer traktatbrud, kan et andet søgsmål, der kaldes et søgsmål om »**dobbelttraktatbrud**«, føre til, at Domstolen pålægger medlemsstaten en bøde

- **appeller** af afgørelser truffet af Retten, hvorunder Domstolen kan ophæve Rettens afgørelse

- **anmodninger om udtalelse** om, hvorvidt en aftale, som Unionen påtænker at indgå med et tredjeland eller en international organisation, er forenelig med traktaterne (fremsættes af en medlemsstat eller en EU-institution).

Domstolens virksomhed og udvikling

Der skete ingen ændringer i Domstolens sammensætning i 2022 og ej heller i de tekster, der regulerer dens aktiviteter, dvs. statuten for Den Europæiske Unions Domstol og procesreglementet.

Efter to år, der var påvirket af sundhedskrisen, blev 2022 året, hvor personalet som helhed vendte tilbage til institutionens lokaler, og institutionens drift vendte tilbage til normale forhold, navnlig med hensyn til afholdelsen af retsmøder. Den teknologiske udvikling, der blev nødvendiggjort af de sundhedsmæssige foranstaltninger i de foregående to år, blev dog udnyttet til at konkretisere nogle vigtige projekter, der skal bringe det europæiske retsvæsen tættere på borgerne.

806
anlagte sager

Således har Domstolen siden den 26. april 2022 tilbudt en ordning med *streaming* af retsmøderne, der i lighed med projektet med virtuelle besøg, der blev lanceret i 2021, skal styrke dimensionen som »domstol for borgerne«, der i højere grad er tilgængelig for den brede offentlighed. Formålet med denne streaming er at give alle, der ønsker det, mulighed for at følge retsmøderne på samme betingelser, som hvis de fysisk befandt sig i retssalen i Luxembourg, takket være simultantolkning af forhandlingerne på de sprog, der er nødvendige for, at retsmødet forløber tilfredsstillende.

Statistisk set var 2022 endnu en gang præget af et vedvarende højt aktivitetsniveau. Der blev indbragt 806 sager for Domstolen. Som i de foregående år var der i det væsentlige tale om anmodninger om præjudiciel afgørelse og om appeller, der med henholdsvis 546 og 209 sager alene udgør 93% af alle de sager, der blev anlagt i 2022. Sagerne vedrørte så varierede og følsomme områder som bevarelse af Unionens grundlæggende værdier, beskyttelse af personoplysninger, forbruger- og miljøbeskyttelse og, ikke at forglemme: skat, konkurrence og statsstøtte. Derudover bør fremhæves flere sager med tilknytning til sundhedskrisen og krigen i Ukraine.

808 sager blev afsluttet af Domstolen i forskellige sammensætninger. Et større antal sager (78) blev påkendt af den store afdeling, og to af disse, der vedrørte forbindelsen mellem overholdelsen af retsstatsprincippet og gennemførelsen af EU-budgettet, blev afgjort i plenum (sag [C-156/21, Ungarn mod Parlamentet og Rådet](#), og sag [C-157/21, Polen mod Parlamentet og Rådet](#)).

På grund af en øget anvendelse af kendelser, udelukkende i forbindelse med appelsager, forblev den samlede sagsbehandlingstid (16,4 måneder) på samme niveau som året før (16,6 måneder), men den gennemsnitlige varighed af behandlingen af præjudicielle forelæggelser steg (17,3 måneder, mod 16,7 måneder i 2021), hvilket vidner om den øgede kompleksitet af de spørgsmål, som forelægges Domstolen.

En part, der ikke kan afholde udgifterne til sagsomkostninger, kan ansøge om retshjælp.

546

præjudicielle sager

heraf **5** PPU

De medlemsstater,
hvorfra der oftest fremsættes
en præjudiciel anmodning:

Tyskland	98
Italien	63
Bulgarien	43
Spanien	41
Polen	39

37

direkte søgsmål:

35 overtrædelsesprocedurer
og

2 sager om »dobbelt
traktatbrud«

209

appeller iværksat til prøvelse
af Rettens afgørelser

6

ansøgninger om retshjælp

Pr. 31. december 2022 var antallet af sager, der verserede for Domstolen, steget til 1 111 sager, dvs. samme antal som pr. 31. december 2021 på nær to (1 113 sager).

På baggrund af disse statistikker og den omstændighed, at Retten siden juli 2022 har haft 54 dommere (to fra hver medlemsstat) som følge af, at den reform af Unionens retslige struktur, der blev vedtaget i 2015, nu er gennemført fuldt ud, har Domstolen rettet en begæring til EU-lovgiver om en [ændring af statutten](#) på to punkter. Formålet med denne ændring er at give Domstolen mulighed for at bevare sin evne til at træffe afgørelser inden for en rimelig frist, men også for i højere grad at fokusere på sine centrale opgaver som Unionens forfatningsdomstol og øverste domstol.

Begæringen om ændring består for det første i en overdragelse til Retten af kompetencen på fem klart afgrænsede områder, der sjældent giver anledning til principielle spørgsmål, hviler på et solidt fundament af praksis fra Domstolen, og som desuden tegner sig for et antal sager, der er tilstrækkeligt stort til, at den påtænkte overførsel har en reel effekt på Domstolens arbejdsbyrde: det fælles momssystem, punktafgifter, toldkodeksen og tarifieringen af varer i den kombinerede nomenklatur, kompensation og bistand til luftfartspassagerer samt ordningen for handel med kvoter for drivhusgasemissioner.

Rettens kompetence i en sag vil ikke berøre dens ret til at henvise sagen til Domstolen, hvis den finder, at sagen kræver en principafgørelse, der kan påvirke EU-rettens ensartede anvendelse eller sammenhæng. Domstolen vil ligeledes have mulighed for undtagelsesvis at foretage en fornyet prøvelse af Rettens afgørelse, hvis der er alvorlig risiko for, at en sådan anvendelse eller sammenhæng kan påvirkes.

Set på baggrund af, at der iværksættes et stort antal appeller til prøvelse af Rettens afgørelser, opfordres der i den lovgivningsmæssige begæring for det andet til, at den ordning med forudgående bevilling af appeller, der trådte i kraft den 1. maj 2019 (statutens artikel 58a), udvides for at bevare appelprocedurens effektivitet og give Domstolen mulighed for at koncentrere sig om de appeller, der rejser vigtige retsspørgsmål.

Denne udvidelse vil omfatte appeller iværksat til prøvelse af afgørelser fra Retten vedrørende afgørelser truffet af uafhængige appelinstanser i visse EU-organer, der ikke var nævnt i statutens artikel 58a, da den trådte i kraft den 1. maj 2019 (f.eks. Den Europæiske Unions Jernbaneagentur, Den Europæiske Unions Agentur for Samarbejde mellem Energireguleringsmyndigheder, Den Europæiske Banktilsynsmyndighed, Den Europæiske Værdipapir- og Markedstilsynsmyndighed og Den Europæiske Tilsynsmyndighed for Forsikrings- og Arbejdsmarkedspensionsordninger).

Koen Lenaerts

Præsident for Den Europæiske
Unions Domstol

808
afsluttede sager

564 præjudicielle sager, heraf **7** PPU

36 direkte søgsmål, herunder **17** konstaterede traktatbrud mod **12** medlemsstater

196 appeller til prøvelse af Rettens afgørelser, herunder **38** der ophævede Rettens afgørelse

1 udtalelse

Retssagernes gennemsnitlige varighed: **16,4** måneder

Gennemsnitlig varighed af uopsættelige præjudicielle sager: **4,5** måneder

1 111

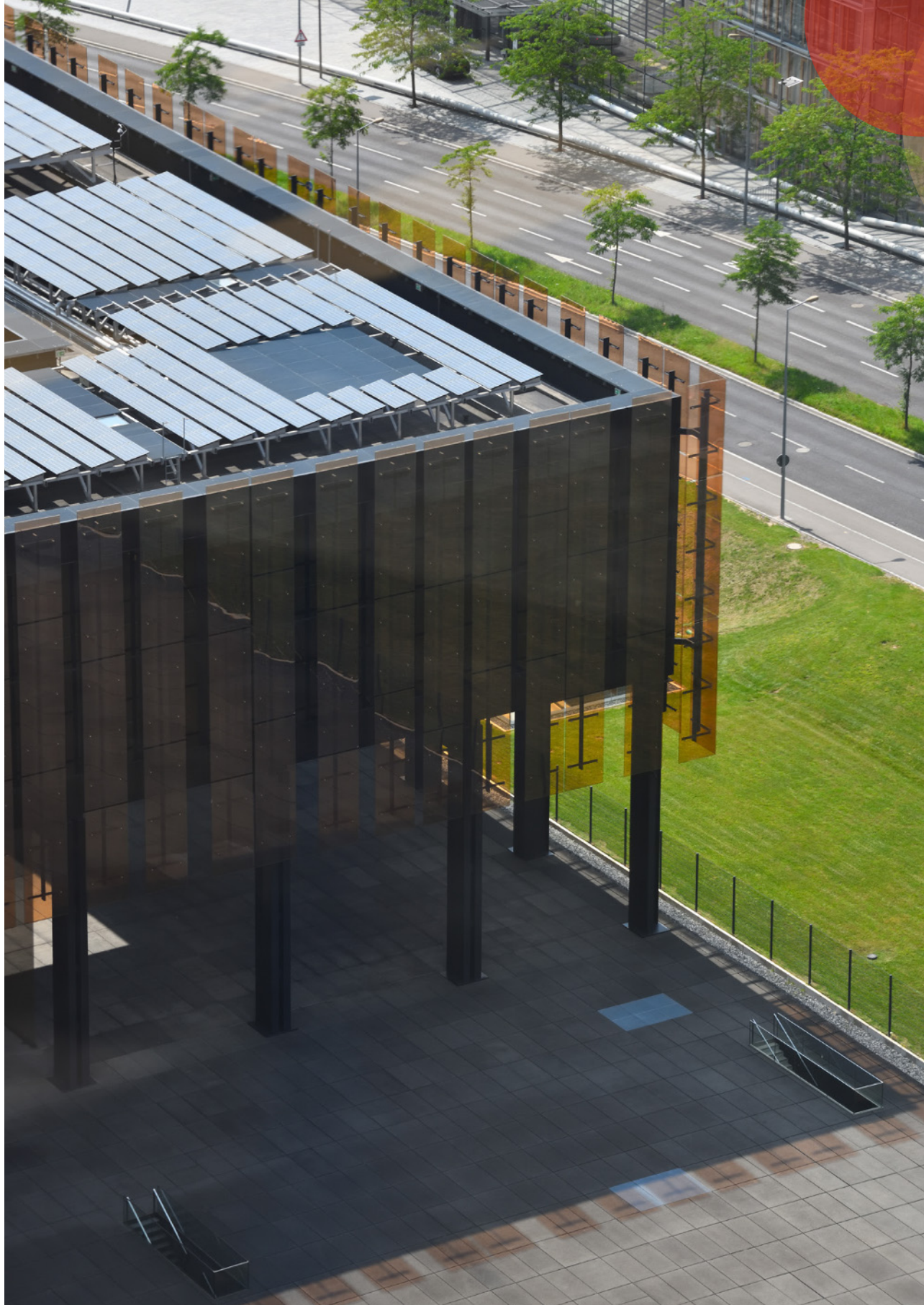
verserende sager
pr. 31. december 2022

Hyppigste sagsområder

Beskatning	80
Ejendomsret	33
Forbrugerbeskyttelse	77
Konkurrence	64
Miljø	46
Området med frihed, sikkerhed og retfærdighed	132
Regler for institutionerne	38
Socialpolitik	73
Statsstøtte	58
Tilnærmelse af lovgivninger	89
Transport	49

[Domstolens detaljerede
statistikker](#)

Medlemmerne af Domstolen

Domstolen består af 27 dommere og 11 generaladvokater.

Dommerne og generaladvokaterne udnævnes af medlemsstaternes regeringer efter fælles overenskomst efter høring af et udvalg, som har til opgave at udtale sig om, hvorvidt de indstillede kandidater er egnede til at varetage de omhandlede opgaver. De udnævnes for en periode af seks år og kan genudnævnes.

Til dommere og generaladvokater ved Domstolen udnævnes personer, hvis uafhængighed er uomtvistelig, og som i deres hjemland opfylder betingelserne for at indtage de højeste dommerembeder eller har faglige kvalifikationer, som er almindeligt anerkendt.

Dommerne udøver deres funktioner helt upartisk og i fuld uafhængighed.

Domstolens dommere udpeger af deres midte præsidenten og vicepræsidenten. Dommerne og generaladvokaterne udnævner justitssekretæren for en periode på seks år.

Generaladvokaterne har til opgave upartisk og i fuld uafhængighed at fremsætte en juridisk udtalelse, benævnt »forslag til afgørelse«, i de sager, hvor de er bedt om det. Denne udtalelse er ikke bindende, men giver et supplerende perspektiv på tvistens genstand.

I 2022 blev der ikke udpeget nye medlemmer af Domstolen.

K. Lenaerts
præsident

L. Bay Larsen
vicepræsident

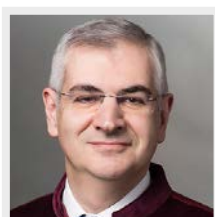
A. Arabadjiev
formand for Første
Afdeling

A. Prechal
formand for Anden
Afdeling

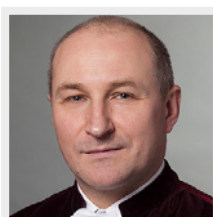
K. Jürimäe
formand for Tredje
Afdeling

C. Lycourgos
formand for Fjerde
Afdeling

E. Regan
formand for Femte
Afdeling

M. Szpunar
førstegeneraladvokat

M. Safjan
formand for Ottende
Afdeling

P. G. Xuereb
formand for Sjette
Afdeling

L. S. Rossi
formand for Niende
Afdeling

D. Gratsias
formand for Tiende
Afdeling

**M. L. Arastey
Sahún**
formand for Syvende
Afdeling

J. Kokott
generaladvokat

M. Ilešič
dommer

J.-C. Bonichot
dommer

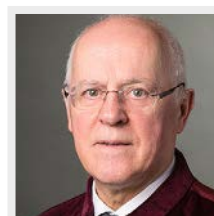
T. von Danwitz
dommer

S. Rodin
dommer

F. Biltgen
dommer

**M. Campos
Sánchez-
Bordona**
generaladvokat

**N. J. Cardoso
da Silva Piçarra**
dommer

G. Pitruzzella
generaladvokat

I. Jarukaitis
dommer

P. Pikamäe
generaladvokat

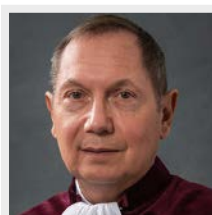
A. Kumin
dommer

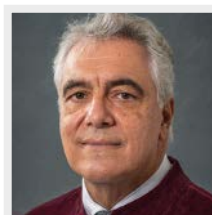
N. Jääskinen
dommer

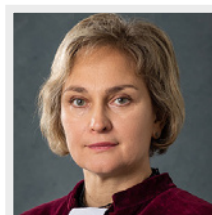
N. Wahl
dommer

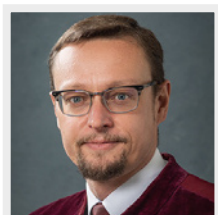
**J. Richard
de la Tour**
generaladvokat

A. Rantos
generaladvokat

I. Ziemeļe
dommer

J. Passer
dommer

A. M. Collins
generaladvokat

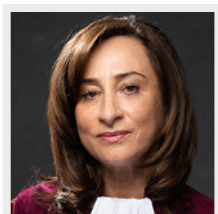
M. Gavalec
dommer

N. Emiliou
generaladvokat

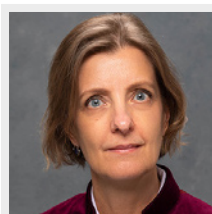
Z. Csehi
dommer

**O. Spineanu-
Matei**
dommer

T. Čápetá
generaladvokat

L. Medina
generaladvokat

A. Calot Escobar
justitssekretær

Protokollær rangorden den 7. oktober 2022

B Retten i 2022

De sager, der kan indbringes for Retten i første instans, er hovedsageligt **direkte søgsmål** anlagt af fysiske eller juridiske personer, når de er **individuel og direkte berørt** (enkeltpersoner, selskaber, sammenslutninger osv.), og af medlemsstaterne til prøvelse af retsakter fra Den Europæiske Unions institutioner, organer, kontorer og agenturer samt direkte søgsmål med påstand om erstatning for skader forvoldt af institutionerne eller af deres ansatte.

En stor del af Rettens sager er af **økonomisk karakter**: intellektuel ejendomsret (EU-varemærker og EF-design), konkurrence, statsstøtte og bank- og finanstilsyn.

Retten har ligeledes kompetence til at træffe afgørelse på personaleretsområdet i tvister mellem Den Europæiske Union og dens ansatte.

Rettens **afgørelser kan** for så vidt angår retlige spørgsmål **appelleres** til Domstolen. I sager, som allerede har været genstand for en dobbeltprøvelse (af en uafhængig appelinstans og derefter af Retten), admitterer Domstolen alene appellen, såfremt den rejser et vigtigt spørgsmål for EU-rettens ensartede anvendelse, sammenhæng eller udvikling.

Rettens virksomhed og udvikling

2022 blev året, hvor krigen vendte tilbage til vores kontinent. Denne frygtelige begivenhed bør give stof til kollektiv eftertanke for alle europæere. Fred er aldrig en selvfølge og kræver en indsats fra alle. Vores institution spiller en central rolle i denne indsats. Domstolen og Retten har nemlig til opgave at sikre overholdelsen af retsreglerne og at arbejde for beskyttelsen af den menneskelige værdighed. I Unionen løses konflikter ikke med trusler og våben, men gennem drøftelser og lovgivning. I denne sammenhæng har Retten bl.a. haft til opgave at prøve lovligheden af restriktive foranstaltninger, som Unionen har vedtaget over for personer eller enheder med tilknytning til Den Russiske Føderations aggression siden februar 2022, ofte inden for meget kort tid. Det lykkedes således inden for rammerne af en fremskyndet procedure Rettens Store Afdeling at afsige dommen i sagen *RT France mod Rådet* fem måneder efter sagsanlægget. Til dato er der blevet iværksat mere end 70 søgsmål vedrørende restriktive foranstaltninger i tilknytning til den væbnede konflikt. Det tjener vores Union til ære, at sådanne foranstaltninger ikke er præget af vilkårlighed og derfor er genstand for en prøvelse, der foretages af uafhængige og upartiske dommere.

904
anlagte sager

Mere end nogensinde har de sager, der er blevet indbragt for Retten, afspejlet de store samfundsudfordringer, som vores kontinent står over for. Ud over de restriktive foranstaltninger, der ikke udelukkende vedrører aggressionen mod Ukraine, har sagerne bl.a. omhandlet den konkurrenceretlige regulering af digitale giganter og rammebestemmelserne for statsstøtte, bl.a. på beskatningsområdet og i energi- og miljøsektoren. Der har ligeledes været sager vedrørende bank- og finanslovgivningen, beskyttelsen af personoplysninger, den fælles handelspolitik og reguleringen af energimarkederne. I lyset af den seneste tids udvikling på lovgivningsområdet og den internationale kontekst, der er præget af stadigt større spændinger, kan det tænkes, at der sker en intensivering af legalitetskontrollen af EU-institutionernes retsakter.

Der skal ikke herske nogen tvivl om, at Retten fuldt ud er sig sit ansvar bevidst. Den råder over de ressourcer, der skal til for at løfte det. I det forgangne år har Retten bl.a. haft en tilgang på otte nye medlemmer, hvilket markerede afslutningen af den reform, der blev indledt ved forordning 2015/2422. Retten har nu 54 medlemmer og dermed endelig to dommere fra hver medlemsstat. Med henblik på den nye treårsperiode, der startede i september 2022, har Retten også gjort sig mere omfattende overvejelser med hensyn til sin organisation og sine arbejdsmetoder og lagt vægt på en videreudvikling af den judicielle kontrol, bistand til sagernes parter gennem hele sagsforløbet og behandlingstiden (gennemsnitligt 16,2 måneder i 2022). I denne styrkede og nyorganiserede version har Retten sat sig et mål om at træffe afgørelser af høj kvalitet, der er forståelige for borgerne, inden for en tidshorisont, der lever op til nutidige forventninger.

Unionens retslige struktur skal løbende tilpasse sig de aktuelle udfordringer. Det er i denne ånd, at Domstolen i november 2022 fremsatte en lovgivningsmæssig begæring, der bl.a. tager sigte på at definere de specifikke områder, på hvilke Retten kunne være kompetent til at påkende præjudicielle spørgsmål, der er indgivet af medlemsstaternes retter (artikel 256 TEUF). Retten er klar til at støtte Domstolen, der skal håndtere en stigende arbejdsbyrde. Retten har været dybt inddraget i de overvejelser, der har ført til dette initiativ, og er allerede i gang med forberedelserne af dets gennemførelse.

Marc van der Woude
 Præsident for Retten

792
 direkte søgsmål:

Statsstøtte og konkurrence	76
Intellektuel ejendomsret	270
EU-personalesager	66

Andre direkte søgsmål
 (herunder **21** indbragt af medlemsstaterne) **380**

54
 ansøgninger om retshjælp

En part, der ikke kan afholde udgifterne til sagsomkostninger, kan ansøge om retshjælp.

858
afsluttede sager

760 direkte søgsmål:

Statsstøtte og konkurrence **87**

Intellectuel ejendomsret **291**

EU-personalesager **103**

Andre direkte søgsmål **279**

Retssagernes gennemsnitlige varighed: **16,2** måneder

Andel af afgørelser, der er blevet appelleret til Domstolen: **26%**

1 474

verserende sager
pr. 31. december 2022

De hyppigst behandlede emner

Aktindsigt	30
Intellectuel ejendomsret	299
Konkurrence	65
Landbrug	30
Miljø	22
Offentlige udbud	22
Restriktive foranstaltninger	122
Statsstøtte	293
Vedtægten for EU-tjenestemænd	96
Økonomisk og monetær politik	204

[Rettens detaljerede
statistikker](#)

Retslige nyskabelser

Ved Retten følger den ene nyhed ligesom andre steder lige i hælene på den anden. Mens de tvister, der opstod i forbindelse med covid-19-pandemien, fortsat leder Retten ad ubetrådte stier, som det ses i dommen i sagen *Roos m.fl. mod Parlamentet* af 27. april 2022 ([T-710/21](#), [T-722/21](#) og [T-723/21](#)) vedrørende lovligheden af visse restriktioner, der blev indført af EU-institutionerne med henblik på at beskytte personalets helbred, har Den Russiske Føderations militære aggression mod Ukraine den 24. februar 2022 skabt et nyt arnested for retssager. I sin dom i sagen *RT France mod Rådet* af 27. juli 2022 ([T-125/22](#)) tog Retten, sat som stor afdeling, for første gang i en fremskyndet procedure stilling til lovligheden af de restriktive foranstaltninger, der blev vedtaget af Rådet med henblik på at forbyde udsendelse af audiovisuelt indhold.

Selv om der sker meget nyt, skal det dog ikke overskygge de mange fremskridt, som Retten har gjort i udviklingen af sin retspraksis i mere klassiske sammenhænge.

På det institutionelle område undersøgte Retten i dommen i sagen *Verelst mod Rådet* af 12. januar 2022 ([T-647/20](#)) således for første gang lovligheden af gennemførelsesafgørelse 2020/1117 om udpegelse af de europæiske anklagere ved Den Europæiske Anklagemyndighed, som blev vedtaget i medfør af forordning 2017/1939 om gennemførelse af et forstærket samarbejde om oprettelse af denne anklagemyndighed. Efter sin undersøgelse konkluderede Retten, at Rådet har et vidt skøn ved bedømmelsen og sammenligningen af de meritter, som kandidaterne til stillingen som europæisk anklager for en medlemsstat besidder, og tilføjede, at udvælgelsen og udpegelsen af den udvalgte kandidat havde overholdt grænserne for dette vide skøn. På området for offentlige udbud undersøgte Retten i dommen i sagen *Leonardo mod Frontex* af 26. januar 2022 ([T-849/19](#)) formaliteten vedrørende et annulationssøgsmål til prøvelse af en udbudsbekendtgørelse og bilagene hertil, der var anlagt af en virksomhed, som ikke havde deltaget i den udbudsprocedure, der blev iværksat ved denne bekendtgørelse. Retten fastslog i udvidet sammensætning, at en virksomhed, der godtgør, at dens deltagelse i en udbudsprocedure

blev umuliggjort af forskrifterne i udbudsbetingelserne, kan begrunde en søgsmålsinteresse med hensyn til flere udbudsdokumenter. Endelig tog Retten på konkurrenceområdet i dommen i sagen *Illumina mod Kommissionen* af 13. juli 2022 (T-227/21) for første gang stilling til anvendelsen af den henvisningsmekanisme, der er fastlagt i artikel 22 i forordning nr. 139/2004 om fusioner, på en transaktion, der ikke skulle anmeldes i den stat, der havde anmodet om henvisning af denne, men som indebar erhvervelsen af en virksomhed, hvis betydning for konkurrencen ikke afspejledes i omsætningen. I den pågældende sag fastslog Retten principielt, at Kommissionen kan erklære sig for kompetent i en sådan situation.

Savvas S. Papasavvas

Vicepræsident for Retten

Medlemmerne af Retten

Retten er sammensat af to dommere fra hver medlemsstat.

Til dommere vælges personer, hvis uafhængighed er uomtvistelig, og som har de nødvendige kvalifikationer til at varetage høje retslige funktioner. Dommerne udnævnes af medlemsstaternes regeringer efter fælles overenskomst efter høring af et udvalg, som har til opgave at udtale sig om kandidaternes egnethed. De udnævnes for en periode på seks år og kan genudnævnes. Dommerne udpeger af deres midte deres præsident og vicepræsident for tre år. De udnævner justitssekretæren for en periode på seks år.

Dommerne udøver deres funktioner helt upartisk og i fuld uafhængighed.

I januar 2022 tiltrådte Ioannis Dimitrakopoulos (Grækenland), Damjan Kukovec (Slovenien) og Suzanne Kingston (Irland) deres hverv som dommere ved Retten.

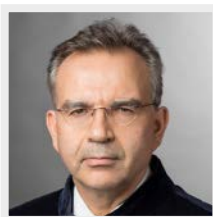
I juli 2022 tiltrådte Tihamér Tóth (Ungarn) og Beatrix Ricziová (Slovakiet) deres hverv som dommere ved Retten.

I september 2022 tiltrådte Elisabeth Tichy-Fisslberger (Østrig), William Valasidis (Grækenland) og Steven Verschuur (Nederlandene) deres hverv som dommere ved Retten.

M. van der Woude
præsident

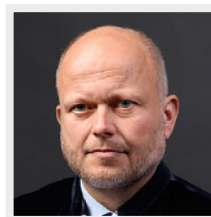
S. S. Papasavvas
vicepræsident

D. Spielmann
formand for Første
Afdeling

A. Marcoulli
formand for Anden
Afdeling

F. Schalin
formand for Tredje
Afdeling

**R. da Silva
Passos**
formand for Fjerde
Afdeling

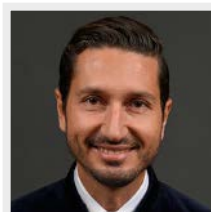
J. Svenningsen
formand for Femte
Afdeling

M. J. Costeira
formand for Sjette
Afdeling

**K. Kowalik-
Bańczyk**
formand for Syvende
Afdeling

A. Kornezov
formand for Ottende
Afdeling

L. Truchot
formand for Niende
Afdeling

O. Porchia
formand for Tiende
Afdeling

M. Jaeger
dommer

**S. Frimodt
Nielsen**
dommer

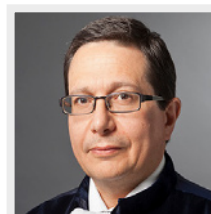
H. Kanninen
dommer

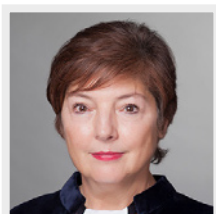
J. Schwarcz
dommer

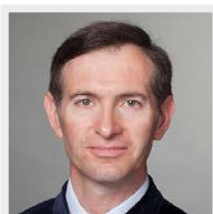
M. Kancheva
dommer

E. Buttigieg
dommer

V. Tomljenović
dommer

S. Gervasoni
dommer

L. Madise
dommer

V. Valančius
dommer

N. Póltorak
dommer

I. Reine
dommer

P. Nihoul
dommer

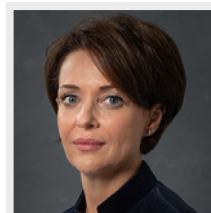
U. Öberg
dommer

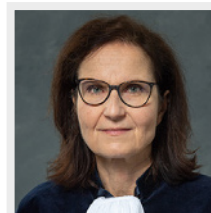
C. Mac Eochaidh
dommer

G. De Baere
dommer

R. Frendo
dommer

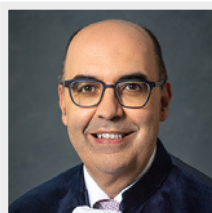
T. R. Pynnä
dommer

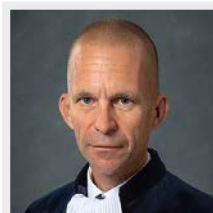
J. C. Laitenberger
dommer

R. Mastroianni
dommer

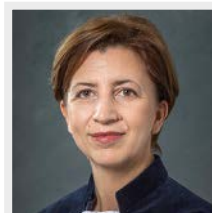
**J. Martín y Pérez
de Nancrales**
dommer

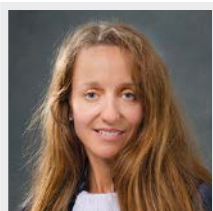
G. Hesse
dommer

**M. Sampol
Pucurull**
dommer

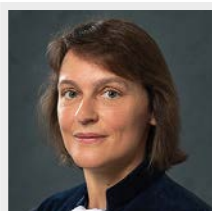
M. Stancu
dommer

P. Škvařilová-Pelzl
dommer

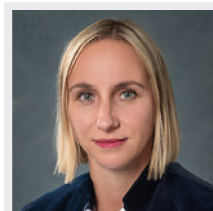
I. Nõmm
dommer

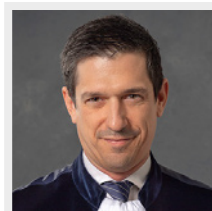
G. Steinfatt
dommer

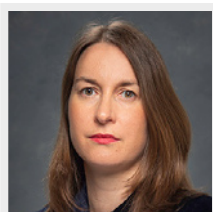
R. Norkus
dommer

T. Perišin
dommer

D. Petrлік
dommer

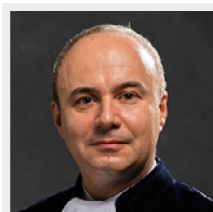
M. Brkan
dommer

P. Zilgalvis
dommer

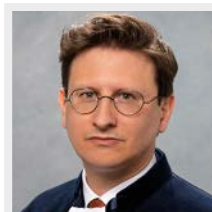
K. Kecsmár
dommer

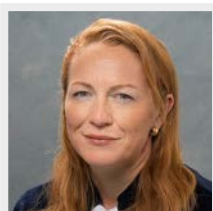
I. Gâlea
dommer

I. Dimitrakopoulos
dommer

D. Kukovec
dommer

S. Kingston
dommer

T. Tóth
dommer

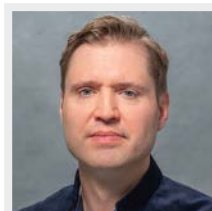
B. Ricziová
dommer

**E. Tichy-
Fisslberger**
dommer

W. Valasidis
dommer

S. Verschuur
dommer

E. Coulon
justitssekretær

Protokollær rangorden den 19. september 2022

C Retspraksis i 2022

Fokus Forordning, der gør udbetaling af EU-midler betinget af overholdelse af retsstatsprincippet, er gyldig

Domme af 16. februar 2022 i sagerne Ungarn mod Parlamentet og Rådet samt Polen mod Parlamentet og Rådet ([C-156/21](#) og [C-157/21](#))

Retsstatsprincippet

Dette er en af EU's grundlæggende værdier, som omfatter:

- legalitetsprincippet, som forudsætter en gennemsigtig, ansvarlig, demokratisk og pluralistisk lovgivningsproces
- retssikkerhedsprincippet
- forbud mod vilkårlighed i den offentlige forvaltning
- princippet om effektiv retsbeskyttelse (adgang til et uafhængigt og upartisk retssystem)
- princippet om magtens tredeling
- princippet om forbud mod forskelsbehandling og lighed for loven

For at beskytte EU's budget og finansielle interesser mod krænkelser af retsstatsprincippet, som er en grundlæggende værdi, som EU bygger på, har EU indført en ny konditionalitetsordning.

Ordningen, der blev indført ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning 2020/2092, gør modtagelsen af midler fra EU-budgettet betinget af, at medlemsstaterne overholder retsstatsprincipperne. Denne forordning giver Rådet mulighed for efter en undersøgelse fra Kommissionens side at træffe foranstaltninger – såsom **suspension af betalinger** eller finansielle korrektioner – **for at beskytte EU's budget og finansielle interesser, når sådanne overtrædelser risikerer at skade dem.**

Denne forordning er blevet anfægtet af Ungarn og Polen ved Domstolen. På grund af deres ekstraordinære betydning blev sagerne behandlet af Domstolens plenum.

Den 16. februar 2022 **frifandt** Domstolen Parlamentet og Rådet i søgsmålene anlagt af Ungarn og Polen.

Domstolen fremhævede, at Unionen er baseret på værdier, der er fælles for medlemsstaterne, herunder retsstatsprincippet. Disse fælles værdier definerer selve EU's identitet som en fælles retsorden og blev accepteret af alle medlemsstaterne, da de tiltrådte Den Europæiske Union. Respekten for retsstatsprincipperne er således en resultatforpligtelse for medlemsstaterne, der følger direkte af deres medlemskab af Unionen. Det er en betingelse for, at

disse stater kan nyde godt af alle andre rettigheder, der følger af anvendelsen af traktaterne.

EU's finansielle interesser kan blive alvorligt truet af overtrædelser af retsstatsprincippet i en enkelt medlemsstat. Medlemsstaterne kan kun sikre en forsvarlig økonomisk forvaltning, hvis de offentlige myndigheder handler i overensstemmelse med loven, hvis overtrædelser af loven retsforfølges effektivt, og hvis vilkårlige eller ulovlige beslutninger truffet af offentlige myndigheder er underlagt en effektiv domstolskontrol af et uafhængigt og upartisk retsvæsen. EU skal derfor være i stand til at forsvare sine finansielle interesser, navnlig ved hjælp af foranstaltninger til beskyttelse af EU's budget. Domstolen fastslog derfor, at den ordning, der er indført ved den anfægtede forordning, er omfattet af begrebet finansielle bestemmelser, der navnlig fastsætter de nærmere regler for gennemførelsen af Unionens budget (artikel 322 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF)). Forordningen blev derfor korrekt vedtaget på dette retsgrundlag.

Domstolen forklarede endvidere, som svar på nogle af Ungarns og Polens argumenter, at konditionalitetsmekanismen ikke omgår den procedure, der er fastsat i artikel 7 i traktaten om Den Europæiske Union (TEU). De to begivenheder har et forskelligt formål og et forskelligt fokus. Navnlig giver artikel 7 TEU mulighed for at reagere på enhver alvorlig og vedvarende krænkelse af en af Unionens grundlæggende værdier eller enhver klar risiko for en sådan krænkelse, hvorimod den anfægtede forordning kun finder anvendelse på krænkelse af retsstatsprincipperne, og kun hvis der er rimelig grund til at antage, at disse krænkelse har budgetmæssige konsekvenser.

Domstolen afviste også argumentet om, at retsstatsprincipperne ikke har noget konkret materielt indhold i EU-retten. **Disse principper er blevet udførligt udviklet i retspraksis og er således præciseret i Unionens**

Artikel 7 TEU

Denne bestemmelse beskriver proceduren for suspension af visse rettigheder, der følger af traktaternes anvendelse på en medlemsstat, i tilfælde af en alvorlig og vedvarende overtrædelse af de værdier, der er fælles for medlemsstaterne, jf. artikel 2 TEU, herunder retsstatsprincippet. Ungarn og Polen hævdede, at »konditionalitetsforordningen« ved at indføre en parallel procedure med henblik på at sanktionere en medlemsstat ulovligt gav mulighed for at omgå de præcise betingelser, der er fastsat i artikel 7 TEU.

Respekten for retsstatsprincippet har været genstand for adskillige domme fra Domstolen, herunder:

- dommen i sagen *Associação Sindical dos Juizes Portugueses* (dommeres uafhængighed – nedsættelse af lønningerne i den nationale offentlige forvaltning) af 27. februar 2018 ([C-64/16](#))
- dommen i sagen *Kommissionen mod Polen* (disciplinærordning for dommere – begrænsning af de nationale retters ret og forpligtelse til at forelægge Domstolen anmodninger om præjudiciel afgørelse) af 15. juli 2021 ([C-791/19](#))
- dommen i sagen *Repubblika* (en medlemsstats dommeres uafhængighed – udnævnelsesprocedure – premierministerens beføjelse – medvirken af et udvalg for udnævnelse af dommere) af 20. april 2021 ([C-896/19](#))

retsorden. De er baseret på fælles værdier, der anerkendes og anvendes af medlemsstaterne i deres egne retssystemer. Domstolen fastslog derfor, at medlemsstaterne med tilstrækkelig præcision kan afgøre det væsentligste indhold samt de krav, der følger af hvert af disse principper.

Endelig kræver gennemførelsen af konditionalitetsmekanismen, at der skal etableres en **reel forbindelse** mellem en overtrædelse af retsstatsprincippet og en skade eller en alvorlig risiko for skade på EU's forsvarlige økonomiske forvaltning. Denne gennemførelse pålægger også Kommissionen strenge proceduremæssige krav. Ungarn og Polen har derfor ikke et grundlag for at hævde, at Kommissionens og Rådets beføjelser er for omfattende. Domstolen konkluderede, at den **anfægtede forordning opfylder kravene til retssikkerhed.**

Retssikkerhedsprincippet

Dette princip kræver, at retsreglerne skal være klare og præcise, og at deres anvendelse skal være forudsigelig for de berørte parter, navnlig når de kan have negative konsekvenser. En forordning skal derfor give de berørte mulighed for at få et utvetydigt kendskab til deres rettigheder og pligter, således at de kan handle derefter.

Fokus Retten til at handle i retssager for miljøbeskyttelsesforeninger

Dom *Deutsche Umwelthilfe* (Typegodkendelse af motorkøretøjer) af 8. november 2022 ([C-873/19](#))

Med henblik på at beskytte miljøet og forbedre luftkvaliteten forbyder EU-forordningen om typegodkendelse af motorkøretøjer brugen af anordninger, der påvirker systemet til begrænsning af emissioner af forurenende luftarter for at reducere dets effektivitet (såkaldte »manipulationsanordninger«). Der findes dog tre undtagelser til dette forbud, herunder når »anordningen er nødvendig for at beskytte motoren mod beskadigelse eller havari og for at sikre køretøjets driftssikkerhed«.

Deutsche Umwelthilfe, der er en tysk miljøbeskyttelsesforening, var af den opfattelse, at den tyske forbundsmyndighed for motorkøretøjer havde tilsidesat det omhandlede forbud ved at godkende anvendelsen af en **software, der reducerer recirkulationen af forurenende gasser**, bl.a. nitrogenoxid (NOx), for visse køretøjer af mærket **Volkswagen**. Softwaren indfører et temperaturinterval, **der gør det muligt at tilpasse graden af rensning af udstødningsgassen** på grundlag af den ydre temperatur. Installationen af denne software har således til følge, at recirkulationen af forurenende gas kun er fuldt ud effektiv, hvis den ydre temperatur er højere end 15°C. I 2018 var den gennemsnitlige årlige temperatur i Tyskland imidlertid på 10,4°C.

Deutsche Umwelthilfe anfægtede godkendelsen ved en tysk retsinstans. Denne ret henvendte sig til Domstolen for at få afklaret to spørgsmål.

1. Den tyske domstol anførte, at Deutsche Umwelthilfe efter tysk ret ikke har mulighed for at anlægge et søgsmål til prøvelse af forbundsmyndighedens godkendelse, eftersom den EU-forordning, som Deutsche Umwelthilfe henviste til, ikke har til formål at beskytte borgerne individuelt. Den tyske domstol spurgte Domstolen, om den manglende mulighed herfor er forenelig med Århuskonventionen og med retten til effektive retsmidler, der er sikret ved Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder.

I dom af 8. november 2022 fastslog Domstolen, at i henhold til Århuskonventionen, sammenholdt med chartret, **kan en miljøbeskyttelsesforening, der har søgsmålskompetence, ikke fratages muligheden for at få kontrolleret overholdelsen af visse EU-bestemmelser på miljøområdet af de nationale retter**. En sådan forening skal således kunne anfægte en godkendelse af manipulationsanordninger ved domstolene.

2. Den tyske ret ønskede ligeledes oplyst, om »nødvendigheden« af at anvende en anordning med et temperaturinterval, der undtagelsesvis kan begrunde indbygningen af en sådan for at beskytte motoren eller for at sikre køretøjets driftssikkerhed, skal bedømmes efter det aktuelle tekniske niveau på det tidspunkt, hvor godkendelsen meddeles, eller om der skal tages hensyn til andre omstændigheder.

Domstolen fremhævede, at **en manipulationsanordning såsom et temperaturinterval undtagelsesvis kan være begrundet**, såfremt følgende betingelser er opfyldt:

- anordningen skal være strengt nødvendig for at undgå en umiddelbar risiko for beskadigelse af motoren eller havari, som er forårsaget af et funktionssvigt i en del af udstødningsrecirkulationssystemet
- denne beskadigelse skal være af en så alvorlig karakter, at den udløser en konkret fare under kørsel med køretøjet
- på tidspunktet for godkendelsen af anordningen eller det køretøj, der er udstyret med denne, findes der ikke en anden teknisk løsning, der gør det muligt at undgå denne risiko.

Endelig **skal manipulationsanordningen under alle omstændigheder være forbudt**, selv når nødvendigheden er godtgjort, **hvis den er udformet således, at den under normale kørselsforhold skal fungere størstedelen af året**. I så fald ville undtagelsen nemlig blive anvendt oftere end forbuddet, hvilket ville udgøre et uforholdsmæssigt indgreb i selve princippet om begrænsning af nitrogenoxid-emissioner (NOx).

Domstolen træffer jævnligt afgørelse i miløsager. Blandt de seneste kan nævnes:

- dom *Ville de Paris m.fl.* (typegodkendelse af køretøjer - værdier for emission af nitrogenoxider - prøvningsprocedure for emission under faktisk kørsel) af 13. januar 2022 ([C-177/19 P m.fl.](#))
- domme *GSMB Invest, Volkswagen og Porsche Inter Auto og Volkswagen* (diesekøretøjer - emission af nitrogenoxid (NOx) - forbudte manipulationsanordninger - »temperaturinterval«) af 14. juli 2022 ([C-128/20 m.fl.](#))
- dom *Kommissionen mod Spanien* (Grænseværdier – NO₂) af 22. december 2022 ([C-125/20](#))
- dom *Ministre de la Transition écologique og Premier ministre* (Statens ansvar for luftforurening) af 22. december 2022 ([C-61/21](#))

Fokus Retten til at blive glemt over for retten til oplysninger

Google-dommen (Fjernelse af links til et angiveligt urigtigt indhold)
af 8. december 2022 ([C-460/20](#))

Den generelle forordning om databeskyttelse (GDPR)

GDPR, der trådte i kraft i 2018, giver borgerne større kontrol over deres personoplysninger og pålægger de retssubjekter, der opbevarer dem, ansvar.

De rettigheder, der er sikret i GDPR, er bl.a.:

- retten til oplysning om behandling af personoplysninger
- retten til indsigt i opbevarede oplysninger
- retten til at få berigtiget oplysninger, der er urigtige eller ufuldstændige
- retten til sletning af oplysninger, der er blevet behandlet ulovligt, eller som ikke længere er nødvendige i forhold til formålet med behandlingen af disse (bedre kendt som »retten til at blive glemt«)
- retten til dataportabilitet (få oplysninger tilbage, der er blevet meddelt en dataansvarlig).

Beskyttelsen af personoplysninger er på EU-plan reguleret ved den generelle forordning om databeskyttelse.

Retten til beskyttelse af personoplysninger er imidlertid ikke absolut. Den skal afvejes i forhold til andre grundlæggende rettigheder i overensstemmelse med **proportionalitetsprincippet**. En af disse andre grundlæggende rettigheder er informationsfrihed.

I *Google-dommen*, der blev afsagt den 8. december 2022, erindrede Domstolen om vigtigheden af denne afvejning og anvendte den ved besvarelsen af et spørgsmål fra Bundesgerichtshof (forbundsdomstol, Tyskland) om retten til at blive glemt.

Twisten drejede sig om to medlemmer af ledelsen i en investeringsselskabskoncern, der havde anmodet Google om at fjerne links fra resultaterne på en søgning på deres navne. Søgeresultatet linkede til visse presseartikler, der indeholdt en kritisk beskrivelse af denne koncerns investeringsmodel. De to medlemmer af ledelsen gjorde gældende, at disse artikler indeholdt urigtige udsagn. De anmodede endvidere om, at fotografierne af dem, som blev vist i form af miniaturebilleder (*thumbnails*) uden nogen form for angivelse af sammenhængen, blev fjernet fra listen over disse resultater.

Google afslog at efterkomme disse anmodninger, idet selskabet henviste til den erhvervsmæssige sammenhæng, hvori disse artikler og fotografier indgik, og under henvisning til, at Google ikke havde kendskab til, om oplysningerne, der var indeholdt i artiklerne, var rigtige eller ej.

Bundesgerichtshof (forbundsdomstol, Tyskland), for hvilken tvisten var indbragt, anmodede Domstolen om en fortolkning af databeskyttelsesforordningen, sammenholdt med Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder. Forordningen fastsætter nemlig udtrykkeligt, at retten til at blive glemt er udelukket, når behandlingen af de pågældende personoplysninger er nødvendig for at udøve retten til informationsfrihed.

Domstolen bemærkede, at **retten til beskyttelse af privatlivet** og til beskyttelse af personoplysninger generelt **vejer tungest i forhold til internetbrugernes legitime interesse i at få adgang til oplysningerne**. Denne afvejning kan dog afhænge af den pågældende oplysnings art, og af, hvor følsom den er for den registreredes privatliv. Afvejningen afhænger også af offentlighedens interesse i at råde over denne oplysning. Denne interesse kan variere, alt efter **hvilken rolle denne person har i det offentlige liv**.

Retten til ytrings- og informationsfrihed kan imidlertid ikke tages i betragtning, når **oplysninger**, der fremgår af det indhold, der linkes til (og som ikke er uvæsentlige), **viser sig at være urigtige**.

Når en person indgiver en anmodning om fjernelse, påhviler der søgemaskineudbyderen nogle forpligtelser:

- Udbyderen skal efterprøve, om et indhold fortsat kan medtages på listen over søgeresultater foretaget via dennes søgemaskine. Hvis anmodningen indeholder tilstrækkelige beviser, er søgemaskineudbyderen forpligtet til at efterkomme denne anmodning.
- Hvis anmodningen ikke klart godtgør, at oplysningerne er urigtige, er udbyderen ikke forpligtet til at foretage sletningen. I et sådant tilfælde skal den person, der anmoder om fjernelse, dog kunne indbringe dette for tilsynsmyndigheden eller for en retsinstans med henblik på, at de foretager de nødvendige undersøgelser og i givet fald pålægger udbyderen at træffe de nødvendige foranstaltninger.
- Udbyderen skal advare internetbrugere om, at der er indledt en administrativ eller retslig procedure, der vedrører den angiveligt urigtige karakter af indhold.

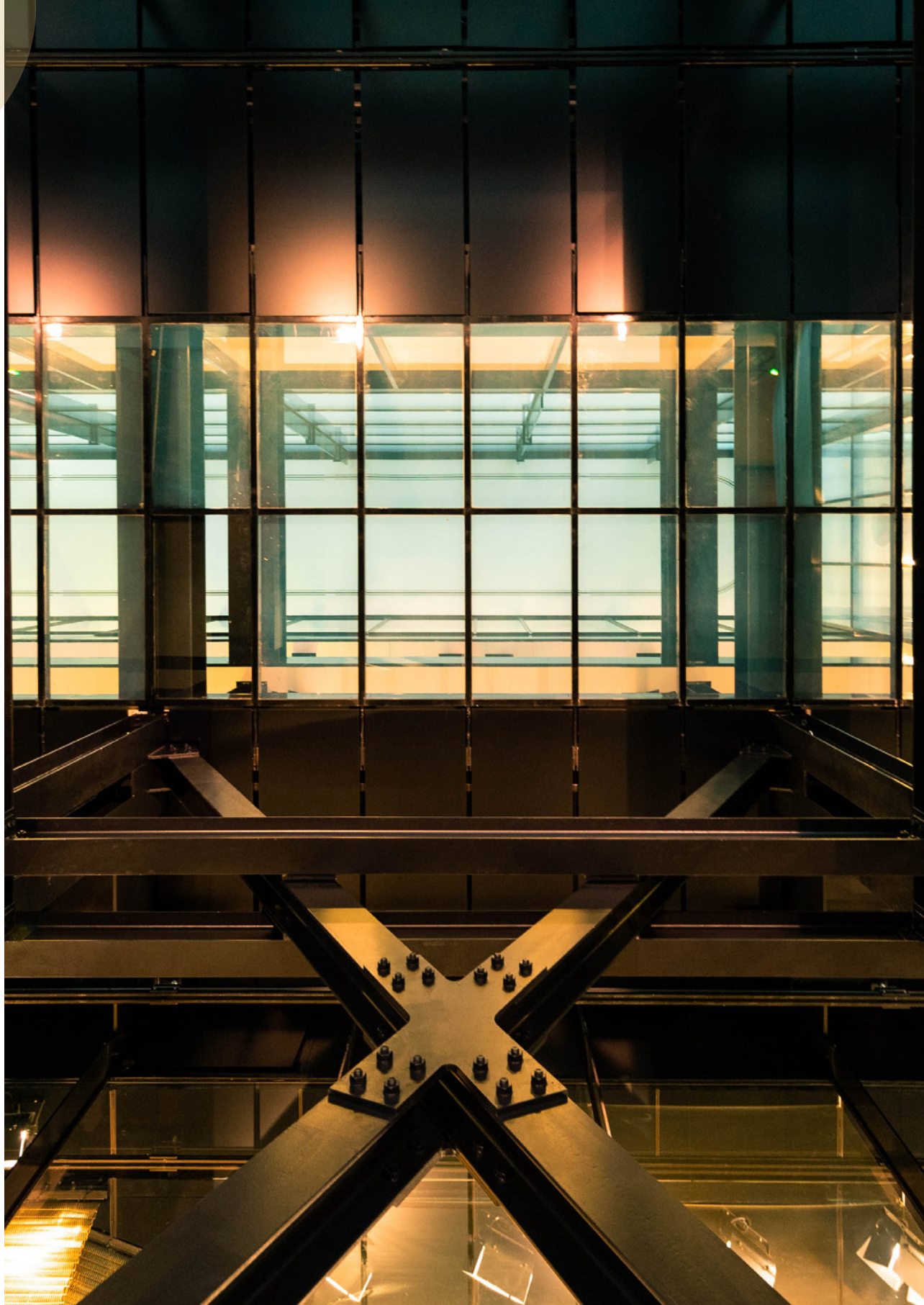

- Udbyderen skal prøve, om visningen af fotografier i form af miniaturebilleder (*thumbnails*) er nødvendig for, at de internetbrugere, som potentielt kunne være interesserede i at få adgang til disse fotografier, kan udøve deres ret til informationsfrihed. Visningen af fotografier af en person udgør nemlig et særligt vigtigt indgreb i den pågældendes privatliv. Den omstændighed, at denne adgang bidrager til en debat af almen interesse, udgør et afgørende element, der skal tages i betragtning ved afvejningen i forhold til andre grundlæggende rettigheder.

Beskyttelsen af personoplysninger er et område, der har givet anledning til et større antal sager ved Domstolen.

Nogle af de nyere domme i tilknytning til udviklingen af informations- og kommunikationsteknologier er følgende:

- dom *Facebook Ireland og Schrems* af 16. juli 2020 vedrørende det beskyttelsesniveau, der skal sikres i tilfælde af overførsel af personoplysninger til et tredjeland ([C-311/18](#))
- domme *La Quadrature du Net m.fl.* af 6. oktober 2020 om forbud mod en national lovgivning, der foreskriver generel og udifferentieret overførsel eller lagring af trafik- og lokaliseringsdata ([C-511/18, m.fl.](#))
- dom *Prokuratuur* af 2. marts 2021 vedrørende offentlige myndigheders adgang til trafik- og lokaliseringsdata med henblik på bekæmpelse af grov kriminalitet ([C-746/18](#))
- dom *Facebook Ireland m.fl.* af 15. juni 2021 om nationale tilsynsmyndigheders beføjelser ([C-645/19](#))
- dom *Vyriausioji tarnybinės etikos komisija* af 1. august 2022 om gennemsigtighed med hensyn til erklæringer om private interesser hos arbejdstagere og ledere i den offentlige sektor ([C-184/20](#)).

Fokus Krig i Ukraine: forbud mod udbredelse pålagt visse pro-russiske medier og ytringsfrihed

Dom *RT France mod Rådet* af 27. juli 2022 ([T-125/22](#))

Sagen om foreløbige forholdsregler

RT France anmodede den 8. marts 2022 Rettens præsident om straks at udsætte virkningerne af forbuddet mod udsendelsesaktiviteter. Denne anmodning, en såkaldt sag om foreløbige forholdsregler, blev forkastet den 30. marts. Præsidenten fastslog navnlig, at RT France ikke havde godtgjort, at forbuddet påførte TV-kanalen uoprettelig skade. Der forelå derfor ikke en særlig uopsættelighed, der kunne begrunde en sådan udsættelse, indtil der var afsagt endelig dom i sagen.

Den 24. februar 2022 indledte Den Russiske Føderation en angrebskrig mod Ukraine. Som led i den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik reagerede EU på denne krænkelse af folkeretten, bl.a. ved at pålægge Den Russiske Føderation sanktioner. Den 1. marts 2022 **forbød Rådet for Den Europæiske Union visse mediers udsendelsesaktiviteter** i Unionen eller rettet mod Unionen **for at imødegå russiske propagandaaktioner**.

Forbuddet var navnlig rettet mod RT France, en TV-kanal finansieret af den russiske stats budget, der anlagde sag ved Den Europæiske Unions Ret den 8. marts 2022 med henblik på at få annulleret denne afgørelse fra Rådet.

Henset til sagens vigtighed og hastende karakter blev Retten sat som stor afdeling (15 dommere), og Retten iværksatte for første gang ex officio en fremskyndet procedure, hvilket gjorde det muligt for Retten at træffe sin afgørelse på mindre end fem måneder.

I sin dom af 27. juli frifandt Retten Rådet i det hele. Dommen hviler på tre væsentlige elementer:

- Rådet har en vid skønsmæssig beføjelse til at fastlægge **restriktive foranstaltninger** på området for den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik. Det kan anvende et midlertidigt forbud mod udsendelse af indhold fra visse medieforetagender, der finansieres af den russiske stats budget, hvis disse medieforetagender støtter Ruslands militære aggression. En ensartet gennemførelse af et sådant forbud kan bedre gennemføres på EU-plan end på nationalt plan.

- Forbuddet mod udsendelse, der blev vedtaget, uden at RT France blev hørt på forhånd, udgør ikke en tilsidesættelse af retten til forsvar. Den ekstraordinære og yderst hastende kontekst i tilknytning til udbruddet af en krig ved Unionens grænser nødvendiggjorde en hurtig reaktion. Den øjeblikkelige iværksættelse af **foranstaltninger til at forbyde et middel til propaganda til fordel for den militære aggression var afgørende for at sikre deres effektivitet.**
- Ytringsfriheden udgør en af de vigtigste dele af grundlaget for et demokratisk samfund. Denne frihed finder ikke alene anvendelse på tanker, der bliver positivt modtaget eller anses for at være uskadelige, men også på dem, der støder, chokerer eller bekymrer. Det følger af kravene om pluralisme, tolerance og åbenhed, uden hvilke der ikke findes et demokratisk samfund.

Det kan dog vise sig nødvendigt i demokratiske samfund **at sanktionere udtryksformer**, der spreder, retfærdiggør eller ansporer til had baseret på intolerance, brug af og opfordring til vold.

Forbudsforanstaltningen mod RT France forfølger dette mål. Den tager sigte på at beskytte Unionens offentlige orden og sikkerhed, der var truet af den systematiske, internationale propagandakampagne, der var igangsat af Rusland, og at lægge pres på de russiske myndigheder, for at disse ophører med den militære aggression. Denne foranstaltning er ligeledes forholdsmæssig, eftersom den er egnet og nødvendig i forhold til det forfulgte mål. Der foreligger tilstrækkeligt konkrete, præcise og samstemmende indicier, der godtgør, at **RT France aktivt støttede den destabiliserende og aggressive politik, som Den Russiske Føderation førte**, og som i sidste ende førte til et omfattende militært angreb på Ukraine. Ingen af de oplysninger, som RT France havde fremlagt, kunne påvise en overordnet balanceret behandling af informationerne vedrørende den igangværende krig under overholdelse af principperne på området for audiovisuelle medieforetagenders »pligter og ansvar«.

Restriktive foranstaltninger eller sanktioner

De restriktive foranstaltninger, eller sanktioner, er et af de værktøjer, som Den Europæiske Union råder over med henblik på at fremme målene med den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik. Det drejer sig bl.a. om at værne om Unionens værdier, dens grundlæggende interesser og dens sikkerhed, at konsolidere og beskytte demokratiet, retsstaten, menneskerettighederne og de folkeretlige principper, at bevare freden, forebygge konflikter og styrke den internationale sikkerhed.

Disse foranstaltninger kan rettes mod tredjelandes regeringer eller ikke-statslige enheder (f.eks. virksomheder) og personer (såsom terroristgrupper). I de fleste tilfælde er foranstaltningerne rettet mod personer og består i indefrysning af aktiver og forbud mod at rejse i EU.

Der indbringes et stort antal sager, der vedrører restriktive foranstaltninger, for Retten. Det drejer sig bl.a. om sanktioner i forbindelse med de handlinger, der underminerer eller truer Ukraines territoriale integritet, suverænitet og uafhængighed, eller som følge af situationen i Syrien og Belarus eller i Den Demokratiske Republik Congo.

Fokus Rekordstor bøde på 4,125 mia. EUR til Google for at pålægge fabrikanten af Android-mobilenheder restriktioner

Dom *Google og Alphabet mod Kommissionen* (Google Android)
af 14. september 2022 ([T-604/18](#))

Google er en virksomhed i IT- og kommunikationssektoren, der er specialiseret i produkter og tjenesteydelser i tilknytning til internettet. Den væsentligste del af virksomhedens indtægter stammer fra dens flagskibsprodukt, søgemaskinen Google. Googles forretningsmodel er baseret på samspillet mellem en række produkter og tjenesteydelser, der som oftest tilbydes brugerne uden beregning, på den ene side, og onlinereklamer, der anvender oplysninger, som er indsamlet hos disse brugere, på den anden side. Google udbyder desuden operativsystemet Android, som ca. 80% af de intelligente mobile enheder, der var i brug i Europa i juli 2018, ifølge Europa-Kommissionen var udstyret med.

Efter klager til Kommissionen indledte denne i 2015 en procedure mod Google. Denne procedure resulterede i 2018 i en bøde på 4,343 mia. EUR til Google for at have pålagt fabrikanten af Android-mobilenheder og mobilnetværksoperatører ulovlige restriktioner. Disse

restriktioner bestod i at pålægge fabrikanten af mobile enheder:

- at forudinstallere Google Search og Chrome for at få en brugerlicens til Play Store
- at afholde sig fra at sælge enheder, der var udstyret med Android-versioner, som ikke var godkendt af Google
- at undlade at forudinstallere en konkurrerende søgetjeneste for at kunne få del i Googles reklameindtægter.

Ifølge Kommissionen havde **disse restriktioner** til formål at konsolidere **Googles søgemaskines dominerende stilling** og Googles indtægter fra annoncer i tilknytning til disse søgninger.

Hvad er misbrug af en dominerende stilling?

Ved en dominerende stilling forstås en virksomheds økonomiske magtposition, som sætter denne i stand til at hindre, at der opretholdes en effektiv konkurrence, og udvise en uafhængig adfærd over for sine konkurrenter, kunder, leverandører og de endelige forbrugere.

Traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde forbyder virksomheder at misbruge deres dominerende stilling til at hindre eller fordreje konkurrencen, f.eks. ved at fastsætte urimelige priser eller anvende eksklusivaftaler om salg eller loyalitetsrabatter, der skal afholde leverandørerne fra at levere til en virksomheds konkurrenter.

I sagen *Google og Alphabet* omfattede sagsakterne mere end 100 000 sider. Under retsmødet var 72 advokater og repræsentanter mødt for 13 forskellige parter (sagsøgeren – Google og Alphabet, sagsøgte – Europa-Kommissionen, og 11 intervenienter, der var indtrådt til støtte for enten sagsøgeren eller sagsøgte). Retsmødet strakte sig over fem dage.

Der blev truffet afgørelse i sagen ved dommen *Google og Alphabet mod Kommissionen* af 14. september 2022. **Retten stadfæstede i det store hele Kommissionens afgørelse og gav i det væsentlige Kommissionen medhold.** Retten fastslog imidlertid, at Kommissionen ikke i tilstrækkelig grad havde påvist, at visse former for adfærd fra Googles side kunne begrænse konkurrencen, og at Kommissionen ikke burde have nægtet Google mulighed for at fremføre sine argumenter under en høring. Efter at Retten selv havde foretaget en bedømmelse af samtlige faktiske omstændigheder, **nedsatte Retten den bøde, som Google var blevet pålagt, til 4,125 mia. EUR.**

Prøvelse af de faktiske omstændigheder og Rettens behørig retsanvendelse

Konkurrencesagerne ved Retten er ofte komplekse og omfattende. Retten træffer afgørelse som første instans og undersøger derfor ikke blot, om Kommissionen har anvendt lovgivningen korrekt, men også, om de faktiske omstændigheder er tilstrækkeligt belyst. Sagsakterne kan indeholde bevismateriale og detaljerede økonomiske analyser, der skal bevise eller afkræfte virkningerne af virksomhedernes adfærd på markedet.

Dom *Qualcomm mod Kommissionen* af 15. juni 2022 ([T-235/1](#))

I en anden sag om misbrug af en dominerende stilling annullerede Retten den 15. juni 2022 Kommissionens afgørelse, hvorved den havde pålagt Qualcomm en bøde på ca. 1 mia. EUR for at have misbrugt sin dominerende stilling på markedet for LTE-chipsæt (elektroniske komponenter, der anvendes i smartphones og tablets). Ifølge Kommissionen var dette misbrug kendetegnet ved, at der var indgået aftaler om incitamentsbetalinger, hvorefter Apple udelukkende skulle indkøbe chipsæt hos Qualcomm. Retten fastslog, at flere uregelmæssigheder havde påvirket Qualcomms ret til forsvar, bl.a. den manglende registrering af visse drøftelser under undersøgelsen. Retten bemærkede endvidere, at Kommissionens analyse af aftalernes konkurrencebegrænsende virkninger ikke tog hensyn til samtlige relevante faktiske omstændigheder, bl.a. at Apple ikke havde noget teknisk alternativ til LTE-chipsættene.

Et tilbageblik på årets vigtige domme

Miljø

Beskyttelsen af vilde dyr og planter, forureningen af luften, jordbunden og vandet samt de risici, der er forbundet med farlige stoffer er udfordringer, som Den Europæiske Union bidrager til at imødegå ved at vedtage

strengt regler. Det samme gælder for fastsættelsen af emissionsgrænseværdier for forurenende stoffer, navnlig i byområder.

Domstolen og miljøet

[Se videoen på YouTube](#)

I et traktatbrudssøgsmål mod Italien havde Kommissionen nedlagt påstand om, at Domstolen fastslog, at denne medlemsstat havde tilsidesat sine forpligtelser som følge af en systematisk og vedvarende overskridelse af de årlige grænseværdier for emissionen af nitrogendioxid (NO₂) i forskellige zoner, dvs. byerne Torino, Milano, Bergamo, Brescia, Genova, Firenze, Rom og Catania. I sin dom gav Domstolen Kommissionen medhold, idet den fastslog, at **Italien** havde tilsidesat sine forpligtelser i henhold til direktiv 2008/50, eftersom Italien ikke havde sørget for at undgå en **systematisk og vedvarende overskridelse af de årlige grænseværdier for nitrogendioxid**. Italien havde ligeledes tilsidesat sine forpligtelser ved ikke fra den 11. juni 2010 at have vedtaget foranstaltninger – såsom mere velegnede planer til forbedring af luftkvaliteten eller specifikke supplerende foranstaltninger med henblik på at beskytte udsatte befolkningsgrupper – til at sikre, at de årlige grænseværdier for nitrogendioxid (NO₂) overholdes i de pågældende zoner.

[Dom Kommissionen mod Italien \(Grænseværdier for NO₂\) af 12. maj 2022 \(C-573/19\)](#)

Direktoratet for Forskning og Dokumentation udbyder som led i sin »Samling af resuméer«, et »[Udvalg af store domme](#)« og en »[Månedsbulletin om retspraksis](#)« fra Domstolen og Retten.

Olietankskibet *Prestige*s forlis ud for Galiciens (Spanien) kyst i november 2002 forårsagede en stor olieforurening, der berørte de spanske og franske kyster. Der var tale om den alvorligste miljøkatastrofe i Spanien nogensinde. I forbindelse med en sag vedrørende **skaderne som følge af olieforureningen** efter dette forlis fastslog Domstolen, at en dom afsagt af en britisk domstol, der stadfæstede afgørelsen i en voldgiftssag i Det Forenede Kongerige, ikke kunne være til hinder for at anerkende en spansk dom, hvorved et forsikringsselskab blev pålagt at yde erstatning for disse skader. Domstolen fandt nemlig, at en voldgiftsafgørelse ikke kan være til hinder for en anerkendelse af retsafgørelser, der er truffet i andre medlemsstater, medmindre dens indhold kunne have været genstand for en retsafgørelse i overensstemmelse med forordning nr. 44/2001. I den konkrete sag tillod den ikke, at den britiske dom kunne være til hinder for anerkendelse af den dom, der var blevet afsagt i Spanien inden for rammerne af et direkte søgsmål mod forsikringsselskabet anlagt af skadelidte med henblik på at opnå effektiv erstatning for den skade, som vedkommende havde lidt.

[Dom London Steam-Ship Owners' Mutual Insurance Association af 20. juni 2022 \(C-700/20\)](#)

Energi

I en kontekst, der er præget af krigen i Ukraine og det europæiske kontinents afhængighed af energi i forhold til resten af verden, sikrer Den Europæiske Union energiforsyningen og –sikkerheden inden for Unionen. Den bidrager til at sikre, at markedet for energi er velfungerende og kontrollere stigningen i energipriserne, navnlig på gas og el. Unionen sørger desuden for sammenkoblingen af

medlemsstaternes energinet. Endvidere tilskynder Unionen til udvikling af vedvarende energi og en reduktion af afhængigheden af fossile brændstoffer. Da medlemsstaternes investeringer kan være til skade for konkurrencen på markedet for energi, er de undergivet Rettens prøvelse.

Østrig anfægtede Kommissionens afgørelse, hvorved den godkendte **Ungarns** investeringsstøtte til et statsejet selskab med henblik på **udviklingen af to kernereaktorer** til opførelse på kraftværksanlægget i Paks. Retten undersøgte Østrigs argumenter, der bl.a. drejede sig om, at støtten forårsagede uforholdsmæssige konkurrencefordrejninger og forskelsbehandling, der førte til udelukkelse af producenter af vedvarende energi fra **markedet for elektricitet**. Den konkluderede, at den analyse, som Kommissionen havde foretaget, var korrekt, fuldstændig og gjorde det muligt at fastslå, at **den ydede statsstøtte var forenelig med EU-retten**. Den elektricitet, der skulle produceres af de nye reaktorer, ville nemlig blive tilgængelig på engrosmarkedet for alle markedsaktører på en gennemsigtig måde. Der var derfor ikke nogen risiko for, at den elektricitet, der skulle produceres af selskabet Paks II, ville blive monopoliseret i langvarige kontrakter, idet denne kontrakttype indebærer en risiko for markedslivlidet.

[Dom Østrig mod Kommissionen af 30. november 2022 \(T-101/18\)](#)

I 2015 igangsatte operatøren af det ungarske gastransmissionssystem (FGSZ) et regionalt samarbejdsprojekt med henblik på at øge energiuafhængigheden ved at indføre **naturgas fra Sortehavet** i sit net. Projektet skulle etablere ny kapacitet, bl.a. mellem **Ungarn og Østrig**. I 2018 godkendte den østrigske reguleringsmyndighed forslaget fra operatøren af det østrigske gastransmissionssystem (GCA) vedrørende denne del af projektet, mens den tilsvarende ungarske myndighed (MEKH), efter forslag fra FGSZ, traf en modsatrettet afgørelse. I mangel af en koordineret afgørelse fra de berørte nationale reguleringsmyndigheder erklærede Den Europæiske Unions Agentur for Samarbejde mellem Energireguleringsmyndigheder (ACER) sig for kompetent i sagen og godkendte projektet som foreslået af GCA. MEKH og FGSZ anlagde to søgsmål til prøvelse af ACER's afgørelse ved Retten, der fastslog, at bestemmelserne i forordning 2017/459 om processen for **etablering af ny kapacitet til gastransmission** ikke fandt anvendelse. ACER havde således ikke kompetence til at vedtage afgørelsen om godkendelse, hvorfor Retten annullerede denne afgørelse.

[Dom MEKH og FGSZ mod ACER af 16. marts 2022 \(forenede sager T-684/19 og T-704/19\)](#)

Forbrugerbeskyttelse

Overholdelsen af forbrugernes rettigheder, deres velstand og velfærd er grundlæggende værdier i udviklingen af EU's politikker. Domstolen kontrollerer anvendelsen af reglerne om forbrugerbeskyttelse for at

sikre, at forbrugernes sundhed, sikkerhed og økonomiske og retlige interesser beskyttes, uanset hvor de bor, hvor de rejser, eller hvorfra de foretager deres indkøb i EU.

Hvad gør EU-Domstolen for mig?

[Se videoen på YouTube](#)

EU-Domstolen: EU-forbrugernes rettigheder

[Se videoen på YouTube](#)

I henhold til EU-retten har en forbruger, der har indgået en aftale med en erhvervsdrivende via internettet eller telefonisk, principielt en frist på 14 dage til at fortryde aftalen uden at skulle begrunde sin beslutning. Denne **fortrydelsesret er dog udelukket i forbindelse med kulturelle begivenheder eller sportsbegivenheder** for at beskytte arrangørerne mod risikoen for usolgte pladser. Domstolen præciserede, at denne undtagelse ligeledes gælder **over for en leverandør af billettjenester, når koncertbilletter købes online**, eftersom den økonomiske risiko påhviler koncertarrangøren.

[Dom CTS Eventim af 31. marts 2022 \(C-96/21\)](#)

Domstolen fastslog, at et **luftfartsselskab, der ikke er et EU-luftfartsselskab** (i den konkrete sag **United Airlines**), som ikke har indgået en transportkontrakt med passagererne, men som har gennemført flyvningen, **kan anses for at skulle udbetale den kompensation til passagererne i tilfælde af en lang forsinkelse af den pågældende flyafgang**. Det luftfartsselskab, som i forbindelse med sine passagertransportaktiviteter træffer afgørelse om at udføre en bestemt flyvning, er nemlig det transporterende luftfartsselskab. Dette luftfartsselskab opfylder således forpligtelser på vegne af det luftfartsselskab, hvormed der er indgået aftale. Domstolen fremhævede imidlertid, at det transporterende luftfartsselskab (**United Airlines**), der er forpligtet til at udbetale kompensation til passageren, bevarer retten til at rejse erstatningskrav over for enhver person, herunder tredjemand, i overensstemmelse med den gældende nationale lovgivning.

[Dom United Airlines af 7. april 2022 \(C-561/20\)](#)

Efter en forsinkelse på mere end tre timer af deres flyvning med afgang fra New York til Budapest rettede en række passagerer henvendelse til den ungarske myndighed, der har til opgave at håndhæve forordningen om luftfartspassagerers rettigheder, med henblik på at formå luftfartsselskabet LOT til at betale kompensation i henhold til denne forordning. Denne myndighed konstaterede faktisk, at der forelå en tilsidesættelse af forordningen, og pålagde LOT at betale en kompensation på 600 EUR til hver af de berørte passagerer. LOT anlagde sag til prøvelse af denne afgørelse ved en ungarsk ret. Denne ret henvendte sig til Domstolen med henblik på at få afklaret, om den omhandlede myndighed kunne pålægge et luftfartsselskab at betale en kompensation, eller om denne beføjelse var forbeholdt de nationale domstole. Domstolen fandt, at **den nationale myndighed, der har til opgave at håndhæve forordningen vedrørende individuelle klager, kan pålægge en transportør at betale kompensation til passagerer**, forudsat at den berørte medlemsstat har tillagt myndigheden en sådan kompetence.

[Dom LOT \(Kompensation pålagt af administrativ myndighed\) af 29. september 2022 \(C-597/20\)](#)

I forbindelse med en præjudiciel forelæggelse fra en litauisk retsinstans fortolkede Domstolen direktivet om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om produkter, der på grund af deres ydre fremtræden kan forveksles med andre produkter og herigennem være til fare for forbrugernes sundhed eller sikkerhed. Sagen drejede sig om forskellige typer skumbadskugler, der kunne forveksles med levnedsmidler og medførte en risiko for forgiftning, navnlig for børn. Domstolen fastslog, at en **medlemsstat** på visse betingelser **kan begrænse distributionen af kosmetiske produkter, der kan forveksles med levnedsmidler, fordi de ligner sådanne, og således er forbundet med sundhedsrisici**. Domstolen præciserede, at hensynet til beskyttelsen af forbrugernes sundhed og sikkerhed kan veje tungere end retten til at markedsføre visse kosmetiske produkter.

[Dom Get Fresh Cosmetics af 2. juni 2022 \(C-122/21\)](#)

Ligebehandling

Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder forankrer alle individers lighed for loven som mennesker, arbejdstagere, borgere eller parter i retssager. Navnlig indeholder direktiv 2000/78 generelle rammebestemmelser for ligebehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv, idet direktivet forbyder forskelsbehandling på grund af religion eller

tro, alder, handicap eller seksuel orientering på disse områder. Domstolen har behandlet flere sager om påstået direkte eller indirekte forskelsbehandling og har i den forbindelse understreget, at der skal tages hensyn til proportionalitetsprincippet mellem det mål, der forfølges med de pågældende regler, og princippet om ligebehandling.

EU-Domstolen: ligebehandling og beskyttelse af mindretals rettigheder

[Se videoen på YouTube](#)

I en præjudiciel forelæggelse fra en spansk ret tog Domstolen stilling til, om den nationale lovgivning vedrørende **ydelser fra den sociale sikringsordning til arbejdstagere, der er ansat som hushjælp**, var forenelig med EU-direktivet om ligebehandling med hensyn til social sikring. Den spanske særordning for social sikring, der gjaldt for hushjælpsansatte, omfattede ikke beskyttelse mod arbejdsløshed. Idet Domstolen bemærkede, at det hovedsageligt er kvinder, der er ansat som hushjælp, fastslog den, at direktivet er til hinder for en sådan udelukkelse, der stiller særligt kvindelige arbejdstagere ufordelagtigt i forhold til mandlige arbejdstagere og således udgør en **indirekte forskelsbehandling på grundlag af køn**. Denne forskelsbehandling er ikke begrundet i objektive hensyn, som intet har at gøre med forskelsbehandling på grundlag af køn.

[Dom TGSS \(Hushjælpsansattes situation ved arbejdsløshed\)
af 24. februar 2022 \(C-389/20\)](#)

I en præjudiciel forelæggelse fra en portugisisk ret tog Domstolen stilling til, om den nationale lovgivning vedrørende beregning af **godtgørelse for ikke-afholdt betalt årlig ferie** var forenelig med EU-direktivet om **vikararbejde**. Domstolen fastslog, at den metode til beregning af denne godtgørelse og det tilsvarende ferietillæg, der var fastsat i den særlige ordning for vikaransatte, medførte en ulempe for disse med hensyn til antallet af betalte feriedage og ferietillægget. Den omhandlede godtgørelse **skal mindst svare til den godtgørelse, der ville være gældende for arbejdstagerne, hvis de var blevet ansat direkte af brugervirksomheden** for at udføre samme arbejdsopgave i samme periode.

[Dom Luso Temp af 12. maj 2022 \(C-426/20\)](#)

Tribunal du travail francophone de Bruxelles (den fransksprogede arbejdsret i første instans i Bruxelles, Belgien) spurgte Domstolen, om udtrykket »religion eller tro« i direktivet om ligebehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv skal fortolkes som to sider af samme beskyttede kriterium eller derimod som to særskilte kriterier. Den nationale ret spurgte ligeledes Domstolen, om et forbud mod at bære tørklæde i en virksomheds interne regulativ udgør direkte forskelsbehandling på grund af religion. Tvisten vedrørte det forhold, at en uopfordret ansøgning om en praktikplads fra L.F., en ung, muslimsk kvinde, ikke blev taget i betragtning, efter at hun under en samtale havde meddelt, at hun nægtede at fjerne sit tørklæde, som det var fastsat i dette interne regulativs neutralitetspolitik.

I sin dom fastslog Domstolen, at **religion og tro** (navnlig ideologisk eller åndelig) **udgør én enkelt grund til forskelsbehandling. En virksomheds interne regel om forbud mod at bære nogen form for synlige politiske, ideologiske eller religiøse symboler udgør dog ikke direkte forskelsbehandling, når denne bestemmelse anvendes generelt og uddifferentieret på alle arbejdstagere.** En sådan regel kan imidlertid indebære en indirekte forskelsbehandling, såfremt det er godtgjort, at den tilsyneladende neutrale forpligtelse, som denne regel indeholder, reelt medfører, at personer, der tilhører en bestemt religion eller tro, stilles særligt ufordelagtigt. En sådan indirekte forskelsbehandling kan ikke desto mindre være objektivt begrundet i et legitimt mål. Ved vurderingen af, om der foreligger en begrundelse, kan den nationale ret i forbindelse med afvejningen af de forskellige interesser tillægge interesserne vedrørende religion eller tro mere vægt end interesserne vedrørende navnlig friheden til at oprette og drive egen virksomhed, forudsat at dette følger af dens nationale lovgivning.

[Dom S.C.R.L. \(Religiøst betinget beklædning\) af 13. oktober 2022 \(C-344/20\)](#)

En italiensk ret spurgte Domstolen, om en **aldersgrænse på 30 år** i den nationale lovgivning som **øvre grænse for adgang til den offentlige udvælgelsesprøve med henblik på ansættelse som politikommissær** er forenelig med EU-retten, herunder med princippet om forbud mod forskelsbehandling. Domstolen fandt, at denne begrænsning udgør en **forskelsbehandling på grund af alder**, idet den overlod det til den nationale ret at efterprøve, om denne forskelsbehandling er begrundet i et regulært og afgørende erhvervsmæssigt krav, såsom kravet om særlige fysiske evner, der er knyttet til de opgaver, der faktisk udføres af en politikommissær. Det tilkommer ligeledes den nationale ret at efterprøve, om denne begrænsning forfølger et legitimt mål, og om den står i rimeligt forhold til dette mål, idet den skal vurdere, om den stopprøve i form af en fysisk konditionsprøve, der er fastsat i udvælgelsesprøven, udgør en passende og mindre indgribende foranstaltning.

[Dom Ministero dell'Interno \(Aldersgrænse for ansættelse som politikommissær\) af 17. november 2022 \(C-304/21\)](#)

A blev valgt som formand for en arbejdstagerorganisation i 1993. Dette politiske tillidshverv indeholdt imidlertid visse elementer, der er karakteristiske for lønmodtagere. A var ansat på fuld tid, oppebar en månedlig løn, og ferieloven fandt anvendelse for hende. A blev genvalgt hvert fjerde år og bestred hvervet som sektorformand frem til 2011, hvor hun var fyldt 63 år og havde overskredet aldersgrænsen for at kunne genopstille til det planlagte formandsvalg samme år. Den danske retsinstans, ved hvilken der blev anlagt søgsmål af Ligebehandlingsnævnet som mandatar for A mod HK/Danmark og HK/Privat, henvendte sig til Domstolen med henblik på at få oplyst, hvorvidt direktivet om **ligebehandling med hensyn til beskæftigelse** og erhverv fandt anvendelse i denne situation. Domstolen fandt, at **en aldersgrænse, der er fastsat i en arbejdstagerorganisations vedtægter, for at kunne vælges til hvervet som formand er omfattet af anvendelsesområdet for dette direktiv**. Hverken den politiske karakter af et sådant hverv eller ansættelsesmetoden (valg) har betydning for anvendelsen af direktivet i denne sammenhæng.

[Dom HK mod Danmark og HK/Privat af 2. juni 2022 \(C-587/20\)](#)

Familieret

Den Europæiske Union fastsætter reglerne for samordning af de sociale sikringsordninger, således at de europæiske borgere og navnlig deres familier frit kan udøve deres rettigheder, uanset om de bor i de forskellige EU-medlemsstater eller er flyttet fra en

medlemsstat til en anden i løbet af deres liv. På samme måde regulerer »Bruxelles IIa-forordningen« det retslige samarbejde i Unionen for så vidt angår ægteskabssager og sager vedrørende forældreansvar.

I forbindelse med en judiciel sag vedrørende **flytning af et barns sædvanlige opholdssted** fra Sverige til Rusland fastslog Domstolen, at en ret i en medlemsstat ikke bevarer sin kompetence til at træffe afgørelse om forældremyndigheden over et barn på grundlag af »Bruxelles IIa«-forordningen, når barnets sædvanlige opholdssted under sagens behandling lovligt flyttes til et tredjeland, der er part i Haagerkonventionen af 1996.

[Dom CC \(Flytning af et barns faste opholdssted til et tredjeland\) af 14. juli 2022 \(C-572/21\)](#)

En unionsborger, der ikke havde tysk statsborgerskab, fik afslag fra de tyske myndigheder på **udbetaling af børnepenge** for de første tre måneder efter, at hun havde etableret bopæl i Tyskland. Afslaget beroede på, at den pågældende ikke havde indtægter i Tyskland. Da dette krav ikke gjaldt for tyske statsborgere, der vendte tilbage fra et ophold i en anden medlemsstat, anlagde unionsborgeren sag til prøvelse af afslaget ved en tysk ret, der henvendte sig til Domstolen. Domstolen fastslog, at en sådan **forskellig behandling udgør en ulovlig forskelsbehandling** i henhold til EU-retten. Den fremhævede imidlertid, at det fremgår af de EU-retlige bestemmelser, at i modsætning til den situation (som i denne sag), hvor personen etablerer sit sædvanlige opholdssted i den berørte medlemsstat, vil et ophold af rent midlertidig karakter ikke være tilstrækkeligt til, at denne ligebehandling kan påberåbes.

[Dom Familienkasse Niedersachsen-Bremen af 1. august 2022 \(C-411/20\)](#)

I januar 2019 **indførte Østrig en tilpasningsmekanisme til beregning af det faste beløb af familietillæg og forskellige skattemæssige fordele**, som tildeles arbejdstagere, hvis børn har fast bopæl i en anden medlemsstat. Tilpasningen kunne foretages i opadgående eller nedadgående retning i forhold til det generelle prisniveau i den pågældende medlemsstat. Kommissionen var af den opfattelse, at denne tilpasningsmekanisme og den dermed forbundne forskellige behandling af overvejede vandrende arbejdstagere i forhold til landets egne statsborgere var i strid med EU-retten. Den anlagde derfor et traktatbrudssøgsmål mod Østrig ved Domstolen. I sin dom fastslog Domstolen, at denne tilpasningsmekanisme, der tog i betragtning, hvor de pågældende arbejdstageres børn havde fast bopæl, **var i strid med EU-retten, for så vidt som den udgjorde en uberettiget indirekte forskelsbehandling på grundlag af vandrende arbejdstageres nationalitet.**

[Dom Kommissionen mod Østrig af 16. juni 2022 \(C-328/20\)](#)

Personoplysninger

Den Europæiske Union har et stærkt og sammenhængende fælles regelgrundlag for beskyttelse af personoplysninger, uanset hvordan og i hvilken sammenhæng disse oplysninger indsamles. Domstolen sikrer sig, at de personoplysninger, der behandles

eller bevares er begrænset til det absolutte minimum og ikke udgør et uforholdsmæssigt indgreb i retten til privatlivets fred.

Domstolen i den digitale verden

[Se videoen på YouTube](#)

Proximus, der er udbyder af telekommunikationstjenester i Belgien, udgiver også **fortegnelser**, der indeholder navn, adresse og telefonnummer på abonnenter hos forskellige udbydere af **offentligt tilgængelige** nummeroplysningstjenester. Operatørerne fremsender disse kontaktoplysninger til Proximus, medmindre abonnenterne har udtrykt ønske om ikke at fremgå af fortegnelserne. I forbindelse med en anmodning om **tilbagetrækning af en abonnents samtykke** forelagde en belgisk retsinstans Domstolen spørgsmål om de forpligtelser, der påhviler Proximus som dataansvarlig for behandling af personoplysninger. Ifølge Domstolen skal **en sådan dataansvarlig gennemføre passende tekniske og organisatoriske foranstaltninger med henblik på at underrette de andre dataansvarlige om, at den registrerede har trukket sit samtykke tilbage**. De andre dataansvarlige er dem, der har sendt disse oplysninger til førstnævnte dataansvarlige, eller som den pågældende har videregivet sådanne oplysninger til. Den dataansvarlige er ligeledes forpligtet til at træffe rimelige foranstaltninger med henblik på at **underrette udbydere af søgemaskiner om den registreredes anmodning om sletning af oplysninger**.

[Dom Proximus \(Elektroniske offentlige fortegnelser\)
af 27. oktober 2022 \(C-129/21\)](#)

Domstolen tog på ny stilling til staters mulighed for at pålægge udbydere af elektroniske kommunikationstjenester en forpligtelse til at **foretage generel og udifferentieret lagring af trafikdata og lokaliseringsdata**. Domstolen præciserede, at selv om trafikdata, som fastsat i tysk ret, kun lagres i ti uger og lokaliseringsdata kun i fire uger, gør den betydelige mængde af indsamlede oplysninger det ikke desto mindre muligt at udarbejde en omfattende profil af de pågældende personer. **Dette alvorlige indgreb i privatlivet kan kun tillades, såfremt der foreligger en alvorlig og aktuel trussel mod den nationale sikkerhed, bl.a. i tilfælde af en terrortrussel.** Når der ikke foreligger sådanne trusler, råder sikkerhedsmyndighederne over andre foranstaltninger til bekæmpelse af kriminalitet, såsom generel og udifferentieret lagring af IP-adresser (dvs. et identifikationsnummer, der tildeles en enhed, som er tilsluttet internettet), målrettet lagring og hurtig lagring (»quick freeze« som følge af et påbud om midlertidig lagring af de oplysninger, der aktuelt behandles og lagres).

[Dom SpaceNet m.fl. af 20. september 2022](#)
[\(forenede sager C-793/19 og C-794/19\)](#)

Ligue des droits humains (LDH) er en almennyttig organisation, der i juli 2017 anlagde søgsmål ved Cour constitutionnelle (forfatningsdomstol, Belgien) med påstand om annullation af loven af 25. december 2016, der gennemførte både PNR-direktivet (om anvendelse af passagerlisteoplysninger), API-direktivet (om transportvirksomheders forpligtelse til at fremsende oplysninger om passagerer) og direktiv 2010/65 (om formaliteter for skibe, der ankommer til eller afgår fra havne i medlemsstaterne) i belgisk ret. Ifølge LDH indebar denne lov en krænkelse af retten til respekt for privatlivet og til beskyttelse af personoplysninger, der er sikret i belgisk ret og i EU-retten. Domstolen fandt, at overholdelsen af de grundlæggende rettigheder kræver, at beføjelserne i henhold til PNR-direktivet begrænses til det strengt nødvendige. Domstolen fastslog, at såfremt en medlemsstat **ikke står over for en reel og aktuel** eller forudsigelig **terrortrussel**, er EU-retten **til hinder for en national lovgivning, der fastsætter videregivelse og behandling af PNR-oplysninger for flyvninger inden for EU og for transporter med andre midler inden for EU.**

[Dom Ligue des droits humains af 21. juni 2022 \(C-817/19\)](#)

Cour de cassation (kassationsdomstol, Frankrig) forelagde Domstolen spørgsmål om fortolkningen af de relevante bestemmelser i direktivet om databeskyttelse inden for elektronisk kommunikation, i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, i direktivet og i forordningen om markedsmisbrug. De omhandlede nationale retsfor skrifter pålagde operatørerne af elektroniske kommunikationstjenester en pligt til generel og udifferentieret lagring af trafikdata i forebyggelsesøjemed i et år fra den dato, hvor de er blevet registreret. Denne foranstaltning skulle bidrage til bekæmpelse af markedsmisbrug, herunder insiderhandel. Domstolen fandt, at **EU-retten ikke tillader generel og udifferentieret lagring af trafik- og lokaliseringsdata med henblik på bekæmpelsen af overtrædelser i form af markedsmisbrug**, og navnlig af insiderhandel. De fastsatte foranstaltninger overskred det strengt nødvendige og kunne ikke anses for begrundet i et demokratisk samfund.

[Dom VD og SR af 20. september 2022 \(forenede sager C-339/20 og C-397/20\)](#)

Område med retfærdighed, frihed og sikkerhed

Området med frihed, sikkerhed og retfærdighed uden indre grænser består af: det retlige samarbejde mellem medlemsstaterne på områderne civil- og strafferetligt samarbejde, politisamarbejdet, kontrol ved de ydre grænser, asyl og immigration. Det retlige samarbejde mellem medlemsstaterne er bl.a. konkretiseret ved den europæiske arrestordre, en retsafgørelse fra en medlemsstat med henblik på anholdelse af en person, der eftersøges i en anden

medlemsstat, og denne persons udlevering som følge af en strafferetlig forfølgning eller med henblik på afsoning af en frihedsstraf. Hvad angår asyl fastsætter EU-retten de betingelser, som tredjelandsstatsborgere eller statsløse skal opfylde, for at kunne opnå international beskyttelse (flygtningedirektivet). Domstolen anmodes regelmæssigt om at præcisere rækkevidden af de regler, der finder anvendelse.

I forbindelse med migrationskrisen genindførte Østrig grænsekontrol ved sine grænser til Ungarn og Slovenien fra medio september 2015. Efterfølgende blev denne kontrol forlænget flere gange. En østrigsk domstol, ved hvilken en borger havde anfægtet denne kontrol, anmodede Domstolen om at få oplyst, om kontrollen var forenelig med EU-retten. Domstolen fastslog, at **en medlemsstat, når der foreligger en alvorlig trussel mod dens offentlige orden eller indre sikkerhed, midlertidigt kan genindføre grænsekontrol ved dens grænser** til andre medlemsstater, dog uden at overskride den **maksimal samlede varighed på seks måneder**. Kun hvis der opstår en ny alvorlig trussel, kan det være begrundet at anvende en sådan foranstaltning på ny.

Dom Landespolizeidirektion Steiermark m.fl. (Maksimal varighed af grænsekontrollen ved de indre grænser) af 26. april 2022 (C-368/20)

I juni 2016 udstedte de italienske judicielle myndigheder en **europæisk arrestordre** mod KL, en italiensk statsborger med bopæl i Frankrig, med henblik på fuldbyrdelse af en fængselsstraf på 12 år og 6 måneder. Den nævnte straf var resultatet af en sammenlægning af fire straffe, der var blevet idømt for fire lovovertrædelser, der var begået i Italien, herunder den, som blev retligt beskrevet som »hærværk og plyndring«. Cour d'appel d'Angers (appeldomstolen i Angers, Frankrig) afslog at overgive KL til de italienske myndigheder, fordi to af handlingerne ikke udgør en lovovertrædelse i Frankrig. Gerningsindholdet af lovovertrædelsen »hærværk og plyndring« er nemlig forskelligt i de to berørte medlemsstater. I italiensk ret omfatter denne lovovertrædelse flere handlinger i form af omfattende ødelæggelser og tilfælde af vandalisme, der navnlig medfører en krænkelse af den offentlige orden, mens den omstændighed, at den offentlige orden bringes i fare ved masseødelæggelse af løsøre eller fast ejendom, ikke specifikt er strafbar i fransk ret. Domstolen fastslog, at der **ikke kræves fuldstændig overensstemmelse mellem indholdet af den pågældende overtrædelse i den udstedende medlemsstat og i den fuldbyrdende medlemsstat**. Den fuldbyrdende judicielle myndighed kan derfor ikke afslå at fuldbyrde en europæisk arrestordre med den begrundelse, at kun nogle af de forhold, som lovovertrædelsen består af i den udstedende medlemsstat, ligeledes udgør en lovovertrædelse i den fuldbyrdende medlemsstat.

[Dom Procureur général près la cour d'appel d'Angers af 14. juli 2022 \(C-168/21\)](#)

En russisk statsborger, der i en alder af 16 år blev ramt af en sjælden form for blodkræft, behandles i Nederlandene. Den lægelige behandling, der ikke er tilladt i Rusland, består navnlig i administration af medicinsk cannabis med henblik på smertelindring. Rechtbank Den Haag (retten i første instans i Haag, Nederlandene) forelagde Domstolen en række spørgsmål med henblik på at få oplyst, om der i en sådan situation kunne træffes en **afgørelse om tilbagesendelse eller en udsendelsesforanstaltning**. Domstolen fastslog, at **EU-retten er til hinder for sådanne foranstaltninger, når der er alvorlige og godtgjorte grunde til at antage, at tilbagesendelsen af den pågældende person som følge af den manglende tilgængelighed i bestemmelseslandet af passende pleje med henblik på smertelindring vil udsætte vedkommende for en reel risiko for hurtig, betydelig og uoprettelig forøgelse af de smerter, som er forbundet med den pågældendes alvorlige sygdom, hvilket vil være i strid med den menneskelige værdighed**.

[Dom Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid \(Udsendelse – medicinsk cannabis\) af 22. november 2022 \(C-69/21\)](#)

I 2019 ansøgte I, der er egyptisk statsborger, om **international beskyttelse** i Grækenland, mens han stadig var mindreårig. I forbindelse med sin ansøgning udtrykte han ønske om at blive sammenført med sin onkel, S, der ligeledes er egyptisk statsborger, og som opholdt sig lovligt i Nederlandene. Den nederlandske statssekretær afslog de græske myndigheders anmodning om overtagelse af I med den begrundelse, at I's identitet – og følgelig den angivelige familiemæssige tilknytning til S – ikke kunne fastslås. Statssekretæren afviste I's og S' klage med den begrundelse, at Dublin III-forordningen ikke giver ansøgerne om international beskyttelse mulighed for at anfægte en afgørelse om afslag på en overtagelsesansøgning, der er vedtaget af de kompetente nationale myndigheder. Da denne afvisning blev anfægtet ved Rechtbank Den Haag (retten i første instans i Haag, Nederlandene), forelagde denne ret Domstolen en række præjudicielle spørgsmål, som Domstolen besvarede med, at Dublin III-forordningen, sammenholdt med Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, indebærer, at **den uledsagede mindreårige skal indrømmes en ret til retsmidler til prøvelse af et afslag på overtagelse**. Derimod er en slægtning til denne mindreårige ikke omfattet af en sådan ret til retsmidler.

[Dom Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid \(Afslag på overtagelse af en ægyptisk uledsaget mindreårig\) af 1. august 2022 \(C-19/21\)](#)

Redningsoperationer til søs

I forbindelse med redningsoperationer til søs er der opstået spørgsmål om havnemedlemsstatens beføjelser i forhold til inspektion af skibe, der fører en anden EU-

medlemsstats flag på området for maritim og miljømæssig sikkerhed.

Sea Watch er en tysk humanitær organisation, der udfører **eftersøgning og redning af personer på Middelhavet** ved hjælp af skibe. Efter nogle redningsaktioner i 2020 blev to af organisationens skibe genstand for inspektioner og tilbageholdelsesforanstaltninger foretaget af havnekontorerne i havnene Palermo og Porto Empedocle (Italien), hvilket blev anfægtet af Sea Watch. En italiensk ret forelagde sagen for Domstolen med henblik på at få afklaret omfanget af havnestatens beføjelser med hensyn til kontrol og tilbageholdelse i forhold til skibe, der anvendes af humanitære organisationer. Domstolen fastslog, **at disse skibe kan gøres til genstand for en havnestatskontrol**. Havnestaten kan imidlertid **udelukkende træffe tilbageholdelsesforanstaltninger i tilfælde af, at der foreligger en åbenbar fare for sikkerhed, sundhed eller miljø**, hvilket det påhviler havnestaten at godtgøre. Domstolen fremhævede ligeledes vigtigheden af princippet om loyalt samarbejde, hvorefter medlemsstaterne, dvs. den medlemsstat, der er havnestat, og den medlemsstat, der er flagstat, er forpligtede til at samarbejde og til at rådføre sig med hinanden i forbindelse med udøvelsen af deres respektive kontrolbeføjelser.

[Dom Sea Watch af 1. august 2022 \(forenede sager C-14/21 og C-15/21\)](#)

Aktindsigt

Gennemsigtighed i det offentlige liv er et af hovedprincipperne i EU. Enhver unionsborger eller juridisk person i EU har i princippet aktindsigt i institutionernes dokumenter.

I visse tilfælde kan denne aktindsigt dog nægtes.

Agrofert er et tjekkisk holdingselskab, der oprindeligt blev stiftet af **Andrej Babiš, som var Den Tjekkiske Republiks premierminister fra 2017 til 2021**. I en beslutning bekræftede Europa-Parlamentet, at Andrej Babiš fortsat kontrollerede Agrofert-koncernen, herunder efter hans udnævnelse til premierminister. Da Agrofert ikke mente, at dette udsagn var nøjagtigt, og idet selskabet ønskede oplyst, hvilke oplysninger og kilder Parlamentet var i besiddelse af, indgav selskabet en begæring om aktindsigt i flere dokumenter. I sit svar identificerede **Parlamentet** et vist antal dokumenter som værende offentligt tilgængelige og **gav afslag på aktindsigt** i en skrivelse fra Kommissionen til den tjekkiske premierminister og i en beretning udarbejdet af Kommissionen. Agrofert anlagde sag til prøvelse af denne afgørelse fra Parlamentet ved Retten, der bekræftede dens gyldighed. **Retten fastslog, at selskabet Agroferts søgsmålsinteresse til prøvelse af afslaget på at give det aktindsigt i beretningen**, der i mellemtiden var blevet meddelt selskabet, **var bortfaldet**, og **frifandt Parlamentet i søgsmålet til prøvelse af afgørelsen om afslag på aktindsigt** i skrivelsen til den tjekkiske premierminister med den begrundelse, at udbredelsen heraf kunne skade formålet med Kommissionens undersøgelser.

[Dom Agrofert mod Parlamentet af 28. september 2022 \(T-174/21\)](#)

Konkurrence og statsstøtte

Den Europæiske Union anvender regler for at beskytte den frie konkurrence. Praksis, der har til formål eller til følge at forhindre, begrænse eller forvride konkurrencen på det indre marked, er forbudt. Mere specifikt forbyder EU-lovgivningen visse aftaler eller udveksling af oplysninger mellem en virksomhed og dens konkurrenter, som kan have et sådant formål eller en sådan

følge, samt en virksomheds misbrug af en dominerende stilling på et bestemt marked. Tilsvarende er statsstøtte i princippet forbudt, medmindre den er begrundet og ikke fordrejer konkurrencen på en måde, der strider mod den almene interesse.

I 2009 pålagde Kommissionen **Intel Corporation** en bøde på 1,06 mia. EUR for at have **misbrugt sin dominerende stilling på det globale marked for processorer** mellem 2002 og 2007. I 2014 stadfæstede Retten denne afgørelse. Intel appellerede denne dom til Domstolen, som i 2017 annullerede afgørelsen på grund af en **retlig fejl**. Retten havde med urette begrænset sig til at fastslå, at de omtvistede rabatter efter deres art kunne begrænse konkurrencen, uden at undersøge, om disse rabatter konkret havde denne virkning. Domstolen hjemviste herefter sagen til Retten, for at denne kunne træffe fornyet afgørelse. I sin dom af 26. januar 2022 fandt Retten, at Kommissionens analyse af de omtvistede rabatters evne til at begrænse konkurrencen var ufuldstændig, og annullerede derfor delvist Kommissionens afgørelse. Med hensyn til indvirkningen af en sådan delvis annullation af den anfægtede afgørelse på størrelsen af den bøde, som Kommissionen havde pålagt Intel, fandt Retten, at den ikke kunne identificere den del af bøden, der alene vedrører de ikke-skjulte begrænsninger. Derfor **annullerede** Retten ligeledes den artikel i den anfægtede afgørelse, hvorved Intel blev pålagt **en bøde på 1,06 mia. EUR** for den konstaterede overtrædelse, **i sin helhed**.

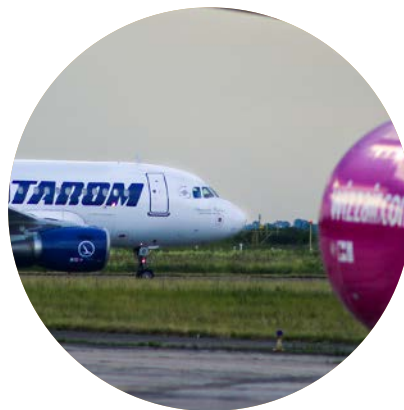
[Dom Intel Corporation mod Kommissionen af 26. januar 2022 \(T-286/09 RENV\)](#)

Den 27. september 2017 konstaterede Europa-Kommissionen, at selskaberne Scania AB, Scania CV AB og Scania Deutschland GmbH, tre enheder i **Scania-koncernen**, der driver virksomhed inden for fremstilling og salg af tunge lastbiler til langdistancetransport, havde tilsidesat EU's konkurrenceret. Kommissionen foreholdt disse selskaber, at de fra januar 1997 til januar 2011 sammen med deres konkurrenter havde deltaget i **aftaler på markedet for mellemtunge og tunge lastbiler** i Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EØS). Denne afgørelse blev vedtaget efter en såkaldt »hybrid« procedure, der forener forligsproceduren med den almindelige administrative procedure på kartelområdet. Forligsproceduren giver parterne i kartelsager mulighed for at anerkende deres ansvar og til gengæld modtage en nedsættelse af den pålagte bøde. Selskaberne i Scania-koncernen havde over for Kommissionen bekræftet deres vilje til at deltage i forligsforhandlinger. De endte dog med at trække sig fra denne procedure. Kommissionen vedtog derfor en forligsafgørelse over for de virksomheder, der havde anmodet herom, og fortsatte undersøgelsen vedrørende selskaberne i Scania-koncernen, der blev pålagt en bøde på 880 523 000 EUR. Retten frifandt Kommissionen i det søgsmål, som koncernselskaberne havde anlagt til prøvelse af Kommissionens afgørelse, hvorfor **den bøde, som Kommissionen havde pålagt, blev opretholdt.**

[Dom Scania m.fl. mod Kommissionen af 2. februar 2022 \(T-799/17\)](#)

Den 4. maj 2022 stadfæstede Retten Kommissionens afgørelse, hvorved Kommissionen godkendte Rumæniens redningsstøtte på 36 660 000 EUR til det **rumænske luftfartsselskab TAROM**, der primært driver virksomhed inden for national og international lufttransport af passagerer, fragt og post. Luftfartsselskabet Wizz Air Hungary anfægtede denne afgørelse ved Retten. Retten stadfæstede Kommissionens afgørelse med den begrundelse, at **støtten havde til formål at undgå de sociale problemer, som en afbrydelse af det rumænske luftfartsselskabs tjenester ville medføre** i betragtning af den ringe tilstand af den rumænske vej- og jernbaneinfrastruktur.

[Dom Wizz Air Hungary mod Kommissionen af 4. maj 2022 \(T-718/20\)](#)

Regeringen for **den selvstyrende region Valencia** ydede Fundación Valencia, en organisation med tilknytning til **fodboldklubben Valencia CF**, en garanti for et banklån på 75 mio. EUR, hvorved denne organisation erhvervede 70,6% af aktierne i Valencia CF. Denne garanti blev efterfølgende forhøjet med 6 mio. EUR. I 2016 fandt Kommissionen, at der var tale om statsstøtte, der var uforenelig med EU-retten, og pålagde tilbagesøgning af støtten. Valencia CF anfægtede denne afgørelse ved Retten, der i 2020 annullerede Kommissionens afgørelse ([T-732/16](#)). Kommissionen iværksatte herefter appel ved Domstolen til prøvelse af Rettens dom. Domstolen forkastede appellen, idet den fastslog, at **Retten ikke havde pålagt Kommissionen en uforholdsmæssig bevisbyrde og med rette blot havde fastslået, at denne institution ikke havde overholdt de krav, som den havde pålagt sig selv**, da den i form af en meddelelse vedtog regler for analysen af garantier, der tilbydes af medlemsstaterne.

[Dom Kommissionen mod Valencia Club de Fútbol af 10. november 2022 \(C-211/20 P\)](#)

Intellektuel Ejendomsret

Domstolen og Retten sikrer fortolkningen og anvendelsen af de bestemmelser, som Unionen har vedtaget, for at beskytte alle eksklusive rettigheder til intellektuelle frembringelser. Beskyttelsen af intellektuel ejendomsret (ophavsret) og industriel ejendomsret (varemærkeret, designbeskyttelse, patentret) forbedrer

virksomhedernes konkurrenceevne ved at skabe et miljø, der fremmer kreativitet og innovation. EU-retten beskytter også den knowhow, der knytter sig til et produkt i et geografisk område i Den Europæiske Union, gennem beskyttede oprindelsesbetegnelser (BOB).

Intellektuel ejendomsret ved Retten

[Se videoen på Youtube](#)

Betegnelsen »feta« blev registreret som **beskyttet oprindelsesbetegnelse (BOB)** i 2002. Lige siden har denne betegnelse været forbeholdt ost, som har oprindelse i det bestemte geografiske område i Grækenland og er i overensstemmelse med varespecifikationen for dette produkt. Danmark var af den opfattelse, at forordning nr. 1151/2012 kun finder anvendelse på produkter, der sælges inden for Unionen, og ikke vedrører eksport til tredjelande. Danmark forbød derfor ikke sine producenter at eksportere deres produkter under betegnelsen »feta«. Kommissionen indledte en traktatbrudsprocedure mod Danmark, idet den var af den opfattelse, at Danmark havde tilsidesat sine forpligtelser i henhold til forordningen. Domstolen fastslog, at forordningen ikke udelukker produkter til eksport fra de handlinger, som den forbyder, herunder indgreb i den intellektuelle ejendomsret, der beskytter BOB'er. Domstolen fastslog således, at **Danmark** havde tilsidesat sine forpligtelser ved ikke at forhindre **anvendelsen af betegnelsen »feta« for ost** bestemt til eksport til tredjelande.

[Dom Kommissionen mod Danmark af 14. juli 2022 \(C-159/20\)](#)

I juni 2017 indgav regeringen for **Fyrstendømmet Andorra** en ansøgning om registrering af følgende figurtegn som EU-varemærke for en lang række produkter og tjenesteydelser:

Andorra

Da Den Europæiske Unions Kontor for Intellectuel Ejendomsret (EUIPO) afslog registrering af dette varemærke, anlagde regeringen for Fyrstendømmet Andorra sag ved Retten. For at kunne registreres må et EU-varemærke navnlig ikke være beskrivende, hvilket udelukker, at varemærket blot er en beskrivelse af de produkter eller tjenesteydelser, som det omhandler. I sin dom konkluderede Retten, at **varemærket Andorra er beskrivende**. Den relevante kundekreds vil kunne opfatte det som en angivelse for de pågældende varer og tjenesteydelsers oprindelse. Der er tale om en **absolut registreringshindring**, der i sig selv begrundes, at tegnet ikke kan registreres som EU-varemærke.

[Dom Govern d'Andorra mod EUIPO \(Andorra\) af 23. februar 2022 \(T-806/19\)](#)

Retten forkastede de tre søgsmål, som **Apple Inc.** havde anlagt til prøvelse af afgørelserne truffet af Den Europæiske Unions Kontor for Intellectuel Ejendomsret (EUIPO), hvorved **ordmærket »THINK DIFFERENT« blev erklæret fortabt**. I 1997, 1998 og 2005 fik Apple Inc. registreret ordmærket »THINK DIFFERENT« som EU-varemærke, navnlig for computere og telekommunikationsprodukter. Efter anmodning fra **Swatch AG**, der anførte, at de omtvistede varemærker ikke havde været genstand for reel brug for de omhandlede varer inden for en sammenhængende periode på fem år, erklærede EUIPO de omtvistede varemærker for fortabt. Retten stadfæstede EUIPO's afgørelse. Den fandt, at det påhvilede Apple Inc. at godtgøre den reelle brug af disse varemærker for de omhandlede varer inden for de seneste fem år forud for datoen for begæringen om fortabelse, hvilket Apple Inc. ikke havde formået.

[Dom Apple mod EUIPO – Swatch \(Think different\) af 8. juni 2022 \(forenede sager T-26/21, T-27/21 og T-28/21\)](#)

I 2017 indgav det britiske selskab **Golden Balls** en **begæring** til Den Europæiske Unions Kontor for Intellectuel Ejendomsret (EUIPO) **om fortabelse af varemærket BALLON D'OR** med den begrundelse, at dette varemærke ikke var blevet brugt tilstrækkeligt for visse varer og tjenesteydelser. Varemærket BALLON D'OR var tidligere blevet registreret til fordel for **det franske selskab Les Éditions P. Amaury**, der var indehaver af rettighederne i tilknytning til Ballon d'or (en pris, der uddeles til årets bedste fodboldspiller). I 2021 erklærede EUIPO dette varemærke for fortabt for størstedelen af de varer og tjenesteydelser, for hvilke det var registreret. Les Éditions P. Amaury anlagde sag til prøvelse af EUIPO's afgørelse ved Retten, der annullerede denne afgørelse for så vidt angår erklæringen om fortabelse for underholdningsvirksomhed. Til gengæld **stadfæstede Retten fortabelsen af det pågældende varemærke for tjenesteydelser bestående i udsendelse eller montage af fjernsynsprogrammer, produktion af shows og film og udgivelse af bøger, blade, magasiner og aviser.**

[Dom Les Éditions P. Amaury mod EUIPO - Golden Balls \(BALLON D'OR\) af 6. juli 2022 \(T-478/21\)](#)

Beskatning

Den direkte beskatning henhører i princippet under medlemsstaternes kompetence. De skal dog f.eks. i forbindelse med beskatningen af selskaber overholde de grundlæggende regler i EU-retten, såsom forbuddet mod statsstøtte. Forhåndstilsagn (»tax rulings«), hvorved visse medlemsstater giver til multinationale

selskaber en særlig skattemæssig behandling, er således undergivet Kommissionens kontrol, og Unionens retsinstanser kan anmodes om at træffe afgørelse.

Skatteafgørelser er afgørelser, der efter anmodning fra virksomheder træffes af skattemyndigheden i visse medlemsstater, hvorved det på forhånd fastsættes, hvad disse virksomheder skal betale i skat. **Fiat Chrysler Finance Europe**, der har hjemsted i Storhertugdømmet Luxembourg, havde indhentet en skatteafgørelse fra de luxembourgske skattemyndigheder, der godkendte en metode til fastsættelse af vederlaget til Fiat Chrysler Finance Europe som integreret selskab for tjenester, som selskabet leverede til andre selskaber i Fiat/Chrysler-koncernen. I 2015 fandt Kommissionen, at denne skatteafgørelse udgjorde en driftsstøtte, der var uforenelig med det indre marked i EU-rettens forstand. Fiat Chrysler Finance Europe og Luxembourg anlagde søgsmål ved Retten, som i 2019 tiltrådte Kommissionens tilgang og frifandt denne. Fiat Chrysler Finance Europe og Irland bestred i flere henseender Rettens bedømmelse med henblik på at fastslå, at der forelå en økonomisk fordel, nærmere bestemt i lyset af de gældende statsstøtteregler. I sin dom af 8. november 2022 ophævede Domstolen Rettens dom og annullerede Kommissionens afgørelse. Domstolen fandt, at Kommissionen havde anvendt et **armslængdeprincip, der adskiller sig fra det, der er fastsat i luxembourgsk ret**, selv om det i **mangel af harmonisering på dette område i EU-retten kun er de nationale bestemmelser, der er relevante** for analysen af, om et antal givne transaktioner skal undersøges ud fra armslængdeprincippet.

[Dom Fiat Chrysler Finance Europe mod Kommissionen og Irland mod Kommissionen af 8. november 2022 \(forenede sager C-885/19 P og C-898/19 P\)](#)

Retsstatsprincippet

Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, ligesom traktaten om Den Europæiske Union, henviser udtrykkeligt til retsstatsprincippet som værende en af de værdier, der er fælles for medlemsstaterne i Unionen, og hvorpå Unionen er bygget. Domstolen anmodes oftere og oftere om at træffe afgørelse om medlemsstaternes overholdelse af retsstatsprincippet, såvel inden for rammerne

af et traktatbrudssøgsmål anlagt mod dem af Kommissionen, som i forbindelse med anmodninger om præjudiciel afgørelse fra de nationale domstole. Domstolen skal således undersøge, om dette grundprincip er overholdt på nationalt plan, bl.a. i forhold til den dømmende myndighed og navnlig i forbindelse med proceduren for udnævnelse af eller disciplinærordningen for dommere.

Sikring af retsstatsprincippet i EU

[Se videoen på YouTube](#)

Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder – bindende regler med konkrete virkninger

[Se videoen på YouTube](#)

Som svar på et præjudicielt spørgsmål fra Sąd Najwyższy (øverste domstol, Polen) fastslog Domstolen, at den omstændighed, at en dommer blev udnævnt i en tid, hvor vedkommendes medlemsstat endnu ikke havde et demokratisk styre, ikke i sig selv rejser tvivl om **den pågældende dommers uafhængighed og upartiskhed** under udøvelsen af dennes efterfølgende domstolsfunktioner. Navnlig kan omstændighederne omkring den første udnævnelse af den pågældende ikke i sig selv give anledning til rimelig og alvorlig tvivl i offentligheden.

[Dom Getin Noble Bank af 29. marts 2022 \(C-132/20\)](#)

Restriktive foranstaltninger og udenrigspolitik

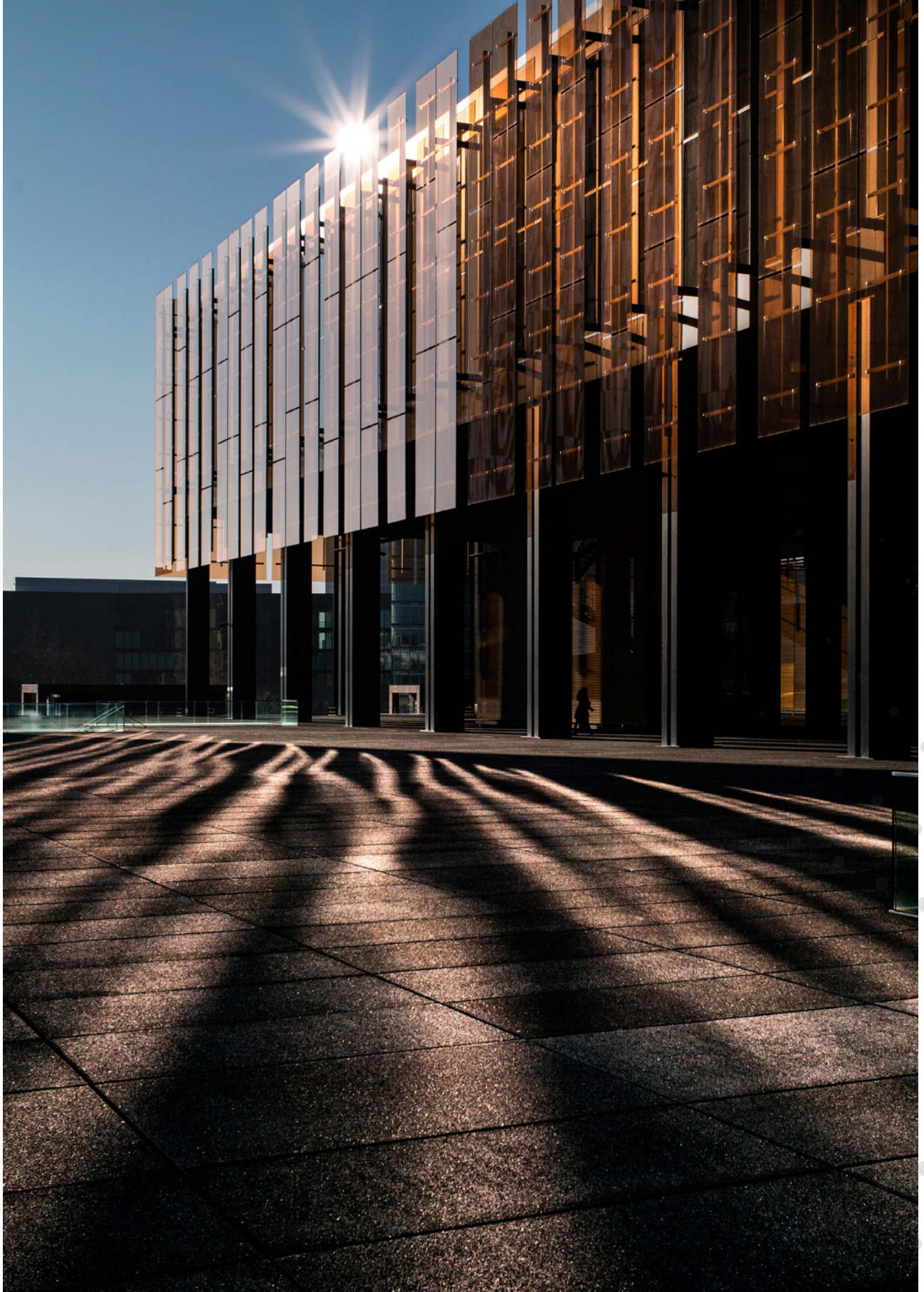
Restriktive foranstaltninger eller »sanktioner« er et vigtigt redskab i Den Europæiske Unions fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik (FUSP). De anvendes som led i en integreret og omfattende tilgang, der omfatter politisk dialog. Unionen anvender dem bl.a. til at beskytte Unionens værdier,

grundlæggende interesser og sikkerhed og til at forebygge konflikter og styrke den internationale sikkerhed. Sanktioner har til formål at udvirke ændringer i de pågældende personers eller enheders politik eller adfærd for at fremme målene for FUSP.

Efter grove krænkelse af menneskerettighederne i Libyen vedtog Rådet for Den Europæiske Union i oktober 2020 restriktive foranstaltninger over for **Yevgeniy Viktorovich Prigozhin**, en russisk forretningsmand med nære relationer til **Wagner-gruppen**, der er involveret i militære operationer i Rusland. Afgørelsen blev forlænget i juli 2021. Disse foranstaltninger består i **indefrysning af midler** tilhørende personer, der deltager i eller yder støtte til handlinger, der truer freden, stabiliteten eller sikkerheden i Libyen. Yevgeniy Viktorovich Prigozhin anlagde søgsmål til prøvelse af disse foranstaltninger ved Retten med påstand om annullation af disse. **Retten frifandt Rådet for Den Europæiske Union.** Retten fandt bl.a., at de fremlagte beviser, såsom uddrag af rapporten fra FN's generalsekretær og presseartikler (omfattende fotografier og vidnesbyrd) fra forskellige kilder såsom presseagenturer og medier, gjorde det muligt at identificere Wagner-gruppen, og at de indeholdt præcise og samstemmende oplysninger om **denne gruppes aktiviteter, der truer freden, stabiliteten og sikkerheden i Libyen.** Bevismaterialet omfattede ligeledes konkrete, præcise og samstemmende elementer, der godtgjorde Yevgeniy Viktorovich Prigozhins adskillelige og nære forbindelser til Wagner-gruppen.

[Dom Prigozhin mod Rådet af 1. juni 2022 \(T-723/20\)](#)

70 år i borgernes tjeneste og en retsunion

3

A Institutionens virksomhed i 2022

Den Europæiske Unions Domstols justitssekretær, der er generaldirektør for institutionen, leder de administrative tjenestegrene under præsidentens tilsyn.

Den 4. december 1952 aflagde de første medlemmer af Det Europæiske Kul- og Stålfællesskabs Domstol (EKSF) ed på et af EKSF's fire officielle sprog. Ni medlemmer – syv dommere og to generaladvokater – repræsenterede retskulturen i hver af medlemsstaterne for at sikre en frugtbar dialog mellem deres traditioner, et justitskontor opsat på at sikre en velfungerende domstol, en sprog tjeneste til sikring af adgangen til det europæiske retssystem uden sprogbarriere og en administration til sikring af en behørig anvendelse af midler, som blev stillet til rådighed for EKSF's

retslige myndighed: Dette var i grove træk Domstolen i sine første dage.

70 år senere kan Domstolen anskue den tilbagelagte vej og være stolt over at have fulgt med udviklingen uden at gå på kompromis med sine kerneværdier.

Mere end nogensinde, selv om Domstolen har truffet mere end 43 000 afgørelse siden sin oprettelse, er **støtten til den judicielle virksomhed** fortsat rettesnoren for alle institutionens tjenestegrene.

2022 har i denne forbindelse været et vigtigt år for at bane vejen for et af Domstolens vigtigste projekter, nemlig indførelse af et integreret sagsbehandlingssystem, som med tiden gør det muligt for retsinstanserne fuldt ud at arbejde digitalt, sikkert og integreret fra sagens anlæggelse til sagens afslutning. Dette projekt, hvor kernen i filosofien bag er en hurtig sagsbehandling af høj kvalitet, søsættes i 2024 efter flere års tæt samarbejde mellem retsinstanserne, Justitskontorerne og tjenestegrenene. Det er et væsentligt skridt i digitaliseringen af den judicielle virksomhed, som blev påbegyndt for flere år siden i forbindelse med indførelsen af værktøjet e-Curia, og udgør, om dette måtte være nødvendigt, et nyt vidnesbyrd om den stigende anvendelse af teknologiske innovationer som nøgle til effektivitet og fremskridt.

Samtidig har andre strategiske mål været en del af institutionens arbejdsplan. Som led heri er andre projekter blevet skudt i gang i 2022, hvoraf nogle ubestrideligt er forbundet med de principper, der har vejledet institutionen i dens handlinger siden oprettelsen.

Blandt disse principper figurerer, gennem syv årtier, søgningen efter personale, der har de bedste kompetencer og den højeste grad af professionalisme, fra alle medlemsstaterne. Polyglotter, højt kvalificerede og fuldt ud engagerede i oprettelsen af et europæisk retssystem, de er i hjertet af institutionens projekt om fastholdelse og styrkelse af talenter. I denne forbindelse lancerede Domstolen i 2022 et **globalt initiativ med henblik på styrkelse af adgangen til Domstolen og inklusion**, der har til

formål at fremme ansættelsen, integrationen og en styrkelse af kolleger med et handicap og derved gøre det muligt for den enkelte at udnytte sine kompetencer til fulde. Dette initiativ, der indebærer en deltagelse fra hele institutionen, har ligeledes til formål at sikre adgangen til Den Europæiske Unions Domstol, fysisk og virtuelt, for alle retssubjekter, procesdeltagere og besøgende.

Ønsket om at lytte til borgerne, men også lette **tilnærmelsen til den brede offentlighed** har længe haft en indflydelse på institutionens kommunikations- og informationspolitik. Flere initiativer har i dette jubilæumsår været rettet mod denne tilnærmelse, som eksempelvis pilotprojektet med streaming af retsmøderne, der er blevet præsenteret her. På baggrund af den erfaring, som institutionen har opbygget under pandemien, har den bl.a. tilrettelagt et fast program for besøg på afstand for gymnasieelever i medlemsstaterne, som giver dem mulighed for at besøge institutionens bygninger, følge præsentationer og have en direkte udveksling med et medlem på deres eget sprog i deres eget klasselokale. Dette fremragende initiativ, som flere hundrede elever i forskellige medlemsstater allerede har deltaget i, tilbyder således unge, der hidtil som følge af afstanden eller omkostninger eller problemer i forbindelse med transport har været holdt på afstand af Domstolen, nye muligheder for at besøge os og bedre forstå Domstolens rolle som retslig myndighed.

Listen over afsluttede projekter i 2022 er lige så righoldig som hvert år, idet opregningen kan fortsætte. Det er dog ikke de årlige afsluttede opgaver, der bedst fortæller om en organisations kultur og værdier, men snarere om dens evne til at leve op til sit ansvar i den problematiske kontekst, som Europa befinder sig i.

Domstolen har også i denne forbindelse spillet en rolle, idet den ud fra et ønske om lighed og inklusion har mødtes med Ukraines øverste domstol for at fremme konstruktionen af et fredeligt og progressivt retssystem, idet den undtagelsesvis har åbnet den store retssal for gennem et teaterstykke at

minde de dommere, der har givet deres liv for at beskytte den retsstat, som Domstolens retspraksis så utrætteligt minder om, idet den har anvendt alle de teknologier, der er til rådighed, for at kunne mødes med dem, der er langt væk, og idet den har arbejdet på, at alle finder deres plads og kan udvikle sig i institutionen.

I 2022 blev der hos Domstolen som andre steder skruet ned for varmen og lyset for at bidrage til nedbringelsen af energiforbruget, men den flamme, der animerer vores opgave, lyser stærkere end nogensinde!

Alfredo Calot Escobar

Domstolens justitssekretær

B Årets højdepunkter

Domstolens 70 år i Den Europæiske Union: tilbageblik på et jubilæumsår

»Retfærdighed tæt på borgerne«

Institutionen fejrede sit 70-års jubilæum i løbet af 2022 med temaet »Retfærdighed tæt på borgerne«. Festlighederne er en invitation til at se tilbage på, hvor langt vi er nået, siden grundlæggerne af Det Europæiske Kul- og Stålfællesskab (EKSF) lagde den første sten i 1952, som var begyndelsen på den europæiske integration. For at puste sit 70. lys ud har Domstolen overvundet årene og tiden ved at overvinde udfordringerne. De forskellige traktater, oprettelsen af Retten i Første Instans i 1989, overdragelsen af nye beføjelser, de successive udvidelser, Brexit, den gradvise forøgelse af antallet af officielle sprog og generaladvokater og fordoblingen af antallet af dommere ved Retten – alle disse begivenheder har markeret denne vej og har ledsaget Retten i udførelsen af dens opgave: Før vi ser fremad, skal vi se tilbage på de vigtigste begivenheder i dette særlige år.

I begyndelsen af året afslørede præsidenten **logoet for 70-års jubilæet**, som for første gang blev vist i Domstolens bygninger. Logoet vil være et symbol på dette jubilæumsår og vil markere alle årets publikationer. Det blev placeret på bygningen og gjort synlig fra centrum af Luxembourg by for at tiltrække borgernes opmærksomhed. Under **Åbent-hus-arrangementet** kunne de besøgende sende postkort til alle fire hjørner af EU for at informere deres slægtninge om deres deltagelse i denne festlige begivenhed.

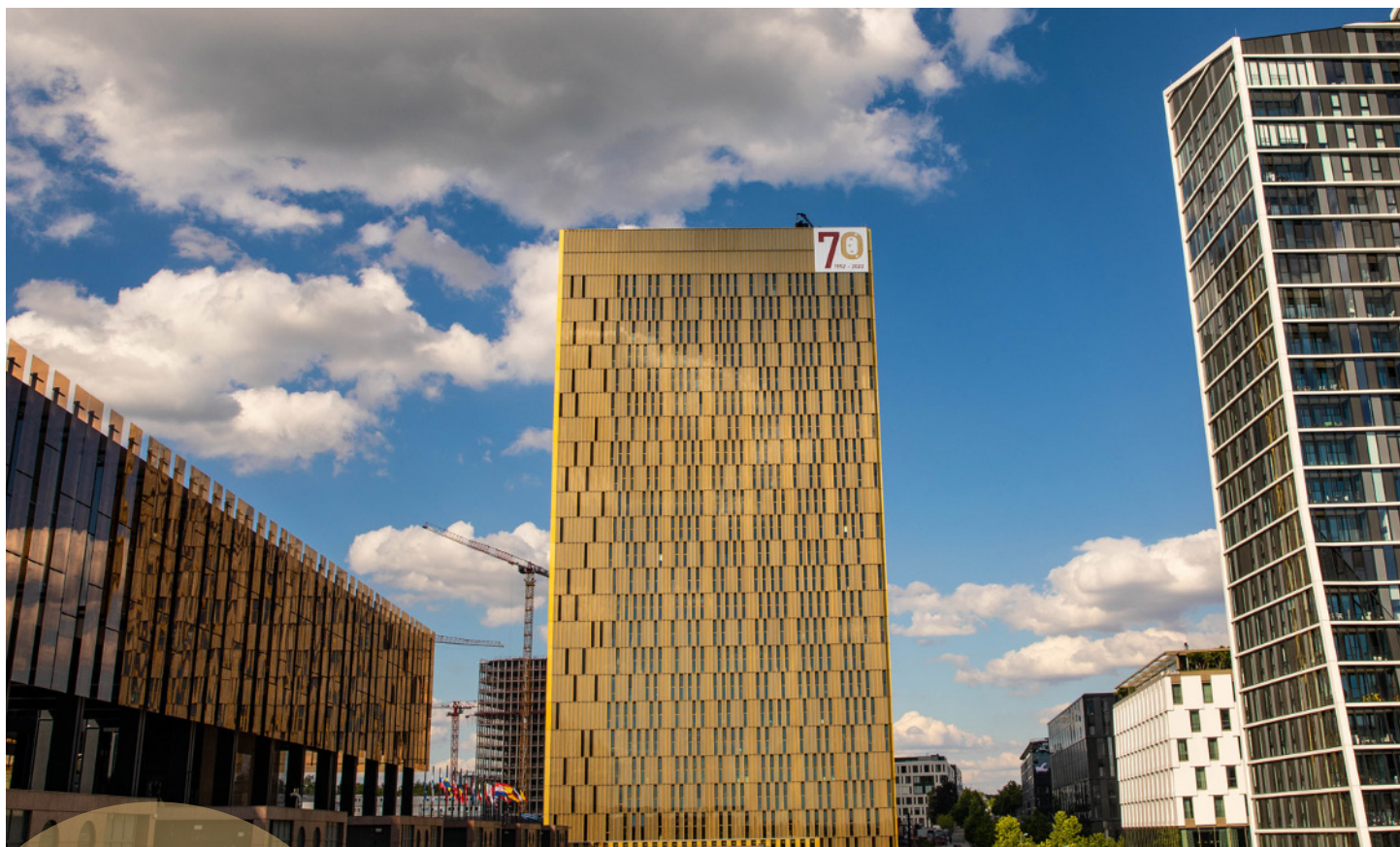
På **Twitter** blev borgerne orienteret om institutionens historie og virksomhed. 70 tweets gav vore 145 000 følgere et overblik over Domstolen fra 1952 frem til i dag!

I forlængelse af en årtier lang tradition har Post Luxembourg efter udstedelsen af frimærker ved indvielsen af Palæet i 1973, til Domstolens 35-års jubilæum i 1987, til 50-års jubilæet i 2002 og til 60-års jubilæet i 2012, nu dedikeret et **frimærke** til institutionens 70-års jubilæum. I en helt anden sammenhæng er der udkommet en særlig **bogudgivelse** om Domstolens historie: den giver mulighed for at dele kendskabet til institutionen i forbindelse med officielle besøg og receptioner. En offentligt tilgængelig udgave vil udkomme i 2023.

Festlighederne nåede deres højdepunkt i begyndelsen af december: Domstolen samlede under et **særligt dommerforum** præsidenterne for medlemsstaternes forfatningsdomstole og øverste domstole, for Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol og for Domstolen for Den Europæiske Frihandelssammenslutning. Denne vigtige årlige begivenhed, som blev afholdt i et særligt format i 2022, er en lejlighed til udveksling mellem dommere og generaladvokater og dommere fra alle medlemsstater med henblik på at fremme den retslige dialog. Arrangementet havde temaet »Retfærdighed tæt på borgerne« og blev indledt med en ny **film** i den store retssal, der blev vist i anledning af Domstolens 70-års jubilæum, og som fortæller om dens historie og dens rolle i opbygningen af den europæiske retsorden. Filmen, der er tilgængelig for offentligheden, er produceret af Domstolens tjenestegrene og omfatter deltagelse af medlemmer af Domstolen og Retten samt repræsentanter for den akademiske verden, alt sammen illustreret af talrige arkivbilleder.

Til **det højtidelige møde** den 6. december bød Domstolen velkommen til H.K.H. Kronstorhertug Guillaume samt Othmar Karas, første næstformand for Europa-Parlamentet, Michal Šalomoun, minister for lovgivning og formand for den tjekkiske regerings lovgivende råd, Věra Jourová, næstformand for Europa-Kommissionen, og Sam Tanson, minister for kultur og retfærdighed i Storhertugdømmet Luxembourg.

Builders of Europe: ungdommen i fokus ved Domstolen

Fejringen af 70-års jubilæet sluttede den 6. december med konferencen »Builders of Europe«, et særligt møde mellem EU's højtstående repræsentanter og europæiske unge.

»Velkommen til dit hjem, til din domstol!«

Med disse ord henvendte præsident Koen Lenaerts sig til de 240 gymnasieelever fra ti medlemsstater, der var til stede i den store retssal og på afstand, inden han talte om Domstolens rolle og dens indvirkning på borgernes dagligdag. Præsident Lenaerts samt Othmar Karas og Věra Jourová redegjorde for deres respektive karriereforløb og de opgaver, som de varetager i deres institutioner, idet de understregede vigtigheden af deres forskellige oprindelse, som afspejler et Europa forenet i mangfoldighed.: »En person af en anden oprindelse kan have lige så meget ret som mig selv«, udtalte Othmar Karas. For sit vedkommende mindede Věra Jourová de unge mennesker om, at værdier som demokrati og retsstatsprincippet ikke altid har været givne: Hun nævnte fra sit eget liv sine første betydningsfulde minder, nemlig de sovjetiske kampvogne under Prags forår i 1968.

Koen Lenaerts, Othmar Karas og Věra Jourová besvarede derefter spørgsmål fra de unge gæster. Fordelene ved den europæiske konstruktion, betydningen af de østeuropæiske landes tiltrædelse af EU, de største udfordringer, som EU står over for, EU's indsats mod manglende overholdelse af loven og EU's værdier, de forskellige kritikpunkter af EU og den voksende euroskepsis, den globale opvarmning og forskelsbehandling på grund af køn eller seksuel orientering. Der var så mange temaer, hvor de unge besøgende inviterede deres samtalepartnere til at udtrykke sig.

Som epilog reciterede præsident Lenaerts Robert Schumans erklæring: »Europa kan ikke dannes på én gang, og heller ikke i en samlet opbygning. Det kan dannes gennem konkrete resultater – der først skaber en faktisk solidaritet.« Ved afslutningen af mødet lagde de studerende ikke skjul på, at de var tilfredse med at have været helt tæt på EU's øverste repræsentanter.

»Jeg synes, det er virkelig inspirerende, at vi har mulighed for at deltage og stille spørgsmål til topledere!«

»Vores skole har haft det privilegium at stille spørgsmål til store personligheder i de europæiske institutioner: jeg var ikke tilskuer, men deltager i konferencen.«

Streaming af retsmøderne – et skridt mod at bringe Domstolen tættere på borgerne

Domstolen har givet princippet om gennemsigtighed og retsmødernes offentlighed en moderniseret dimension ved fra i år at tilbyde streaming af retsmøderne på CVRIA's websted takket være de moderne teknologiske midler, der er afprøvet i forbindelse med pandemien. Med denne tjeneste har Domstolen til hensigt at komme tættere på EU's borgere. Systemet, som blev iværksat i april 2022, giver personer, der ikke har tid eller ressourcer til at rejse til Luxembourg, mulighed for at følge retsmøderne i Domstolens Store Afdeling på samme vilkår som dem, der er til stede i retssalen. Da flersprogethed er et centralt element i institutionens funktion, kan borgerne følge debatterne på det sprog, de ønsker, ved at vælge deres tolkningskanal under streamingen.

Retsmøderne transmitteres ikke direkte, men forskudt. På denne måde transmitteres formiddagens høringer om eftermiddagen, mens eftermiddagens høringer er tilgængelige den følgende morgen. Afsigelsen af Domstolens domme og fremsættelsen af generaladvokatens konklusioner transmitteres direkte. For at gøre det lettere at forstå sagen, giver en pressemedarbejder en kort introduktion til sagen, som er tilgængelig på flere sprog, lige før den forskudte transmission af retsmødet.

Sébastien Servais,

leder af sektionen for multimedier

»Selv om beslutningen om at indføre streaming er ret ny, har vores sektion forberedt sig på det i flere år. Den største udfordring i forbindelse med lanceringen var teknisk, idet det krævede omfattende IT-udstyr og en ændring af selve kernen i vores konferencesystemer. Andre forhold krævede særlig opmærksomhed: brugen af billeder under retsmøderne, de forskellige spørgsmål vedrørende integriteten af selve retsmødet samt beskyttelsen af de

deltagende personers personoplysninger. Der blev lagt særlig vægt på kvaliteten af optagelserne og på styringen af kameraerne for at sikre et billede af høj kvalitet. Denne streamingtjeneste vil gradvist blive suppleret med nye eksterne kommunikationsmidler, som vil gøre det muligt at øge synligheden af vores institutions arbejde, samtidig med at vi bevarer den størst mulige gennemsigtighed over for borgerne. Det er nok kun et første skridt, men det første skridt er uden tvivl altid det mest komplicerede at tage.»

Tina Omahen,

tolk

»Efter at have skullet tilpasse sig de store ændringer i udførelsen af deres arbejde som følge af sundhedskrisen er tolkene blevet stillet over for en anden nyhed: eftersynkronisering af de korte introduktioner, som gives inden den forskudte streaming af retsmøderne. I modsætning til tolkning skal eftersynkroniseringen foregå i næsten perfekt synkronisering med taleren. Ud over at skulle tilpasse vores sædvanlige formidlingsteknik til dette anderledes krav, måtte vi også gøre os bekendt med nye registreringsværktøjer. For visse kolleger, der hovedsageligt anvendte håndskrevne dokumenter til at forberede sig, var overgangen til digitale dokumenter en udfordring. Men efter hårdt arbejde har vi nu udviklet en solid rutine til at udføre denne nye opgave.»

Marc-André Gaudissart,

assisterende justitssekretær ved Domstolen

»Selv om streaming af retsmøder på internettet i flere år er blevet efterlyst, navnlig af journalister, akademikere og parlamentsmedlemmer, er det endnu ikke blevet gennemført af Domstolen eller Retten, ikke kun på grund af problemer med styring af retsmøderne og den smidige afvikling af dem, men også på grund af tekniske og sproglige begrænsninger, da streaming af et retsmøde på flere sprog uden simultantolkning ville være mindre nyttig for unionsborgerne. Dette var før sundhedskrisen.

Takket være den betydelige indsats, som Domstolen har gjort i denne periode, navnlig for at gøre det muligt for parterne, som undertiden var underlagt meget strenge rejsebegrænsninger, at deltage på afstand i de retsmøder, der blev afholdt i Luxembourg, har Domstolen erhvervet de nødvendige tekniske ressourcer, som nu gør det muligt at streame retsmøderne på internettet. Denne udvikling vedrører på nuværende tidspunkt kun retsmøderne i Domstolens Store Afdeling. Det er ikke desto mindre et vigtigt skridt i retning af større gennemsigtighed i retssystemet for borgerne, men også et ubestrideligt fremskridt for de nationale domstole, der har forelagt Domstolen et præjudicielt spørgsmål om fortolkningen eller gyldigheden af EU-retten, og som nu kan følge drøftelserne under retsmødet på afstand og dermed bedre forstå rækkevidden af Domstolens svar. Et vigtigt aktiv på et tidspunkt, hvor der undertiden sættes spørgsmålstejn ved selve værdierne og grundlaget for den europæiske integration.«

Teaterforestilling i Domstolens store retssal

Sidste sommer – Falcone og Borsellino tredive år senere

For at ære 30-året for drabet på de italienske dommere Giovanni Falcone og Paolo Borsellino blev Domstolens store retssal omdannet til en teaterscene for at præsentere stykket *L'Ultima estate – Falcone et Borsellino trent'anni dopo* af Claudio Fava, instrueret af Chiara Callegari, under tilstedeværelse af præsident Koen Lenaerts og en række personligheder. Claudio Fava er journalist og forfatter, tidligere medlem af det italienske parlament og medlem af Europa-Parlamentet, nuværende formand for Commissione Antimafia della Regione Sicilia. Hans værk følger de sidste måneder af to italienske dommers liv i 1990'erne.

Et skrivebord, to stole og et ringbind i en minimalistisk kulisse: Det, som instruktøren, Chiara Callegari, ønskede at formidle, var vigtigheden af at engagere sig i en fælles sag og nødvendigheden af at forblive på vagt over for den fare, som mafiaen stadig udgør i dag, en trussel mod retsstaten og den økonomiske kriminalitet uden grænser.

Domstolen har ønsket at være talerør i denne kamp. Det kunstneriske sprog skaber et rum til at tæmme tilskuernes følelser og gøre dem opmærksomme på retfærdighedens værdier.

Chiara Callegari, Simone Luglio og Giovanni Santangelo

»Forestillingen *L'Ultima Estate – Falcone e Borsellino trent'anni dopo* gengiver en unik historie om to italienske dommere, der er bekæmpere mafiaen. Den blev udarbejdet i 2021 i en tid med stor usikkerhed for menneskeheden, hvor mennesker verden over kæmpede mod en fælles trussel. I denne usikkerhed var det mærkeligt og svært at tænke på at sætte disse to mænds liv i scene, som måtte kæmpe alene mod et uendeligt monster, mafiaen. Det

har været et privilegium at ære deres personligheder i en sammenhæng som Den Europæiske Unions Domstol.

For at fortælle historier har skuespilleren brug for et publikum. Hos Domstolen fandt vi ikke kun mange tilskuere – både på stedet og via streaming – men også et sted, der i kraft af sin natur og mission er et talerør for alle Europas borgere.

Dette sted satte vores stykke i perspektiv og løftede vores præstationer op på et andet niveau. Vægten af de ord, som skuespillerne siger, har ændret sig og har fået en anden dimension. Vi måtte håndtere det faktum, at vi var de første, der optrådte i Domstolen, som for en dag blev et teater.

Domstolens præsident, Koen Lenaerts, og den italienske justitsminister, Marta Cartabia, præsenterede stykket. Derefter fik vi ordet! Vi stod over for udfordringen med at præsentere et så gribende stykke på dette meget symbolske sted for retfærdighed, så vi måtte holde tungen lige i munden.

»Dagen var bestemt, en lørdag i maj...«, disse ord gav genlyd i stilheden i den store retssal, og vores historie om de to tjenere for retfærdigheden begyndte.

Vi vil altid huske den varme velkomst, arrangørernes og de tekniske teams tilgængelighed og kompetence og den fælles entusiasme i denne vidunderlige katedral for EU-ret.»

C Forholdet til offentligheden

Pressemedarbejderne i Direktoratet for Kommunikation, som er uddannede jurister, er ansvarlige for at forklare domme, kendelser og konklusioner samt aktuelle sager for journalister i alle medlemsstater og deres forskellige korrespondenter. De er ansvarlige for at forberede arrangementer og kommunikationsmateriale, der kan abonneres på.

2 700

besøgende
i Domstolens bygninger

2 856

pressemeddelelser

I 2022, som var året med temaet »Retfærdighed tæt på borgerne«, var dialogen med jurister og offentligheden naturligvis mere aktiv. I forlængelse af tendensen i de seneste år er brugen af informationsteknologi, både i forbindelse med det nye program for fjernbesøg og sociale netværk, fortsat et vigtigt værktøj til at øge tilgængeligheden og gennemsigtigheden af Domstolens arbejde, især i forhold til civilsamfundet. 70-års jubilæet gav anledning til at fremhæve en af Domstolens vigtigste værdier: at tjene offentligheden og en retsunion.

2022 blev præget af en gradvis tilbagevenden af besøgende, navnlig takket være den gradvise ophævelse af de begrænsninger, som pandemien pålagde.

Efter to år uden møder blev der afholdt et første **Åbent-hus-arrangement** den 9. maj, Europadagen, hvor man benyttede sig af den nylige ophævelse af de sidste restriktioner. På Kirchberg blev der hos Domstolen på grundlag af en forhåndstilmelding arrangeret guidede besøg på flere sprog, hvorunder Domstolens virksomhed blev præsenteret: Domstolens og Rettens opgaver, sagsbehandlingen, voringssalen og den store retssal blev vist for offentligheden. I Esch-sur-Alzette, der er europæisk kulturhovedstad i 2022, opstillede Domstolen samtidig sin stand på en smuk forårsdag. Et hold af medarbejdere og medlemmer tog ud for at møde borgerne for at fremme og forklare den europæiske retsinstitans' rolle. Den 8. oktober besluttede Domstolen at åbne sine døre igen til et større arrangement end forårets udgave. Institutionens tjenestegrene og mange jobmuligheder blev fremhævet. I alt benyttede mere end 2 700 personer sig af denne enestående mulighed for at opleve Domstolen indefra i 2022.

I løbet af året offentliggjorde pressemedarbejderne 216 **pressemeddelelser** på CVRIA's websted for at informere journalister og fagfolk om Domstolens og Rettens afgørelser i realtid, så snart de blev afsagt. Der blev sendt 2 856 pressemeddelelser til korrespondenter i medlemsstaterne, idet der blev taget hensyn til alle de sprogversioner, der er tilgængelige på webstedet.

Pressemedarbejderne har også udsendt 551 informationsbreve og 568 »Info-rapides«-breve til deres korrespondenter, hovedsagelig journalister, men også jurister, om sager, der ikke er omfattet af pressemeddelelser.

Mere end 10 000 e-mails og ca. 5 000 telefonopkald vedrørende anmodninger om oplysninger fra borgere blev også behandlet i 2022 (på forskellige sprog).

Institutionen har intensiveret brugen af sociale netværk til at informere offentligheden via sine to **Twitter**-konti, den ene på fransk og den anden på engelsk, som har i alt 128 500 følgere. I 2022 blev der sendt 1 868 tweets, hvilket er en fordobling i forhold til året før, med fokus på de vigtigste domme fra Domstolen og Retten og de vigtigste begivenheder i institutionens liv. Der blev ført en kampagne på Twitter med henblik på at dække Domstolens 70-års jubilæum. Følgerne har således kunnet lære Domstolens historie at kende gennem 70 tweets, som blev offentliggjort med henblik på at fortælle om institutionens første 70 år. Domstolen er også til stede på **LinkedIn**, hvor den har sendt 313 meddelelser til sine 178 000 abonnenter på dette professionelle netværk. I løbet af et år har Domstolen øget dette fællesskab med mere end en tredjedel, hvilket er en meget lovende udvikling og et tegn på, hvor synlig institutionen er på denne platform.

De jurister, der arbejder inden for retsvæsenet, har på deres side adgang til »[Faktablade](#)«, »[Månedsbulletiner om retspraksis](#)« og »[Udvalg af domme](#)« fra Domstolen og Retten, som tilbydes af Direktoratet for Forskning og Dokumentation som en del af dets samling af resuméer.

Domstolen forfølger således et mål om gennemsigtighed for at styrke offentlighedens tillid til institutionen. I denne proces er det vigtigt at forstå Domstolens rolle og retspraksis som en væsentlig faktor. Dette ønske om at være tættere på borgerne illustreres også af gennemførelsen af et projekt om **fjernbesøg**, som blev indledt i 2021. Efter at projektet er blevet introduceret på fransk, italiensk, lettisk og ungarsk, er det med succes blevet foreslået på andre sprog. Der blev også foretaget fjernbesøg på tjekkisk, græsk, polsk og rumænsk. Målet for 2023 er at fortsætte denne proces og udvide den til sprog, der endnu ikke er blevet dækket.

Hvad angår de mere traditionelle formater, er der efter to år, der har været meget præget af pandemien, atter blevet afholdt **besøg på stedet**. I alt 9 683 besøgende kom til bygningerne. Andre har valgt det **virtuelle format** – ca. 15% af de besøgende i år. Denne tendens vil sandsynligvis blive forstærket.

146 000
følgere

178 000
abonnenter

Formålet med fjernbesøgene er at gøre gymnasieelever i alderen 15-18 år fortrolige med den rolle, som Unionens retsinstanser spiller. En jurist redegør for, hvilken betydning Domstolens retspraksis har for deres dagligdag og for den judicielle virksomhed. Gymnasieeleverne får en virtuel rundvisning i bygningerne og ser to kortfilm, der er udarbejdet til dette program. De kan møde en dommer eller en generaladvokat til en spørgerunde. Programmet har til formål at øge bevidstheden om demokratiske værdier og aktuelle juridiske spørgsmål blandt unge gymnasieelever og deres lærere.

De forskellige formater, der tilbydes, giver anledning til anmodninger om yderligere besøg, især fra europæiske borgere, der befinder sig længere væk fra Luxembourg. Denne åbenhedspolitik, som på den ene side reducerer kulstofpåvirkningen, eliminerer afstande og omkostninger, er på den anden side en merværdi i forhold til målet om gennemsigtighed og forståelse af institutionen.

Dimitrios Gratsias,
dommer ved Domstolen

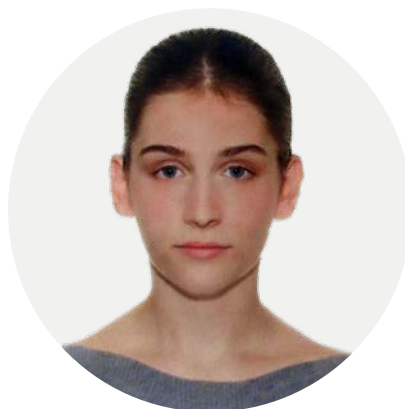
»Udsigten til at deltage i et »besøg på afstand« hos Domstolen på græsk begejstrede mig fra starten af projektet. Jeg må dog indrømme, at jeg havde mine tvivl. Hvordan taler Domstolen til gymnasieelever uden for mange tekniske detaljer, men også uden at oversimplificere tingene? Der er jo netop tale om et fjernbesøg, der ikke har den spontanitet, som karakteriserer et besøg på stedet. Mine tvivl blev gjort til skamme. Mange deltagere sendte os spørgsmål på forhånd, det ene mere stimulerende end det andet. Jeg strukturerede min præsentation således, at jeg først besvarede de mere generelle spørgsmål, derefter de mere specifikke, ja sågar personlige spørgsmål. Vi fik dermed, også takket være spørgsmålene under besøget, ikke blot en livlig diskussion, hvilket ikke er overraskende med et sådant publikum, men sandelig også en reel, grundig debat, som efter min mening gav et retvisende billede af Domstolens opgaver og de udfordringer, som den står over for. Bør det gentages? Ja, uden skygge af tvivl!«

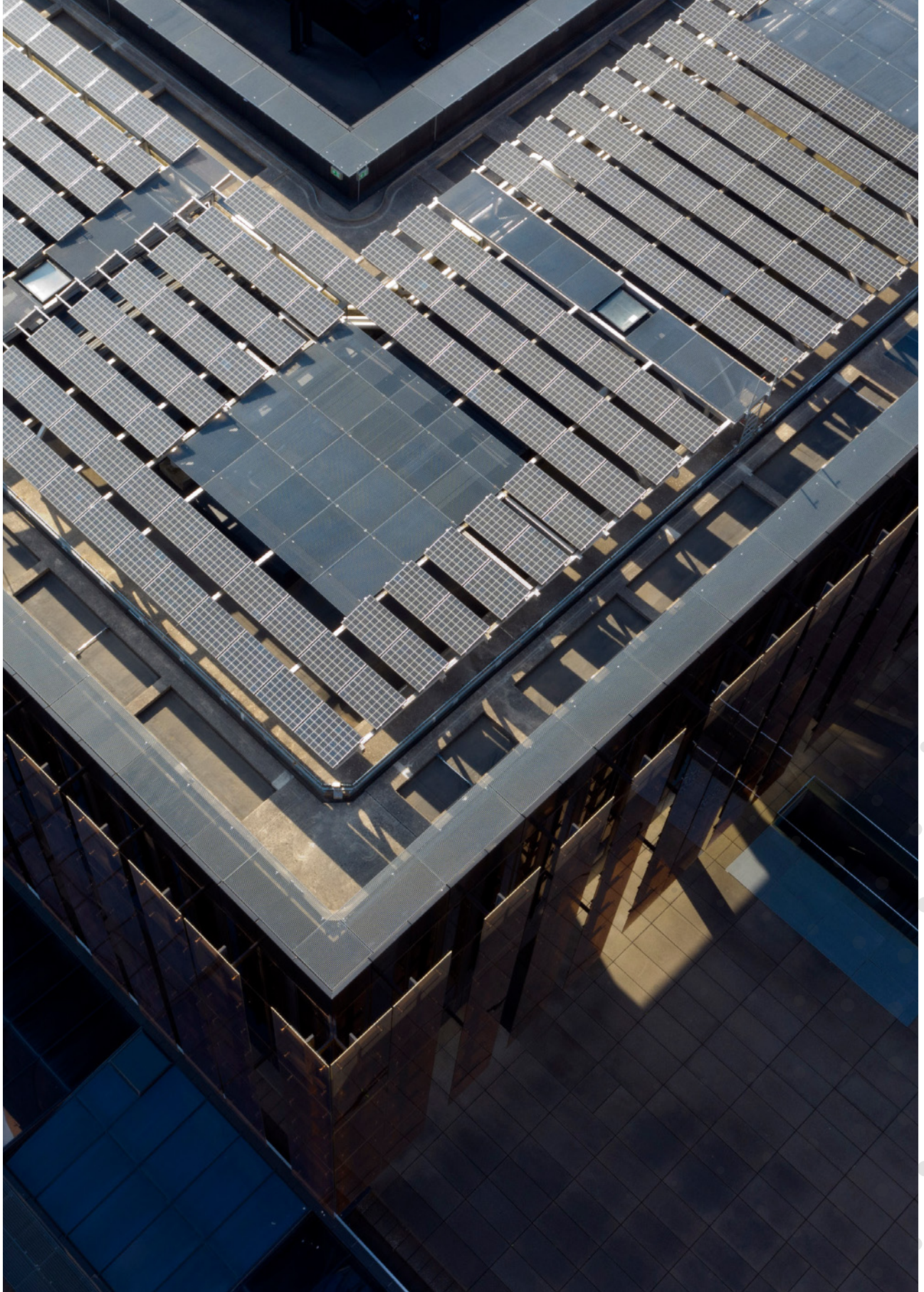
Varvara Efkarpidou,

gymnasieelev på sidste år, den fransk-græske skole

»Jeanne d'Arc«, Piræus, Grækenland

»Mine klassekammerater og jeg havde fornøjelsen af at deltage i et fjernbesøg hos Den Europæiske Unions Domstol og i en udveksling med dens medlemmer. Adgangen til Domstolens guidede besøg udgør en enestående chance i vores alder, hvor selvransagelse og erhvervsorientering bliver mere og mere vigtig i forbindelse med skabelsen af vores fremtid. Tiden er stadig ikke kommet til at være optimistisk: Den sociale og finansielle krise samt vore forældres stigende bekymring giver anledning til at stille spørgsmål. Mødet med Domstolens medlemmer var derfor en berigende mulighed og gav, i hvert fald nogle, lejlighed til at begynde at drømme. Svarene på vore spørgsmål og det guidede besøg i sin helhed vakte interesse og nysgerrighed hos alle gymnasieleverne. Dette besøg vil forblive i vor hukommelse. Vi takker alle arrangørerne og vores skole for dette fine initiativ.«

En miljøvenlig institution

4

Den Europæiske Unions Domstol har i adskillige år forfulgt en ambitiøs miljøpolitik, som tilsigter at opfylde de strengeste regler med hensyn til en bæredygtig udvikling og bevarelse af miljøet.

Som hvert år aflægger institutionen rapport om udviklingen af de nyeste indikatorer, den har til rådighed, nemlig dem for **2021**.

Forvaltningen af institutionens bygningskompleks og den daglige forvaltning af de ressourcer og redskaber, der stilles til rådighed, er drevet af en konstant bekymring for miljøet, hvilket fremgår af, at institutionen siden 2016 har været **registreret i EMAS** (Eco-Management and Audit Scheme). Denne EMAS-registrering, som er oprettet ved en EU-forordning, tildeles organisationer, der opfylder strenge kriterier vedrørende deres miljøpolitik og deres indsats for miljøbeskyttelse og bæredygtig udvikling. Den er en stor anerkendelse af Domstolens miljømæssige engagement og dens fornemme indsats på miljøområdet.

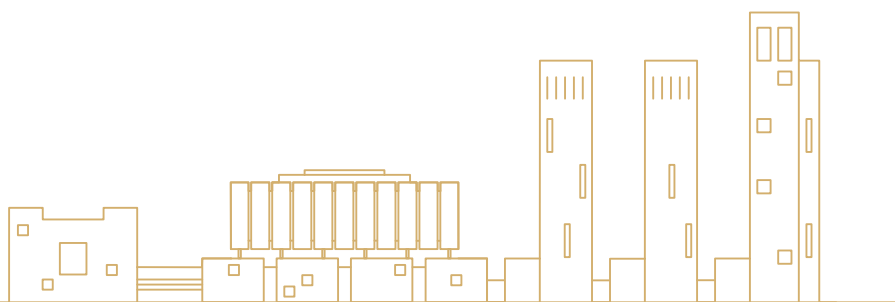
I sin **årlige miljøredegørelse** gør Domstolen detaljeret status over indsatsen på miljøområdet og de aktuelle og fremtidige grønne projekter inden for institutionen. Domstolen har f.eks. udviklet et **online-uddannelsesmodul** for alle nyansatte for at informere dem om miljøaspekterne af deres daglige arbejde og tilskynder til korrekte vaner med hensyn til IT- og kontorautomatisering, energiforbrug, vand- og affaldsbehandling og transport.

Blandt de seneste tiltag har Domstolen stillet drikkevandsautomater til rådighed for sit personale for at formindske anvendelsen af plastikflasker. Efter personalets tilbagevenden til Domstolen efter pandemien uddelte Domstolen genanvendelige drikkedunke for at tilskynde til en anvendelse af drikkevandsautomaterne. Nu udelukker drikkevandsforsyningen anvendelsen af plastikflasker.

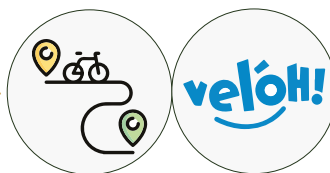
Hvad angår papirforbruget har Domstolen for første gang sat tal på målsætningen for 2022-2023: en reduktion på 10% i forhold til 2019 i 2022 og en yderligere reduktion på 5% i 2023. EMAS-udvalget besluttede i september 2022 desuden at halvere antallet af personlige printere. De første skridt i denne forbindelse blev taget i december 2022.

Applikationen »e-Curia« til udveksling af procesdokumenter mellem parternes repræsentanter og Unionens retsinstanser har også en positiv indvirkning på miljøet. Hvis alle siderne af de procesdokumenter, som blev fremsendt til Domstolen og Retten via e-Curia i 2022 (ca. 1 mio. sider), var blevet indgivet i papirformat med deres kopier, ville dette f.eks. have medført fremlæggelse af dokumenter svarende til flere ton papir, som desuden skulle have været fysisk befordret til Luxembourg.

Der er en fortsat forbedring af genanvendelsen af affald: affaldssortering og indsamling af kontormateriale (pilotprojekt)

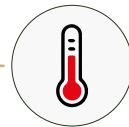
Deltagelse i cykelordningen Vel'OH og støtte til befordring med cykel

Reduktion af vandforbruget
- 38,2 % m³/FTÆ

Reduktion af affald (kontor og catering)
- 59,8 % kg/FTÆ

Kontinuerlig forbedring af infrastrukturen for opvarmning, ventilation og klimaanlæg

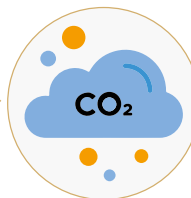
Reduktion af papirforbruget
- 58,4 % kg/FTÆ

Nedsættelse af elforbruget
- 5,9 % kWh/FTÆ

3 466 m²
solceller til produktion af
380 041 kWh
svarende til det årlige elbehov
for 69 familier

Reduktion af CO₂-udledningerne
- 34,3 % kg CO₂/FTÆ

Fuldtidsækvivalent

(FTÆ) er en enhed, som gør det muligt at måle den faglige aktivitet uanset forskellene i det ugentlige antal arbejdstimer for hver enkelt ansat på grund af de forskellige arbejdsordninger.

Miljøindikatorerne for vand, affald, papir og elektricitet svarer til dem for 2021. Ændringerne er angivet i forhold til 2015, som er referenceåret.

De betydelige udsving i de forskellige indikatorer kan forklares med, at 2021 var usædvanligt som følge af sundhedskrisen.

Et blik mod fremtiden

5

Et blik mod fremtiden

»Forenet i mangfoldighed« er mottoet for Den Europæiske Union med dens fælles værdier og forskellige traditioner. I 2023 vil Domstolen fejre flersprogetheden, som er en væsentlig værdi i det europæiske projekt og et grundlæggende element i Unionens retsinstitutters funktion.

Flersprogethed er udtryk for det grundlæggende princip om de europæiske borgeres lighed og er en af grundpillerne i den europæiske konstruktion. Adgangen til EU-retten er sikret på hvert af de officielle sprog: Enhver unionsborger kan gøre sig bekendt hermed på sit eget sprog og – ligeledes på sit eget sprog – gøre de rettigheder, som de europæiske traktater tillægger vedkommende, gældende. Flersprogethed giver mulighed for ligebehandling i forbindelse med adgang til domstolene og retspraksis. For at gennemføre dette er Domstolen afhængig af sine juristlingvister og tolke, som i det daglige arbejder på de 24 officielle sprog (552 mulige sprogkombinationer).

2023 begynder således med flere projekter, der er forbundet med denne værdi: indvielse af Flersprogethedens Have, i samarbejde med de luxembourgske myndigheder deltager Domstolen i opførelsen af et nyt grønt område, der har til formål at ære den sproglige rigdom og mangfoldighed i Den Europæiske Union. Haven er åbent for offentligheden, og da den støder op til Domstolens bygninger, vil den bidrage til at gøre borgerne bekendt med flersprogetheden; værdi, som Domstolen har forsvaret flittigt siden sin oprettelse.

Der vil desuden blive oprettet et websted, der omhandler flersprogetheden, og der vil blive offentliggjort et værk i tre bind om den juridiske

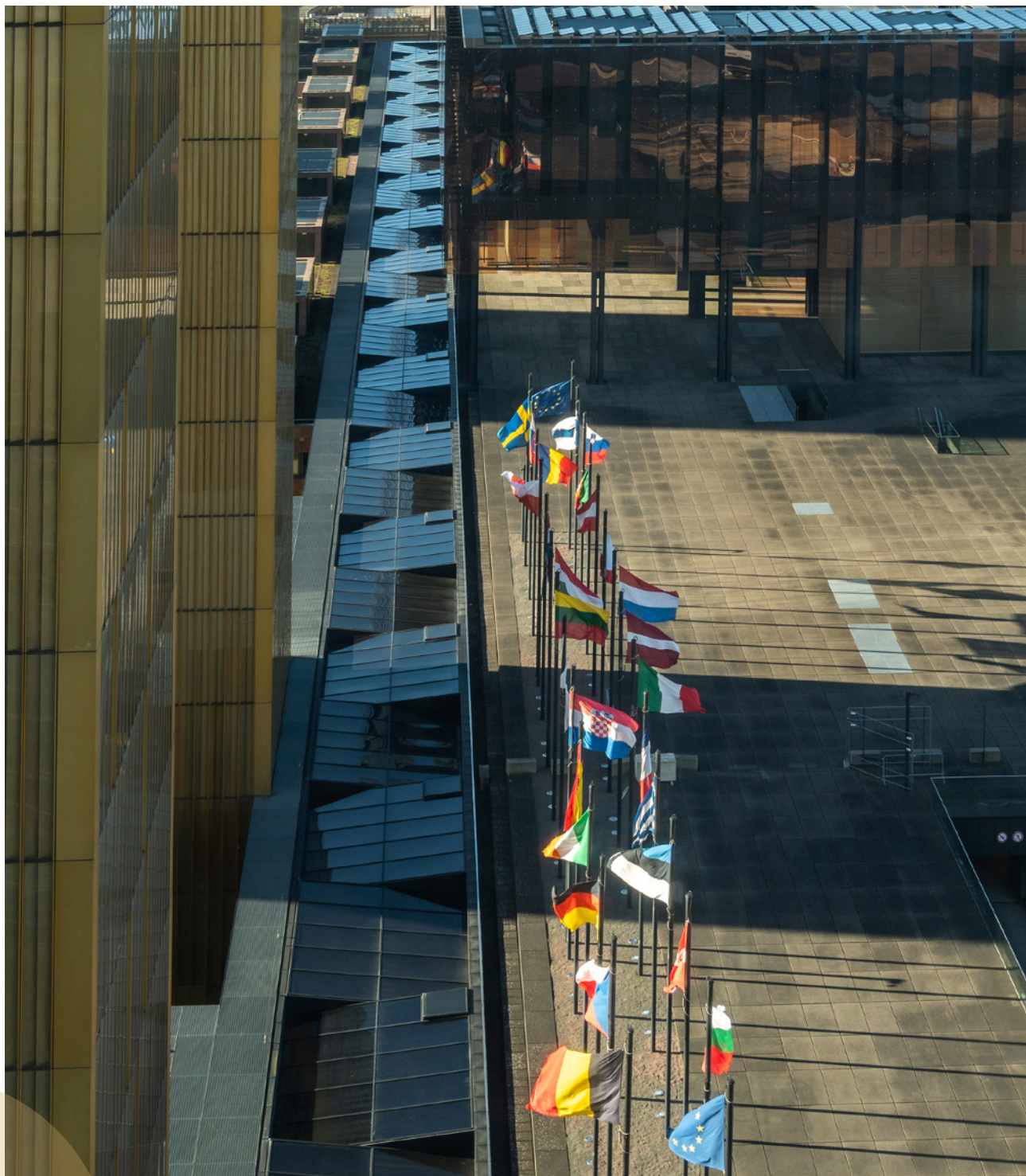
flersprogethed. Værket beskriver, hvorledes Unionens retsinstitutter arbejder på de 24 officielle sprog, og indeholder bidrag fra personer i medlemsstaterne, der udtaler sig om den juridiske og administrative flersprogethed. Teksterne vil ligeledes være tilgængelige på det ovennævnte websted på alle officielle sprog.

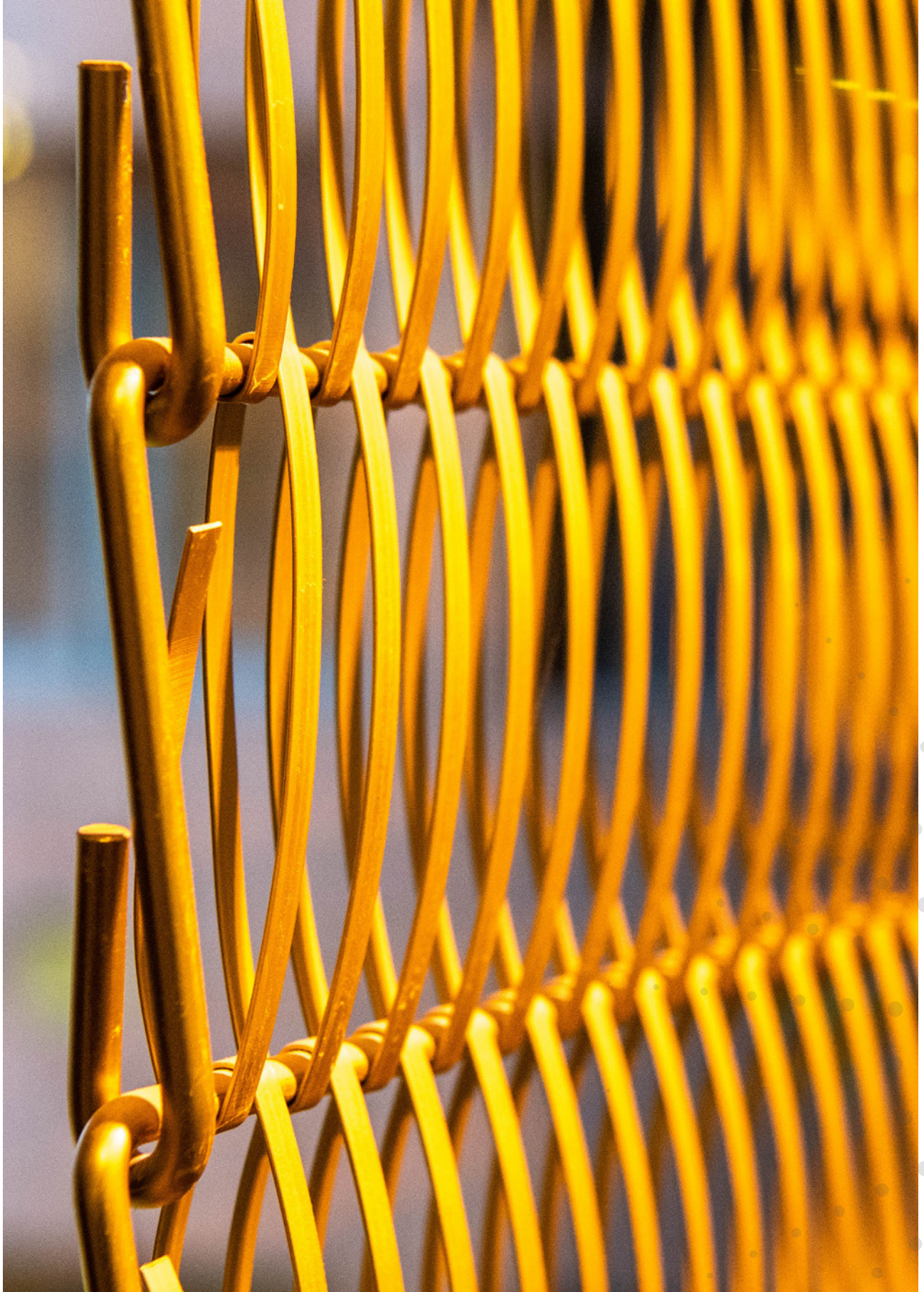
For at komme tættere på de europæiske borgere, de unge og de juridiske fagfolk, oprettes der snart en ny kommunikationskanal via allerede eksisterende kommunikationsmidler, navnlig webstedet og de sociale medier: Curia Web TV er en online TV-kanal. Den udbredes via webstedet CVRIA og giver en større gennemsigtighed til fordel for de europæiske borgere, herunder de yngste, idet de tilbydes audiovisuelt indhold og informeres om Domstolens institutionelle og judicielle virksomhed.

Som led i den overordnede plan til fremme af inklusion fortsætter Domstolen i 2023 sit arbejde med at forbedre og fremme integrationen af personer med handicap og lette støtten og ledsagelsen af plejere.

Endelig har der været betydelige tiltag med henblik på at realisere potentialet i nye teknologier for at fortsætte den digitale forvandling og udvikling i 2023. De undersøgelser og forsøg, der foretages i udviklingslaboratoriet, sker i tæt samarbejde med tjenestegrenene om konkrete behov og er direkte

knyttet til indførelsen af værktøjer, der anvendes til at løse den judicielle opgave. Arbejdet er nærmere bestemt koncentreret om automatisk tekstanalyse, referenceafdækning, automatiserede udskrifter, tilgængelighed og automatisering af processerne.

Følg Domstolen online!

6

Få adgang til søgeportalen og søg i retspraksis fra Domstolen og Retten via Curia-webstedet: curia.europa.eu

Følg med i aktuel retspraksis og nyheder fra institutionen

ved at konsultere **pressemeddelelserne**:
curia.europa.eu/jcms/PressRelease

ved at abonnere på Domstolens **RSS**-feed:
curia.europa.eu/jcms/RSS

ved at følge institutionens **Twitter**-konto:
[CourUEPresse](https://twitter.com/CourUEPresse) eller [EUCourtPress](https://twitter.com/EUCourtPress)

ved at følge institutionens **mastodon**-konto:
<https://social.network.europa.eu/@Curia/>

ved at følge **LinkedIn**-kontoen:
<https://www.linkedin.com/company/european-court-of-justice>

ved at downloade **CVRIA-appen** på smartphones eller tablets

ved at konsultere **Samling af Afgørelser**:
curia.europa.eu/jcms/EuropeanCourtReports

For at få mere at vide om institutionens arbejde

se siden om **Årsrapporten**:
curia.europa.eu/jcms/AnnualReport98888

se videoerne på **YouTube**:
<https://www.youtube.com/@CourtOfJusticeEU>

Få adgang til institutionens dokumenter

de **historiske arkiver**:

curia.europa.eu/jcms/archive

de **administrative dokumenter**:

curia.europa.eu/jcms/documents

Besøg Den Europæiske Unions Domstol

Institutionen tilbyder interesserede **besøgsprogrammer**, der er specielt udformet i overensstemmelse med hver gruppes interesse (overværelse af et retsmøde, guidet besøg i bygninger eller om kunstværker, studiebesøg, besøg på afstand):

curia.europa.eu/jcms/visits

Via en **virtuel tur i bygningerne** kan du tillige besøge bygningskomplekset og komme inden for uden at forlade dit hjem:

<https://curia.europa.eu/visit360>

For alle oplysninger om institutionen

Skriv til os via **kontaktformularen**:

curia.europa.eu/jcms/contact

DEN EUROPÆISKE UNIONS DOMSTOL

Domstolen

L-2925 Luxembourg

Tlf. +352 4303-1

Retten

L-2925 Luxembourg

Tlf. +352 4303-1

Domstolen på internettet:

curia.europa.eu

Redaktionen afsluttet i februar 2023

Oplysninger pr. 31. december 2022

Hverken institutionen eller anden person, som handler på dens vegne, er ansvarlig for den brug, der kan gøres af ovennævnte oplysninger.

Luxembourg: Den Europæiske Unions Domstol

Direktoratet for Kommunikation

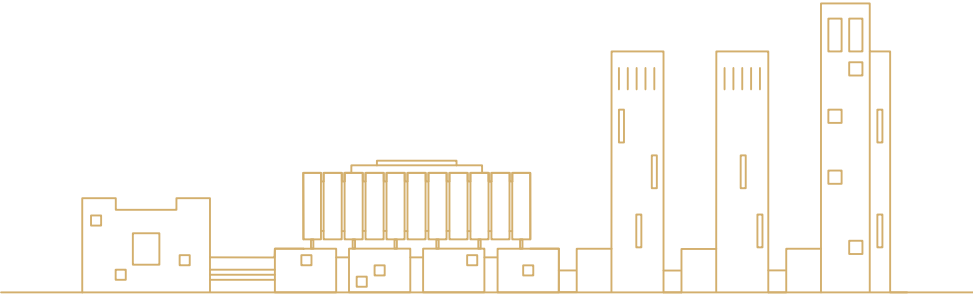
Enheden for publikationer og elektroniske medier

Billeder: © Den Europæiske Union, 2019-2023; Gediminas Karbauskis, Shutterstock.com.

Gengivelse tilladt med kildeangivelse.

Enhver brug af fotografier eller andre dokumenter, som Den Europæiske Union ikke er rettighedsindehaver til, er forbudt uden tilladelse fra rettighedsindehaverne

PRINT	QD-AQ-23-001-DA-C	ISBN 978-92-829-4204-8	ISSN 2467-1266	doi:10.2862/565942
PDF	QD-AQ-23-001-DA-N	ISBN 978-92-829-4147-8	ISSN 2467-1495	doi:10.2862/60128
HTML	QD-AQ-23-001-DA-Q	ISBN 978-92-829-4158-4	ISSN 2467-1495	doi:10.2862/023227

DEN EUROPÆISKE UNIONS DOMSTOL

Direktoratet for Kommunikation
Enheden for publikationer og elektroniske medier